બનામે ખુદા,

નાટક તીન બાબકા,

સુફએદ ખુન.

જસ્કે

શેક્સપીયરકે મશહુર ડ્રામ "કીંગ લીયર" પરસે

મશહુર મુન્શી.

આગા મહુંમદ શાહ હશ્ર કાશમીરીને લીખા.

પબ્લીશર્સ.

ઠક્કર બ્રધર્સ.

ઔર

એમ. એસ. મુનશી,

સુરત ભાગાતળાવ રોડ ઉપર આવેલા

ધી "રાંદેર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં રતિલાલ દુર્લભદાસે છાપ્યું.

કીમત ૮ આને.

બનામે .ખુદા.

ત.ખ્તએ નાટક.

મેલ.

શેક્સપીયરકે ન...

.ખા.કાન......મીસરકા શાહ....................કીંગલીયર.
સ.અદાન.....શાહે મીસરકા વ.જીરે .આ.જમ....ડયુક ઓફ ગ્લાસ્ટર.
અરસલાન.....ખા.કાનકા વફાદાર સિપેહ સાલર.. ,, ,, કેન્ટ.
આસફ પાશા..શૌહરે માહપારા.................. ,, ,,આલ્બની.
.ખુસરૂ પાશા..શૌહરે દિલઆરા................. ,, ,, કાર્નવાલ.
હુમાયુ પાશા..શૌહરે .જારા..................કીંગ ઓફ ફ્રાંસ.
પરવી.જ......સ.અદાનકા વારિસ બેટા........એડગર.
બયરમ.......સ.અદાનકા .હરામી લ.ડકા.....એડમન્ડ.
તુરરમ.........માહપારાકા સિપેહ સાલાર..
જલીલ.......તુરરમકા લ.ડકા.
બ.ગલોલ......જલીલકા ઉસ્તાદ.
ગુલ.ખયરૂ.....તુરરમકા નૌકર.
બ.ડક } ......તુરરમકે દોસ્ત.
મ.ડક }

ફીમેલ.

માહપારા......શાહકી બ.ડી લડકી...........ગોનેરીલ.
દિલઆરા......શાહકી બીચલી લ.ડકી...........રીગન
.જારા.........શાહકી છોટી શાહ.જાદી.........કોડેલીયા.
ગુલહુમ.......તુરરમકી નોકરની.
ચપલાં.......જલીલકી ઓરત.

ઇનકે .અલાવા. રાહગીર. સહેલીએ, ગવૈયા, તવાએફ જલ્લાદ
વ.ગયરા, વ.ગયરા, વ.ગયરા.

બનામે ખુદા.

નાટક તીન બાબકા.

સુફ્એદ ખુન.

બાબ પેહેલા. દિખાવ પેહેલા.

દરબાર.

(દરબારીયોંકા દસ્ત બસ્તા ખડે નજર આના.)

રામિશગરાં— ગાના.

પ્યારી પ્યારી કુદરતકી ફુલવારી, દરમન હરા ગુલ-
શન હરા ચમનીત જગત સારી દેખકે નેહારી ન્યારી
શુભકારી—

ડારડારપર કલીઆં સજતી કોયલ ગુન બાજતી કમની
પ્યારીઆં હુએ ભારી કયારીઆં, હરી હરી ડારી ફુલ-
નસે ભારી નસીમે બહારી હુએ પ્યારી નાજસે ન્યારી,

(અરસલાનો પરવીજકા હાથમેં હાથ ડાલ આગે આકર ગાના.)

ગાના.

અરસલાન—હસકે ગુલ આઈ બાલી કલીઆં દિલે નાશાદકી,
હો ગઈ ફુની બહાર ઇસ ગુલશને આબાદકી.

પરવીજ— ગા રહી હુએ મિલકે પરીયાં નગમ હાએ તહેનિયત,
કાફસે આવાજ આતી હય મુબારક બાદકી.

સહેલીયાં—દુ.જલે બારીસે રંગત ચમકી .આલમકી હરઘર દરસે
જોબન બરસે, નુરાની લાસાની જગ બનકે ચમ
ચમ ચમ ચમકી.

અરસલાન—સા.કીઆ લે આ ગયે હમ્એરા હરમસે ઘુમકર,
.ગમ હટા ફુલરૂત ઘટા સા.ગર પિલાદે ઝુમકર.

સહેલીયાં—તુમપર જગકે આધાર તનમન ધન સબ નિસાર
રૂપસી દિખાઇ નીરાલી બહાર જીધર ન.જર .કુદરત
આતી આન દિખલાતી—શાન બતલાતી—જાન લુભાતી

પરવી.જ— સરવકા દેતી હય .કુમરી બનકે .અફ્સો.સ પયચો તાબ,
ગુલકા બુલબુલ છેડ.તી હય્એ રંગી ચુમકર.

(મહ પારકા મ.એ શૌહરકે આકર બયઠના. દીલારા મ.એ શૌહરકે આન કર બયઠના. જારા મ.એ શૌહરકે આના ઔર એક દુસરેકે મુ.કાબિલ બયઠની .ખાકાન મ.એ ચોબદારોંકે આના ઔર તખ્તપર બયઠના.)

ખાકાન—અય બા.ઇસે .હયાતે જહાંબાની, અય રૂ.હ રવાને સુલતાની.

રુબાઇ.

બરસોં સયર જહાં ફાની દેખા,
હર ચી.જ યહાંકી આની જાની દેખી.
જો આકે ન જાએ વોહ બુ.ઢાપા દેખા,
જો જાકે ન આએ વોહ જવાની દેખી.

અન્દે શાએ મર્ગ .ખૌફે ફરદાને ઘેરા હય, થો.ડે અરસેમેં મેરી શામે જી.ન્દગીકા સવેરા હય. મંય ચાહતા હું કે વફાતસે પહેલે .હયાતકા એક ભારી ફ.ર્જ હય, ચુકાઉં, ના ઇત્તિફા.કીકા .કદમ આનેસે પહેલે ઇત્તિ.ફાકે હાથોંસે તાજકો .હ.કદારોંકે સરપર ચ.ઢાઉં. મગર ઇસસે પહેલે હમારે જ.ઇફ કાન, યેહ સુનના ચાહતે હંય, કે તુમમેંસે હરએક બેટી હમેં કિતના પ્યાર કરતી હય. (માહપારાસે) માહપારા તુમ ઔલાદે અકબરહો, અવ્વલ તુમહીસે સુનેંકે તુમ્હારી સ.આદાર મંદી ક્યા ઇ.જહાર કરતી હય.

માહપારા–જહાં પનાહ અગર યેહ અમર સચ હય કે સમન્દરકા પાની કુંજેમેં નહી સમા સકતા તો ઇસેભી સચ જાનીયે કે આપકી બાઇન્તિહા મુ.હબ્બતકા ઇ.જહાર જબાન ઔર કલામકે .જરી.એ અદા નહી હો સકતા. મેરી ગોયાઇ ઇસસે .જીયાદા ઔર કુછ નહીં કહે સકતીકે જીતની મુ.હબ્બત ઇસ .ખાદિમાકો આપસે હય, ઇતની મુ.હબ્બત કોઇ બેટી અપને બાપસે રખ્ખતીથી ઔર ન રખ્ખતી હય.

.જારા–(.ખુદસે) અલ્લાહેર .ખુશામદ.

.ખા.કાન–(.ખુશ હોકર) શાબાશ અય મેરી નુર દિદા શાબાશ, મુઝ .જ.ઇફકે મુસ્તા.ક કાન જીસ બાતકે લીયે ગોશ બર આવા.જથે તુને વહી તસલ્લી બ.ખ્શ બાત કહે સુનાઇ, મુબારિકહો વોહ બાપ કે જીસને તુઝ અયસી સ.આદતમંદ અવલાર પાઇ. (દિલ આરાસે) હાં બોલ અય બાપકી દુલારી અબ હય તેરી બારી.

દિલઆરા–જર્રાનવા.જ બા.ઇજ્જનકી ! લા જવાબ ઔર સચ્ચી ત.કરીરકે બા.અ.દ ઇસ કનીજ.કા કુછ .અર્જ કરના મુ.હે.જ બે .જુરરત હય, ઇતના તો .હુ.જુરભી જાનતે હંય કે મેરી તીનત ઔર બાજીકી તબીઅ.તકી બિલકુલ એકહી કયફીયત હય.

મુસદસ.

દોનો દિલમેં જુલ્વ ફરમા હય મુ.હબ્બત આપકી,
દોનો ઘરકા હય. ઉજાલા શમ્અ. ઉલ્ફત આપકી.
સરમેં સૌદા આપકા દિલમેં અ.કીદત આપકી,
મુંહપે કલમા આપકા હય લબપે મદહત આપકી.
ઇફ્તે.ખારે .અ.જ્રભી ફ.ખ્રે સમાભી આપ હય,
ગર .ખુદા કહેતા તો હમ કહેતે .ખુદાભી આપ હંય.

.જારા— (.ખુદસે) પનાહ તેરી.

.ખા.કાન— (.ખુશહોકર) મર.હબા અયમેરી નુરદિદાહ તુમેરી ઉમ્મીદેસભી .જિયાદા હસ.આદત મંદ ઔર ફરમા બરદાર હય (.જારાસે) હાં બોલ અય .ગુન્ચ એ બાર.જુ તેરી ગુલે અફશાનીકા ઇન્તે.જાર હય.

જારા— અયઆલીજાહ મંય ક્યા .અર્જ કરૂં, .ગયરત મુઝસે કહેતી હય કે તુ ચુપ રહે. "નહીં" મગર મેરા દીલ કહેતા હય કે મંય કુછ કહે નહીં સકતી.

.ખા.કાન— ક્યું બાત કરનેમેં ક્યા બુરાઇ" હય આ.ખિર .ખુદાને .જબાન કિસ લીએ .અતા ફરમાઇ હય.

.જારા— ઉસકી .ખુદાઇ ઔર યકતાઇકા ઇ.કરાર કરનેકે લીએ, ઔર .જુરૂરતકે વ.કત અપની .જુરૂરીયાતકા ઇ.જહાર કરનેકે લીએ.

અશ.આર.

જમાનેકી રા.હત અગર ચાહિયે,
તો બાતેં કરે સોચકર ચાહિયે;
કહે એક જબ સુનલે ઇન્સાન દો,
કે .હ.કને .જબાં એકહી કાન દો.

ગાના.

કર .ગૌર અગર હય દાના, પ.ડે તા ન પચતાના.
ગ્યાનીકા ગુન ગાના—કર.
દીલકી દીલમેં સોચલે પહેલે .કદમ લબપર લાના—કર.
જીસને બાતકી રીત ન જાની ઉસને કુછ ન જાના—કર.

.ખા.કાન— **(ગુસ્સેસે) શ.અર.**

બાબકી ફરમાં બરી ફરમાન શરહે દીન હય,
ઇસ .કદર ઇનકાર મેરે .હુકમકી તૌહીન હય.

.જારા— .આલીજાહ મંય ઉન બાતોંકો પસંદ નહીં કરતી કે જીસસે ઇન્સાનકી પસંદકો ધિકાર કીયા જાતા હય. સચ્ચાઇ શરાફતકી જાન હય, મંય અપને બુ.જુર્ગ બાપસે ઉસી .કદર મુ.હબ્બત રખતી હું જીસ .કદર મુ.હબ્બત રખના હર સ.આદત મન્દ બેટીકા .ફ.ર્જ ઔર ઇમાન હય.

.ખા.કાન— ઓ .ફ.ર્જ ફરામોશ લ્હે કયસી બેહુદા તકરાર કરતી હય, ઇસસે અચ્છે .ઉન્દા લ.ફ.જોંમેં તો એક .ગયર શ.ખ્સકી .જબાન મુઝસે મુ.હબ્બતકા ઇ.જહાર કરતી હય.

જ઼ારા—તો માઅ઼લુમ હુવા કે હુ઼જ઼ુરકી તબીઅ઼ત રાસ્ત બાજ઼ીકો નહીં બલકે બદ્દબાજ઼ીકો પ્યાર કરતી હય.

ખ઼ાકાન—જ઼ારા જ઼ારા.

જ઼ારા—શરીર આરા ફ઼ૈલકો ફ઼ેઅ઼લકે તરાજ઼ુમે રખકર તોલના ચાહીએ, સચ્ચી મુહબ્બત જ઼નાબકી દુકાન ઔર સદ્દજોકે બાજ઼ારમેં નહીં મિલતી ઉસકો દિલકે ખ઼જ઼ાનેમેં ઢુંઢના ઔર તબીઅ઼ત કે તેહ઼ખાનેમેં ટટોલના ચાહિયે.

રૂબાઈ.

સબ હાલે તબાહ મુશ્કિલ હય.
જ઼બ્ત ફ઼રિયાદ આહ મુશ્કિલ હય.
ચાહકા દાઅ઼વા હય બહોત આસાં,
લેકિન ઉસકા નિબાહ મુશ્કિલ હય.

ખ઼ાકાન—ગ઼જ઼બ ઇતની છોટી ઔર ઇતની તકરાર.

જ઼ારા—જી નહીં યું ફ઼રમાઇયે કે ઇતની છોટી ઔર ઇતની રાસ્ત ગુફ઼્તાર.

ખ઼ાકાન—તો ક્યા રાસ્ત ગુફ઼્તારી ઇસી સ઼ુખ઼ુન સાજ઼ીકા નામ હય.

જ઼ારા—તો ક્યા હ઼ક઼ ગોઇ ખ઼ુશામદ બાજ઼ીકા નામ હય.

ખ઼ાકાન—હ઼જ઼ારે વફ઼ાદારીકો ખ઼ુશામદ કહેના યેહ એ કિસમકી બદ જ઼બાની હય.

જ઼ારા—ઔર મક્કારીકો વફ઼ાદારી સમઝના ઐબનાક નાદાની હય.

ખ઼ાકાન—વફ઼ાદારીકે દ઼અવા કરને વાલેકો મક્કાર કહેના યેહ તુમ્હે સજતા નહીં.

જ઼ારા—યેહતો દુનિયા જાનતી હય કે જો ગરજતા હય વોહ બરસતા નહીં.

ખ઼ાકાન—દિલકા હાલ ઇન્સાનકી ગુફ઼્ત ગુસે જાના જાતા હય.

જ઼ારા—ઇતર અ઼ત્તારકે કહેનેસે નહીં બલકે આપની ખ઼ુશબુસે પહેચાન જાતા હય.

અબીયાત.

ખ઼ાકાન—છોડદે યેહ હઠ.

જ઼ારા—કભી છુટી નહીં.

ખ઼ાક઼ાન—બે અદબ હય તૂ,

ઝ઼ારા—મગર ઝૂઠી નહીં.

ખ઼ાક઼ાન—યેહ બાતેં ના પસન્દ હય.

ઝ઼ારા—દુનિયાકો હય પસન્દ.

ખ઼ાક઼ાન—મુઝકો નહીં પસન્દ.

ઝ઼ારા—ખ઼ુદાકો તો હય પસન્દ.

ખ઼ાક઼ાન—નુકસાન ઉઠાએગી.

ઝ઼ારા—મેરા બારે તઆલા હય.

ખ઼ાક઼ાન—મંય કુછ ન દુંગા.

ઝ઼ારા— ખ઼ુદા દેને વાલા હય. (ખ઼ાક઼ાનકા તખ઼્તકે નીચે ગુસ્સેમેં ઉતરના સબકા ખ઼ડે હો જાના.)

ખ઼ાક઼ાન— બદ્દૌલત ખ઼ુશ અગર તૂ મેરી દૌલતો સલતનતકો લા પરવાહીકી ઠોકર મારતી હય. તો ઉસ ગુરૂરકો હીમત સમઝકે ઉસકો હક્ક સચ્ચાઇ ફ઼ર્ઝ ઔર ઇમાનકે નામસે પુકારતી હય. ઓ! જો ખ઼ુદા ગારત કરે આજસે મંય તુઝકો ઔર તેરી મુહબ્બત દોનોંકે છોડતા હૂં.

મુખ઼મ્મસ.

સંગ હાદીજ બનકે તુઝપર તો સહી લાઅનત ગીરે,
સર કટે શૌકત ઘટે જિલ્લત બઢે ઇજ્જત ગિરે.
અખ઼રા છુટે ઝ઼ેહર ટુટે ગ઼મ બઢે આફ઼ત ગિરે.
અબસે જાને જ઼ારહો તો ઔર અ઼જદહ દ઼જકૈરાબ,
તૂ હય ઔર ગ઼મ, ગ઼મ હય ઔર દિલ દિલ હય ઔર
સદ પેચોતાબ.

મુ઼અદ્દાન— બસ જહાંપનાહ બસ અયસ અયસી દોલનાક લાઅનત ઔર અયસી મુહિબ બદદુઆ ઇન જાંનિસાર કાનોંસે નહીં સુની જા સકતી ઓ દિલ હર જતા હય રૂએં રૂએંસે પનાહકી આવાજ઼ આતી હય.

ખ઼ાક઼ાન— ના ક્યા અયસી નાખ઼લફ઼ ઓલાદકો વાલેદયન દુઆ- એનેક દેતે હંય.

શુ.જાહાન— વાલીએ ન્યા.અમત બખ્શા અગર રાનકો નજીલ કર દે તો કયા મા બાપ ઉસે કાટકર ફેંક દેતે હૈંય, ઔલાદ કમસીકી કુ.સુરવારહો વાલિદયન ઉસપરભી રહેમ કરતે હૈંય.

ખા.કાન— નહીં અયસી પુર કુસુરપર રહેમ કુછ જરૂરત નહીં.

હુમાયુ પાશા— આલી જાહ અવ્વલ તો આપ જીસે બહોત બડા કુસુર સમજતે હૈંય વોહ કોઇ કુસુર નહીં, હોયમ ઔલાદ કમસીકી કુસુરવાર હો ઉસકે હકમેંભી અયસી દિલ હિલાદેને વાલી બદ દુઆ નિકાલના મુહબ્બતે પદરીકા દસ્તુર નહીં. દૈયા જો દિલ અપના બુરા ચાહને વાલેકે હકમેંભી ભલા કરમા નિકાલતા હૈય. સરસબ્જ દરખ્ત જો ઉસકી જડ કાટતા હૈય ઉસપરભી અપના સાયા ડાલતા હૈય.

ખા.કાન— (જારોંકા ગુસ્સેમેં ધકા મારના જારાકા હુમાયુ પાશાકે આ.ગાશમે ગિરના.) બહોત ખુબ અગર આપકો યેહ બેટી અશરફી પસન્દ હૈય તો હટાઇએ ઇસે અપનેહી સાથ લે જાઇએ. કસમ હૈય ઉસ આફતાબે કુદરતકી કે જીસકે યેખ્તેયારમેં તમામ આલમકે ગરદીશ હરતો બુદ હૈય, કસમ તમામ અજરામે ફલકીકી જો હમાર નુમુદ એ બુદ કા બાઇસે વુજુદ હૈય. ઓ મગરૂર સરકશ લડકી ઉન બેવફાક હરિન્દોકી તરહ જો અપની ઔલાદકો માર કર ખા જાતે હૈંય તુજકો જલીલ ઔર બેટી જાનુંગા. જા દુરહો ન તુ આજસે મુજે અપના બાપ સમજના ઔર ન મેંય તુજે અપની બેટી જાનુંગા. (ખા.કાનકા તખ્તપર બયઠના)

અરસલાન— જહાન સરદાર.

ખા.કાન— અરસલાન ખબરદાર.

અરસલાન— સરીર આરા.

ખા.કાન— ઇધર આવ માહપારા દિલઆરા સુનો આજસે ઇસી વક્તસે કુલ માલો મનાલ ગંજ જુ.જસે કુલ તક જો કુછ હૈય સો તુમ્હારા હૈય અબ મા બદોલતકો

ન ઇ.જ.જતકી પરવાહ ઔર નજાકતનતકી ચાહ, સિર્ફ ચન્દ દિન જીન્દગીકે નિહાલને હંય ઇસકે લીએ યહે ઇન્તે.જામ રખ્ખુંગા કે ઓ સરદારો કે સાથ એક માહ અયનુરે ન.જર તેરે ઘરમેં ઔર એક માહ અય રાહતેજાં તેરે મકાનમેં .કયામ કરૂંગા ફિરમેં ઔર.

અરસલાન— .હુ.જુર .જરા .ગૌર.

.ખા.કાન— બસ .જબાનકો થામ લે.

અરસલાન— ઇન્સાનકો ચાહિયેકે મહે.જ ગુસ્સેસે નહીં .જરા .અ.કલસેભી. કામ લે.

.ખા.કાન— સરદાર ! શાહી મુ.આમિલાતમેં દ.ખલ દેના અચ્છા નહીં, યહે .જ.ઇફ શ.ખ્સ કોઇ નાદાન બચ્ચા નહીં, જો તુમ્હારી બાતોંકી શીરીની પર ફિસલ જયગા. યા ઇસ બેવફા પુતલીકી આંખોંકી તરફ અપને મ.જબુત ઇરાદેસે બદલ જાયગા.

શ.એર.

બશાર ઉલટે મલક બિગ.ડે જહાં સારા ઉલટ જાએ.
મગર કયા તાબ કયા તા.કત મેરા દિલ બ.ઢકે ઘટ જાએ.

અરસલાન— .હુ.જુર મંય ઇરાદા બદલનેકે લીએ નહીં કહેતા સિર્ફ યહે મુ.જારિશ હય કે .ગ.જસે પહેલે .ગૌર કીજીએ.

.ખા.કાન— દેખો કમાન કશીદાકે સામને ન આવ અગર હમેશાકે લીએ .ખામોશ ન હોના હો તો થો.ડી દેરકે લીએ .જુરૂર .ખામોશ હો જાવ.

અરસલાન— .ખામોશ ? કયા .ખામોશ. ? ! ! ! અય તાજે સરી સરફરોશ ચાપલુસીકા શયતાન આપકો તબાહીકી જહન્નમકી તર્ફ રેલે, ઔર સખુન સાજે .જબા આપકી .અ.કલકી આંખોંપર .ખુશામદકી પટ્ટી બાંધકર .ગૌર મુસીબતકી તર્ફ ઢકેલે, ઔર યહે ગુલામે વફાદાર ઇ.જહારે વફાદારીસે .ખામોશ હો. લા.અનતહો ઉસ દિલપર જો અયસા દૂ.ખ ફરામોશ હો.

શએર.

न चुप हय न रहे हम तक चुप रहेगा,
पकी कहे रहा हय पकी फ़िर कहेगा.

ખા.કાન— કહે.

અરસલાન— શ.એર.

के आप अपने .हुकमें जफ़ा कर रहे हंय,
बुरा कर रहे हंय बुरा कर रहे हंय.

ખા.કાન— ક઼સમ .ખુદાકી કે હમ રાહે મુન્સાફ઼ેકે .ખિલાફ઼ હરગિ.જ ક઼દમ નહીં ઉઠાતે હંય.

અરસલાન—પીરો મુરશીદ મ.આફ઼ કીજીએ આપ જુઠી ક઼સમ ખાતે હંય. (.ખા.કાનકા .ખન્જર નિકાલકર અરસલાનપર હમલા કરના. તમામ એહલેદર બારકા ખ.ડે હોજાના અરસલાનકા .ખા.કાનકે .ખન્જરવાલા હાથ પક.ડકર એક .જાનું બયઠ જાના. .ખા.કાનકા અરસલાનકી દુસરી કલાઇ પકડ લેના.)

ખા.કાન— ક્યું એ જિલ્લે કમીને અબતુ યહાં તક ગુસતા.ખીપર આમાદા હુવા.

અરસલાન—.હુ.જુરા સંભલીએ તબીયતકો .કત્લ કીયા ઔર મ.જે જીયાદા હુવા.

ખા.કાન— તુ ગુસતા .ખ હય.

અરસલાન—મગર .ખુશામદ બા.જ નહીં.

ખા.કાન— તુ સુ.ખન પરવર હય.

અરસલાન—મગર સુ.ખન સા.જ નહીં.

ખા.કાન— હુજ્જતી.

અરસલાન—મગર રાસ્ત ગુફ઼તાર.

ખા.કાન— અ.હમ.ક.

અરસલાન—મગર આપસે .જિયાદા હોશિયાર.

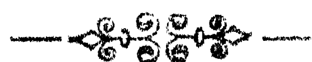
ખા.કાન— હટ દુ.અહા નાહિન્જાર.

(બાદશાહકા દુબારા .ખન્જર મારનેકો ઉઠાના. અરસલાનકા સર ઝુકાના શા.અદાનકા બાદશાહકા હાથ રોકના.)

બાબ પહેલા દિખાવ દુસરા.

રાસ્તા.

(બયરમકા અપની ચાલાકી બયાન કરતે હુવે આના.)

બયરામ— ઓ ફીના ધોકા ઐયારી મક્કારી ઇનકી ચીજોંકા નામ હય દુનિયાદારી સુરતમેં હુર સીરતમેં નારકું-હુપર પ્યાર બગલમેં તલવાર રખી હુંય લોહ ચા-લતે હુવે અવ.જાર ઉસસે કે બેવ.કુફ કરતે હુંય, ઔર અ.કલમન્દ અપને હરીફોંકી પરખીયાં કરતે હુંય. ઓ પરી.જ .ગાફિલ બાદ તુ બાપકી જાયદાદસે તીન .હિસ્સે પાય, ઔર બયરમ સિર્ફ ચૌથાઇ હૈ. કયું કિસ લીએ? ક્યા ઇસલીએ કે તુ સરા પાનેકી હય, ઔર મંય મુજર સીમ ખુરાઈ?!! તુ નેક બ.ખ્ત હય ઔર મંય બદ.બખ્ત? તો ક્યા મય ઇસ બેહુદા વજહસે અપની શાગે ઉમ્મીદકી લગામ મયદાને આરજુ.કી તરફસે મોડ દુંગા? તો ક્યા મંય અપના .હક હિસ્સા ઔર આઇન્દા અપની સુનેહરી ઉમ્મીદોંકી આર.જુ હમેશાકે લીએ છોડ દુંગા ઓ નહીં કભી નહીં બલકે ઇન .હરફોંકે બને હુવે જાદુસે, તેરી સારી .ખુશ નસીબીકા તિલસમ તોડ દુંગા. (સા.અદાનેકા આતા દેખ) ઓ બેવકુ.ફ ખુ.દા (આના સા.અદાનકા અફસોસ કરતે.)

સ.અદાન— જુલ્મ દ.ગા ફરેબ તબાહી વિરાની અફસોસ કતના અ.કલમન્દ બાદશાહ ઔર ઇતની બ.ડી નાદાની .જરા અયસી સ.આદતમન્દ બેટી ઔર ઉસસે યહે ખુરાઇ અરસલાનકાસા .ખયર .ખ્વાહ ઉસસે યહે કજ અદાઇ સિર્ફ ઇતને .કુસુરપર કે એકને ખુશામદ કયું કી ઔર દુસરેકી .જબાનપર સચ બાત કયું આઇ. (બયરમ

સા.અદાનકો સુનાનેકે લીએ બલન્દ ઝોરસે કહેતા હય.)

બયરમ—નહીં હો સકતા હય. કભી નહીં હો સકતા હય! અય હવસ પરસ્ત દિલ યેહ કભી નહીં હો સકતા હય. અફસોસ જીસ ચશ્મેકે પાનીસે પ્યાસ બુઝાના ઉસીમેં ઝહર મિલાના. જીસ દરખ્તકે સાયેમેં સોના ઉસીકી જડ કાટનેકો તૈયાર હોના! અફસોસ પરવીઝસા ફરિશ્તા ઔર યેહ શયતાની ઇરાદા! બેટા ઔર બાપકી જાન લેનેપર આમાદા! તોબા! તોબા અરે મેરી આંખો કે આગે અંધેરા આતા હય, મેરા દિમાગ ચક્કર ખાતા હય, ચક્કર ખાતા હય. ચક્કર ખાતા હય.

સ.અદાન— (ખુદસે) કૌન બયરમ યેહ ક્યા બક રહા હય. યેહ મંયને ક્યા સુના. ક્યા પરવીઝ મેરા બેટા.

બયરમ— અય દેખને વાલે આસમાન અય સુનનેવાલી ઝમીન અય પાસસે હોકર ગુઝરને વાલે હવાકે ઝર્રો તુમમેંસે અયસા કોઇભી નહીં જો મેરે બાપકો એક લફ્ઝ ખબરદાર કહે સકતા હય. (સ.અદાનકા બયરમકા શાના પકડના.)

સ.અદાન— યેહ તુમ કર સકતે હો બયરમ યેહ તુમ્હેં કરના હોગા.

બયરમ— જા જા જનાબ મંય ક્યા કર સકતા હું.

સ.અદાન— અદાએ ફર્ઝ ઇઝહારે હક.

બયરમ— યા ખુદા તુ જાનતા હય.

સ.અદાન— ઔર તુમભી જાનતે હો.

બયરમ—જનાબ મંય ક્યા જાનતા હું?

સ.અદાન— બયરમ ક્યા તુ મેરા બેટા નહીં હય? ક્યા મંય તેરા બાપ નહીં હું? તુજો અભી જોશમેં આકર કહે રહાથા. જીસકો મંય ઇત્તિફાકસે સુન ચુકા હું. અબ તુ ઇન્કાર કિયા ચાહતા હય, ક્યા પરવીઝકે સાથ મિલકર તુભી મુઝે શિકાર કીયા ચાહતા હય?

બયરમ—પરવીઝ ના રહમ પ્યારે બાપ રહમ (પરવીઝકા હાથ જોડ દોઝાનુ હોના.)

સ.અદાન—(પરવીઝકો ઉઠાકર) સિર્ફ તુઝપર.

બયરમ—નહીં, દોનોં પર.

સ.અદાન—વોહ શયતાન હય ઇસલીએ ઉસપર લા.અનત ચાહિયે
(બયરમકા દો. જાનુ હોકર હાથ જોડના ઔર સ.અદાનકી
આંખ બચાકર .ખત ડાલ દેના.)

બયરમ—લેકીન આપ ફરીશ્તા હંય ઇસલીએ બરકત બ.ખ્શીએ.
(સા.અદાનકા .ખત પડાહુવા દેખકર ઉઠાના હયરાનીસે.)

સ.અદાન—હંય યેહ .ખત કિસકા.

બયરમ—(કાંપકર) પ પ પ પરવી.જકા નહીં જનાબ મેરા.

સ.અદાન—બેવ.કુફ ગુનાહકા છુપાનાભી ગુનાહ હોતા હય.

બયરમ—અબ લા.અનતી હિર્સ તેરે લીએ મેરાભાઇ તબાહ હોતા હય.

સ.અદાન—(.ખત પ.ઢના.) રાતકે બારા બજે જબ જીન્દગીકી
શોરિશેં .ખૌફનાક .ખામોશીસે બદલ જાતી હંય ઉસવ.કત
ભયાંનક રૂહેં સુનસાન .કબરોંસે નિકલકર રિંગતી હુઇ ન.જર
આતી હંય—ઉસવ.કત અગર તુમ્હારી છુરી.

બયરમ—છુરી ?? જનાબ છુરી ???

સ.અદાન—(.ખત પઢના.) ન મેરે બાપકો જીસ નીદમેં વોહ
સોયા હોગા ઉસે .કતલ—

બયરમ—.કતલ ? .કતલ જનાબ .કતલ. ?

સ.અદાન—જીવા તો મંય તુમ્હે જીતના દોલત દેનેસે નફરત
કરતા હું, ઉતનાહી પ્યાર કરુંગા. (ત.અજ્જુબસે) યેહ
કૌન લીખતા હય ? મેરાબેટા ? ! ! !

બયરમ—(.ખુદસે) મેરી ફસા.હત .જરા ઔર શો.અલા ભ.ડકા.

સ.અદાન—.ગ.જબ .કહેર યેહ ફન્દા.

બયરમ—ખુદાવન્દા. !

સ.અદાન—યેહ બે મહેરી.

બયરમ—પનાહ તેરી.

સ.અદાન—બપાકા .ખુન.

બયરમ—વોહ બેવ.કુફ મજનુન.

સ.અદાન—હાય .જમાના .જમાના .જમાના !

બયરમ—ઇલાહી મેરે શરી.ફ બાપ ઔર નાદાન ભાઇ દોનોંકો
હલાકતસે બચાના બચાના બચાના. જનાબે.આલી
અગરચે યેહ તહરીર મંયને ભાઇ પરવી.જકી મે.જ
પરસે પડી હુઇ પાઇ હય, મગર ફિરભી મુશ્કેક હય.
કે યેહ કિસી દુશ્મનકી કારરવાઇ હય.

સ.આદાન—તો ક્યા મંય ઇસકા .ખત નહીં પયચાનતા હું? ક્યા મેરી આંખે ફુટી હંય.

બયરમ—(ખુદસે) આંખે તો નહીં ફુટી મગર અકલ તો જુરૂર ફુટી હય. (.જાહીરા) જનાબે .આલી આજ રાતકો ભાઇ નિયત આ.જમાના ચાહિએ અગર કોઇ હુમલા હો તો સમઝ જાના ચાહિયે કે વ્હે ઉસીકી કારરવાઈ હય. ઔર અગર કુછ નહો તો સમઝ લેના કે કિસી દુશ્મનકી કારરવાય હય.

સ.આદાન—અફસોસ બયરમ સદહ.જાર અફસોસ.

બયરમ—જનાબ બેશુમાર અફસોસ (જાના સ.આદાનકા) વાહુમીયા લડકે .ખુબ બાપકો ઘાંઅડ બનાયા (પરવી.જકો આત દેખ) વ્હે ઉલ્લુ તો ગયા ઔર ઉલ્લુકા પઠ્ઠા આયા. (પરવી.જકા દા.ખિલ હોના)

પર.વીજ——ભાઇ તસલીમ. (બયરમકા પરવી.જસે બ.ગલગીરે હોના.)

બયરમ—ઓહો કોન પરવી.જ? કહિયે જાને બિરાદર ક્યા હાલ હય?

પરવીજ ગાના.

ચતુર ગુની સારે ગએ હાર, જગકી ન પાઇ સાર.
લાખ કાઓ બિચાર—કર.
જીનકી જગત બીચ લાખનકો હય આસ.
ઉન્હીકી ચિતનિત નિસદીન હયનિરાસ.
દેખ એ સંસાર—સારે.

ભાઇ તુમકો મા.અલૂમ હયકે વાલિદ મુઝસે કયું નારાજ હય.

બયરમ—(હયરતસે) તુમસે ક્યા ભાઇ તુમસે જો તુમ ઉન્હે નેકી ઔર .ઇ.જ.જતકી તરહ પ્યારે હો.

પરવીજ— હાં ભાઇ મુઝસે.

બયરમ—વાલિદકી નારા.જગી તુમકો કયસે મા.અલૂમ હુઇ.

પરવીજ—અભી અભી રસ્તેમેં મુલા.કાત હુઇ હમ દેખકર સલામ કરને લગે તો વોહ મુંહ ફેર કર દુસરે શ.ખ્સસે કલામ કરને લગે કે .જમાનેકા .જમાનાહી બદલાત હય.

બયરમ—શા.ક.ઈ વ્હે તો નારા.જગી કે આસાર હય. મગર કિસી દુશમનને ન કુછ ઉલટા સીધા પઢાયા હો. જીસસે વાલીદકે જીમેં બલ આયા હો.

પરવી.જ—ભાઇ દુશમનકી કારરવાઇ તો મ'ય તબ જાનું જબ મ'યને કિસીકો સતાયા હો.

બયરમ—ભાઇ તુમભી .અજબ નાદાન હો. આજકાલ .ખ્વાહ મ .ખ્વાર એક દુસરેકે દુશમન બન જાતે હ'ય ભિ.ડ ઔર બિચ્છુકો કયા કિસીસે બયર હય, જો ડ'ગ મારતે હ'ય.

પરવી.જ—ભાઇ મ'ય તુમ્હારે પાસ ઇસ વાસ્તે આયા હું કે વાલિદકી નારા.જગી દુર કરનેકે લીએ કોઇ તદબીર બતાવ

બયરમ—ન ઘભરાવ તુમ્હારે .ખુશીકે દિનકો, જો .ગમકી તારીકી નિગલ ગઇ હય દોહી બાતોંમેં દુબારા મુનવ્વર બના દુંગા. લો જાવ સિધારો પરવી.જ .ખુદા આપકા કામ રાસ કરે (.ખુદસે) .ખુદા તેરા સત્યાનાસ કરે. (પરવી.જકા જાના. બયરમકા .ખુશી ઇ.જહાર કરના.) વાહ મીયાં બયરમ .ખુબ ઉલ્લુ બાપ ઔર ઉલ્લુકા પઠ્ઠા ભાઇ પાયા હય. આજ તક તો જીતને પાંસે ફેંકે હ'ય સબમેં પોબારા આયા હય. અબ એક રાતકા દાવ બા.કી હય.- અગર રાજા નલકી રૂ.હને મદદ પહોંચાઇ તો સમઝો વોહભી બા.જી હાથ આઇ.

શે.અર.

માત દેના હય .હરીફોંકો સોદટ કરદુંગા,
પ.ડ ગઇ ચિતતો બસ એક હાથમેં પટ કરદુંગા.
બલ્કે સફાચટ કરદુંગા.

ગાના.

.આકિલો દાના હું દુનિયાકા સ્યાના હું મેરી યગાના હય ચાલ.
આગ લગાનેમેં ધોકે બહાનેમેં સારે .જમાનેમેં હું બાકમાલ.
જબ ફેંકા તબ આયા પાસા દેકર ચકમા ફીકરા ઝાંસા.
રે.જ એક ઉલ્લુ ફાંસા.
સઓ કરામાતસે ધોકોકી બાતોંસે ચાલસે ઘાતસે.
દુનિયાકો હાથસે લેતા ઉ.ડાતા હું માલ—.આકીલો.

બાબ પહેલા   દિખાવ તીસરા.

મ.હેલે માહપારા.

(.ખા.કાનકા મ.એ અરસલાને દરબારીકે આના.)

.ખા.કાન—વોહ નહીં આતા, વોહ ક્યું નહીં આતા ?

અરસલાન—ઉસકી મર.જી.

.ખા.કાન—વજહ.

અરસલાન—નમક હરામી શરારત .ખુદ .મર.જી.

.ખા.કાન—અફ્સોસ સલતનતસે ઇલે.હદા હોનેકી યેહ નતીજા પહોંચા.

અરસલાન—તો .હુ.જુરને પહેલેહી ક્યું ન સોચા.

.ખા.કાન—અફ્સોસ અદના અદના નોકર મેરે સરદારોંસે તકરાર કરેં, મુઝસા શા.ખ્સ એક .ફ.કીર આદમીકો બુલાએ. નહીં નહીં એક શહિનશાહ અપને .ગુલામકો તલબ ફરમાએ ઔર વોહ .હા.જિર હોનેસે ઇન્કાર કરે મેરી તલબ ઔર જવાબ સાફ મેરા .હુકમ ઔર ઉસમેંસે ઇ.ન્હેરાફ.

અરસલાન—શાયદ .હુ.જુરકો અભી તક યેહ મા.અલુમ નહીં કે અબ દરીયામેં સરે દર જામે મુલ હોતા નહીં .ખા રાકા ગુલ નામ રખ લેનેસે ગુલ હોતા નહીં.

શા.એર.

આહને ફૌલાદકી તલવાર હો યા કાઠકી,
.ગયર માનેગા તબહી લોહા જબ ઉસને કાટકી.

.ખા.કાન—બસ કર અરસલાન બસ કર મૈં .ગમ ઔર .ગુસ્સેસે દીવાના હો જાઉંગા અગર માહપારા મસ્ત હોકર દરિન્દા બન ગઈ હય તો મૈં આજહી ઉસકી સૂરતપર લા.અનત ભેજકર અપની દુસરી બેટીકુ પાસ રવાના હો જાઉંગા.

અરસલાન—હો સકતા હય.

.ખા.કાન –તુ મેરા મુંહ ક્યા તકતા હય. ક્યા તુ યેહ સમઝતા હય કે માહપારાકી તર.હ દિલઆરાભી મુઝે સદમા પહોંચાએગી.

અરસલાન—મ.આફ કીજીએ, જબ બ.ડીસે ફ.ય.જ ન પાયા તો છોટીસે ક્યા ઉમ્મીદ બર આએગી, .હુ.જુર તલવાર ઔર છુરીમેં સિર્ફ .કદકા ફ.ર્ક હય. વર્ના ગલા કાટનેમેં દોનોંકી ધાર બ.ર્ક હય. (માહપારાકા આના.)

માહપારા –આદાબ .અ.ર્જ હય સરીર આરા.

.ખા.કાન –કૌન માહપારા.

માહપારા –જી હાં.

.ખા.કાન –આજ ક્યા દિલમેં આઇ જો અપને ના.ખ્વાન્દાહ મહેમાનપર .ઇનાયત ફરમાઇ.

માહપારા –ઇન તા.અના આમે.જ બાતોંકા જવાબ દેનેકે લીએ, ન તો મેરે પાસ અલફા.જ હંય, ઔર ન ફુરસત હંય. અસલ યેહ હય કે મુઝે ચન્દ એક વજહોંસે ઇસ મકાનકી સ.ખ્ત .જુરૂરત હય, અગર આપ ઇનથોડી મહેલોંમેંસે કિસી ઔર .તશરીફ લે જાતે, તો ઇસ કની.જપર નિહાયત ઇનાયત ફરમાતે.

.ખા.કાન તો ક્યા મંય યેહ મકાન છો.ડ દું ?

માહપારા—બસ ઔર મંય .જિયાદા ક્યા કહું.

.ખા.કાન તો સાફ ક્યું નહીં કહેતી કે મંય .કબ્રમેં ચલા જાઉં.

માહપારા –મેરા મનશા હરગિ.જ યેહ નહીં, અસલ યેહ હય કે આપકે મુશીરોં ઔર નૌકરોંને બરદાસ્તમેં .જિયાદા સર ઉઠા રખ્ખા હય, કહીં માર કહીં પીટ કહીં શોર કહીં .ગુલ કહીં પુકાર .ગર.જકે તુફાન હય જો મચા રખ્ખા હય. મકાન ક્યા હય? અચ્છા .ખાસા ભઠીયાર .ખાના માઅલુમ હોતા હય.

.ખા.કાન– .અજીબ બાત હય.

માહપારા –ન રો.અબ ન દાબ ન અદબ ન આદાબ એકસે એક .જિયાદા શોહદા એકસે એક .જિયાદા લુચ્ચા. બસ જનાબ બસ અબ સબ્ર નહીં હો સકતા. ઇન્સાનકો ઇતના ન ગુદગુદાએકે આ.ખિરકો રોહ રોદે.

.ખા.કાન—જુટ .ગલત ય્હે સારી બાતેં બોહતાન હૈંય, મેરે તમામ નોકર શરીફ નેક અદબકે અવદા તહ.જીબકો .આશિ.ક શરાફતકી જાન હૈંય.

માહપારા—બસ બસ તો મ.અલુમ હુવા કે આપહીકી શહ ઔર શરારત ઇનપર તેલ ડાલકર ઔર ભ.ડકાતી હય .ગ.જબ .ખુદાકા કે ય્હે સચ્ચે ઔર લોંડી જુટી ઇનકે જુઠકો સચ ઔર મેરે સચકો જુઠ ય.કીન ફરમાતે હૈંય. ઇન .ગરીબ ગદાગરોંકે લીએ આપ એક મો.અ.જ.જ.જ શહ.જાદીકી તોહીન ફરમાતે હૈંય.

.ખા.કાન—.ગરીબ ક્યા કહા .ગરીબ ક્યાકીસી .ગરીબકા બિલા .કુસુર જીગર ચાક કર ડાલું પીસ ડાલું .ખાક કર ડાલું ક્યું કિસ લીએ. ક્યા ઇસ લીએ કે ઉન્હોને પહેનનેકે લીએ ય્હે .જરીકા ચીથ.ડા નહીં પાયા ક્યા .ગરીબોંકે પાસ આંખ કાન નાક હાથ પઉ હોશ જોશ. નહીં હૈંય. જો અમીર રખતે હૈંય ક્યા આફતાબ અમીરોંકે મહેલોંકી તરહ .ગરીબોંકે ઝોંપડે. પર અપની રૌશની નહીં ડાલતા હય. ક્યા ઇસ .જમીનપર .ખુદાને ઇનકો જીનેકા .હુકમ નહીં દીયા હય. જીસપરકે અમીર ચલ સકતે હય. ક્યા ય્હે આસમાન અમીરોંકી અપની છતકે નીચે બિઠાતા હય. ઔર ગરીબોંકો ધકકે મારકર નિકાલ દેતા હય. અરે ઓ ગરીબોપર હસને વાલી મગરૂર હસ્તી ક્યું ચંદરોં.જા તેરા હસ્તિપર ગફલત બરસતી હય. જા દેખ એક અમીર ઔર એક .ગરીબ દોનોંકી કબ્ર ખોદ કર દેખ ફિર મા.અલૂમ હો જાયગા કે મૌતકે બા.અદ ઉનકા ક્યા હાલત હોતી હય

માહપારા—મુંઝકો ઇસસે બ.હસ નહીં કે .ગરીબોંકા રૂતબા અમીરોંસે બઢ.યા જાય યા ઘટાયા જાય. લેકિન હાં ઇન જીન્દોકી દુનિયામેં તો મેરાં યહી .ખ્યાલ હય કે ય્હે .ગરીબ સર ચઢ.ાનેકે લીએ નહી બનાએ ગએ.

.ખા.કાન—તો

માહપારા—બલ્કે ઇસ લીએ પએદા કીએ ગએ હૈંય કે ઉસકે સરકે ચમડે.સે અમીરોકી જુંતીયોંકા તલા બનાયા જાય.

.ખા.કાન—ક્યા કોઇ બતા શકતા હય, કે યેહ મેરાહી .ખુન હય

માહપારા—બસ બસ યેહ સબ જુનુન હય. અગર કલતક તમામ નજીસ કુતે ઇસ કાનસે ન નિકાલે જાયગે તો યાદ રખના કે .ઇ.જ્જતે, અદબ જબરદસ્તી ઔર સ.ખ્તીસે બદલ જાએંગે.

.ખા.કાન—.જબરદસ્તી, અસ્ત.ગ ફ્રિરુલ્લાહ લાવ લાવ હમારે ઘો.ડે લાવ ઔર કુલ .ખાદિમાને દરગાહકો બુલાવ જા અય નાશુદની દુર હો મંયને તુઝકો .ખા.ક કીયા તુમેરા .ખુન નહીં બલકે વોહ .જ.ગ હય જો લોહેકે દિલમેં બયઠકર ઉસકા જીગર ચાટતા હય. તુ વોહ સાંપ હય જો સબસે પહેલે અપને પાલને વાલેકો કાટતા હય. નમક હલાલોંકો .જહર ખિલાદું, .ગરીબોંકો સ.જા દું કયું કિસ લીએ કયા ઇસ .જરો જવાહિરપર જો ભુકકે વક.ત ખાકર તેરા પેટ તક નહીં ભર સકતા હય. કયા ઇન .જરીકે ચીથ.ડોંપર જો મરનેકે બા.અદ તેરે કફનકે કામભી નહીં આસકતે.

અરસલાન—હુ.જુરે વાલા.

.ખા.કાન—હાય .જારા .જારા અરસલાન મ.હે.જ .જરાસે .કુસુરપર સિર્ફ ઇતનેહી .કુસુરપર કે વોહ સચ બાત કયું બોલી મુઝ કમબ.ખ્તને રાસ્ત બા.જ .જારા કા .હ.ક છીનકર ઇસ ના.ખલફ મુઠકી દેવીપર .કુરબાન કર ડાલા એ બારિ ત.આલા અગર તેરા યહી ઇરાદા હય કે યેહ કમ્બ.ખ્ત ફુલે ફૂલે તો અપને બન્દેપર ર.હમ કરકે બા.જઆ. ઇસ મગરૂર કિ.ઔનાકો .કાફનકી તરહ ઇસ મકાનમેં ગા.ડદે ઇસકી નસલકો .બરબાદ કર ઇસકે ર.હમકો ઉજા.ડદે. અગર ઔલાદભી હો તો ઉન દરિન્દોંકી તર.હ જો અપને પંજોસે અપની ઔલાદકો મારકર ખા જાતા ઉસી તરફ ઇસકો, સતાએ ઇસકો જલાએ યેહભી અપની બેર હમ આંખોંસે .ખુનકા દરિયા બહાએતાકે જો ઇસકા દિલ પથ્થરાસેભી .જિયાદા સ.ખ્ત હય. યેહ મા.અલુમ કરકે બદ ઔલાદ સાંપસેભી .જિયાદા બદ હોતી હય.

માહપારા—અસ્ત ગદ્દિરલ્લાહ અગર મંય ઇન બદદુઆઓંસે કરતી આજતો શાહેકી સરદારી છોડકર ઇન ગરીબ બદામરેમેંસે કિસી. એકકે પાઉં ધોયા કરતી.

.ખા.કાન—એ મ.ગરૂર હસ્તી તુ ખુદાકી બસ્તીમેં બસ્તી હય ઔર ઉસકી કુદરત ઔર કહેરપર હંસ્તી હય, એ લરજ લરજ ઉસ હાથસે જીસને જુહાક ઔર શદ્દાદકા ભેજા અપની ચુટકીયોંમેં મસલડાલા એ ડર ડર ઉસ એ આવાજ લાઠીસે જીસને નમરૂદકા સર કુચલ ડાલા એ લા.અનત હો તુજપર ઔર તેરે ધરપર મંય શેરોંસે પનાહ ચાહુંગા મંય રીછોંકે આગે ગડગડાઉંગા મંય દરિંદોંકે પાસ જગેહ માંગને જાઉંગા મગર એ દરિન્દોંસે જ્યાદા સખ્તદિલ રખનેવાલી હસીન કાફિર તેરે પાસ ખાકી જહન્નમમેં કભી ન આઉંગા. (સબકા હયરતમેં જાના.)

બાબ પહેલા દિખાવ ચોથા.

મકાન.

(ગુલદુમકા ગાતે ગાતે આના.)

ગાના.

ગુલદુમ—બાલ જાલ ગાલોંમે લાલી નાગન લટકારી અખીંયાં મતવાલી,
નાજુક નાજુક કમર લચકે જયસે ફુલનકી ડાલી.
જોબનવાલી છબ નિરાલી મોરી ઉમર બાલી—એ અંખીયાં,
એક તો ચીકના પીપલકા પતતા દુજે ચીકના ઘી.
તીજે ચિકના મોરા જોબના—યારોંકા લલચે જી.
યા અલ્લાહ કિધર જાઉં, કહાં છિપું. કોઇ છેડતા હય, જીસસે ખિંચો વહી મુવા આવાજ કસતા હય. ઔર તો ઔર વોહ મુવા લંગડા રામજી હલવાઇ ઔર વોહ કુબડા

ચંદર નાનબાઇ ઔર કમરૂદીન ઉમરૂદીનકા સાલા ઔર વોહ મંબારામ કિસ્ન પાપડ બેચનેવાલા. ઇનકમ બખ્તોંનેભી જાલ ડાલા એક કહેતા હય ગોરી યહ બનાવ!? દુસરા કહેતા હય. કે જાલિમ જરા ઇધર તો આવ. તીસરાતો દેખકર ઉંટકી તરહ બિલ બિલાતા હય. ઔર ચોથા તો એક થંડા સાંસ લેકર બિલકુલ ઠંડાહી હો જાતા હય. અલેહ્ તે લા વારિસ ખુદાઇ ખ્વાર ઇનહી કમબખ્તોંકે સબબ તો મયને અપના બનાવ સિંગાર છોડ દીયા. નહી તો જબ કભી ઇન ગુલાબકી પંખડીયોંમેં મીસ્સીકી ધડી ઔર ઇસ નરગિસકે ફુલોમેં કાજલકા ડારા ખીંચકર આઇના ઉઠાતીથી તો ઇસ ભરી જવાનીકી કસમ ખુદ કલેજા થામકર બયઠ જાતીથી.

ગુલ.ખયરૂ—(સાઇડમેંસે) આરહી (ગુલ.ખયરૂકા બાહિર આના)

ગુલદુમ—ઉઇ અલ્લાહ.

ગુલ.ખયરૂ—કયું પ્યારી ખયર સલ્લાહ.

ગુલદુમ—હંય આજ તો ખુબ હવા ખાઇ કુછ ઠિકાના હય. સુબ્હકા ગયા શામકો શકલ દિખાઇ.

ગુલ.ખયરૂ—કયા કહું પ્યારી ઉસ બદજાતકે બચ્ચે બગલોલકે કામસે ફુરસત નહીં મિલતી નહી તો મંય તમામ તમામ દિનહી ગતરબુદ રહેતા. અરે ગુલ.ખયરૂતો ભુતકી તરહ હરદમ તેરે સરપર મૌજુદ રહેતા.

ગુલદુમ—મેરી સમઝમેં નહીં આતા કે યહે મુવા બગલોલ ઇતની હુકુમત કયું જતાતા હય જબસે હમ નૌકર વયસે વોહ ફિર કિસ બરતેપર ઇતરાતા હય.

ગુલ.ખયરૂ—તેરી આંખોંકી કસમ મુઝે તો ઉસકી સૂરત દેખકર ખુન ઉતર આતા હય.

ગુલદુમ—સચ્ચ ! મંયતો ઉસ મુએકો પાઉં બગલોલકો તો કચ્ચા ચબા જાઉં.

ખયરૂ—છાંટ છાંટ ફીકા ગોસ્તકિસ કામકા મંયતો ગરમ મસાલેદા લગાકર ખાઉં. કયું હસીના. (ગાલ કો હાથ લગાકે) હાય હાય ઔરત હય ય રેશમકા ગદેલા.

ગુલદુમ—અરે હટો કહીં મેરા ગાલ ન હોજાએ મયલા.

.ખયરૂ—હાય હાય નખરેમેં ગરમ મસાલે .હા કહી માલ ન
હો જાય મયલા.

ગાના.

ગોરે ગોરે ગાલોંમેં પ્યારી મંઘ વારી .ઝુ.જાનકી
લાલીઆં કાનોમેં બાલીઆં જોબન વાલીઆં.

ગુલદુમ—જાઓજી જાવ દો ન ગાલીઆં.

.ખયરૂ— બાત નિરાલી બાત નિરાલી.
ચાલ ચલત મતવાલીઆં.

બગલોલ—અચ્છા બેચ્છા. (બ.ગલોલકા બા.જુમેંસે ઝાંકના.)

.ખયરૂ—ભવે કટારીયાં.

બ.ગલોલ—(બાજુમેં) ઉલ્લુકા બચ્ચા.

.ખયરૂ— પ્યારે પે વારીયાં.

બ.ગલોલ—ખાઉંગા કચ્ચા.

.ખયરૂ— નયન મદકી પ્યાલીયાં. (બ.ગલોલકા .જાહેર હોના.)

બ.ગલોલ—અંય અબ યેહ બે .ખ્યાલ યેહ સુપન યેહ કયસી કારવાઇ

.ખયરૂ—કમબ.ખ્તી.

ગુલદુમ—તબાહી.

.ખયરૂ—(હટ જોડ કર એક તર્ફસે) .હુ.જુર.

ગુલદુમ—(દુસરી જાનીબસે હાથ જોડકે) જનાબ.

બ.ગલોલ—દો નહીં એક એક કહો એક એક દોનોંકી સુનુંગા. ઔર
દોનોંકો સ.જા દુંગા.

ગુલદુમ—અચ્છા જનાબ તો પહેલે મેરી સુનિયે.

.ખયરૂ—નહીં જનાબ પેશ્તર બન્દેકી સુનિયે.

બગલોલ-ફિર વહી હરકત ચલ હટ.

.ખયરૂ—અચ્છા જનાબ તો પહેલે મંય કહેતા હું.

ગુલદુમ—નહીં જનાબ પહેલે મંય કહેતી હું.

બગ.લોલ—ક્યું બે નહીં માનતા રિ.જાલા, અચ્છા પહેલે તુહી
બોલ શયતાનકી અમ્માં.

.ખયરૂ—.હુ.જુર પહેલે શયતાનકે બાપસે તો પુછીએ.

ગુલદુમ—.હુ.જુર .હ.કી.કત .હાલ યેહ હય કે.

.ખયરૂ—જનાબ વા.ક.ઇ એ.હવાલ યેહ હય કે.

બ.ગલોલ—નહીં માનતા હય રિ.જાલા.

.ખયરૂ—અચ્છા તુમહી બોલો મેરી .ખાલા.

ગુલદુમ—.હુ જુર પુરા .હાલતો .ખુદા જાનતા હય.

.ખયરૂ—(બ.ગલેલકી કમરપર સવાર હોકર) ઔર જનાબ કુછ આપભી જાનતે હંય.

બ.ગલેલ—ચલ હઠ.

ગુલદુમ—જનાબ મંય સચ કહેતીહું.

.ખયરૂ—(દાબોરા સવાર હોકર) ઔર જનાબ મંય કબ ઝુઠ કહેતા હું.

બ.ગલેલ—(દોનોંકી ગરદનમેં હાથ દે કર) બસ પાજી લુચ્ચે .ખબીસ, બસ મંય કીસીકી નહીં સુનતા. બસ આજહી યહાંસે અપના બોરીયા ઔર બધના ઉઠાવ ઔર આફ્તાબ નિકલનેસે પેસ્તર ઇસ મકાનસે નિકલ જાવ.

ગુલદુમ—.હુ.જુર !

બ.ગલેલ—બસ ચુપહી રહેના.

ગુલદુમ—અચ્છા મુએ જાયગા કહાં મંયભી આપના બદલા નલું તોહી કહેના. (જાના.)

બ.ગલેલ—લા હૌલ વલા .કુવત કયસે બેહુદા મરદ .ઔરત જો આજ તક કભી દેખનેમેં નહીં આય શુક્ર .ખુદાકા કે કહી જલીલને ન દેખ પાયા અગર વોહ ઇન લયલા મજનુંકો ઇશ્કે જુલયખા પઢતે દેખ પાયા તો મેરા પઢાયા લીખાયા સબ ચૌપટ હો જાતાં. નાદાન બચ્ચા જો ર્હેભી નહીં જાનતા કે લુ.ગતમેં એક લફ્.જ .ઇશ્ક.ભી હય. (જલીલ આતા દેખકર) અય લો વોહ આ પહોંચા.

જલીલ—અફ્સોસ બડ.ા .ગ.જબ હુવા. બા.ગ તક અબ્બાજાન આ ગય અબ કહાં જાઉં કિસકે મદદ માંગું.

બ.ગલેલ—અરે ઇસકો કયા હુવા જલીલ જલીલ.

જલીલ—(બ.ગલેલકો દેખ.) ઓહો જનાબ આપ યહાં હંય મેરે મુ.હફ્િ.જ મેરે ઉસ્તાદ મેરે સરપરસ્ત મેરી મદદ ફરમાઇએ મુઝે નદામત ઓર મૌતસે બચાઇએ.

બ.ગલેલ—અરે મ.આમિલા કયા હય વોહ તો કુછ બોલ.

જલીલ—આપ .ખફ્રીહોંગે આપ બિગડેંગે આપ ફૌરન અબ્બા જાનસે કહેદેંગે.

બગલોલ—નહીં નહીં યેહ કુછ નહીં હોગા.

જલીલ—અચ્છા તો જનાબ આપ .યેકરાર કરતે હંય.

બગલોલ—હાં હ.જાર બાર કરતે હંય.

જલીલ—તો જનાબ સુનિયે કે મંય એક ઔરત કે .ઇશ્ક.

બગલોલ—(.હયરાનીસે) .ઇશ્.ક મુઝને .ઇશ્.ક ગુલદુમ .ઇશ્.ક .ખયર .ઇશ્.ક તુ .ઇશ્.ક સબકો ઇશ્કકા તા.ઉન હો ગયા હય, ઘરકા ઘર મજનુન હો ગયા હય.

જલીલ—ઔર જનાબ વોહ મદદકા ઇ.કરાર.

બગલોલ—શરીર પાજી સુન્યે મદદ કયસી મદદ તુ અગર શરી-.અતકે મુતાબિ.ક કિસી ઔરતકા મુ.હબ્બતમેં ગિરફ્તાર હોતા તો મંય તેરી મદદકો તૈયાર હોતા.

જલીલ—તો કયા આપ અબ્બાજાનકો સમઝાતે મેરે નિકા.હકી તજવી.જમેં કોશીશ ફરમાતે.

બગલોલ—બે શક.

જલીલ—તો જનાબ .ખુશ હોજીએ કે હો ચુકા.

બગલોલ—કયા હો ચુકા?

જલીલ—નિકા.હ

બગલોલ—(ત.અજ્જુબસે) અબ તો કયા નિકા.હભી હો ચુકા.

જલીલ—ઔર જનાબ બીબી ભી ઘરમેં મૌજુદ હય. (આવા.જ દેના) લયલા લયલા.

બગલોલ—અરે યેહ કિસકો બુલાતા હય. (લયલાકા આના બગ-લોલકા .હયરત .જદા હોના.)

જલીલ—લીજીએ જનાબ અબ ઇસકો અપને કમરેમેં છુપાઇએ.

બગલોલ—વાહ મેરે કમરેમેં જલીલ જલીલ કયા મેરી ઇસ લાલ દા.ઢીકોભી દા.ગ લગાએગા.

જલીલ—નહીં જનાબ જલ્દી કિજીએ વર્ના કોઇ આ જાયગા.

લયલા—હાં જનાબ ર.હમ કિજીયે.

બગલોલ—બેગમ લોંડા તો બેવ.કુફ હય.

લયલા—નહીં જનાબ હમદોનોંકી જીન્દગી આપહીકે ર.હમપર મો.કુફ હય.

તુર્રમ—(અંદરસે) જલીલ જલીલ કહાં ગયા

જલીલ—વોહ દેખિયે વાલિદ સા.હબ આવા.જ દે રહે હંય. જાવ જાવ પ્યારી અન્દર જાવ. (લયલાકા અન્દર જાના.)

બગલોલ—અરે કેહરત યા અલ્લાહ.

ગાના.

ક્યા ફન્દ હય ક્યા ધન્ધા હય, ક્યા આફતમેં યહે બન્દા હય.
ક્યા ગ.ડબ.ડ હુએ, ક્યા ખટખટ હુએ, ક્યા રમઝા જમઘા ગન્દા હય.
યા રબ યહે ક્યા ઘોટાલા આઇ કહાંસે .ખાલા.
કમબ.ખ્તકા મુંહ કાલા શયતાનકા .હવાલા.

લયલા—(અંદરસે) તો ક્યા જનાબ મંય દરવા.જા અન્દરસે બન્દ કરલું.

બ.ગલોલ—.ખુદાકે લીએ આહિસ્તા બોલો અગર વોહ બદ.જાતકી બચ્ચી ગુલદુમ સુન પાયગી તો ઔરહી .કયામત હોવગી. લો મંય બતાતાહું જબ મંય તીન મરતબા આકર દસ્તક દું તબ દરવા.જા ખોલના બેગમ બેગમ સમઝ ગઇ ના. (ગુલદુમકા આના.)

ગુલદુમ—(સામને આકર.) ઇહાં અચ્છી તરહ સમઝ ગઇ.

બ.ગલોલ—(.ખુદસે) યા અલ્લાહ યહે નાસ.જાઇ કહાંસે આઇ.

ગુલદુમ—બન્દગી જનાબ દા.ઢીમેં મુંહ ન છુપાઇએ. .જરા મુઝસે તો આંખ મિલાઇએ યહે કૌનસી બેગમ આઇ હય. .જરા મુઝે તો દિખાઇએ.

બ.ગલોલ—બેગમ! કૌનસી બેગમ ? ! કહીં તુ ભંગતે નહીં પી આઇ હય

ગુલદુમ—મીયાં બગલા ભગત તુમને ઉ.ડાઇ હવ તો મંયનેભી ભુન ભુનકર ખાઇ હય મુઝભી જો મટ્ટી સુંઘકર ગુનેહગારકી .ફબ્ર બતાઇ હુગ. ધોકા દીયા ચાહતે હો દાઇસે પેટ છુપાતે હો.

બ.ગલોલ—(.ખુદસે) યા અલ્લાહ અબ ક્યા કરૂં સચસચ કહેદું (ગુલદુમસે) ગુલદુમ દેખો.

ગુલદુમ—દેખું ક્યા દેખું ફરીસ્તોંકા જામા ઔર શયતાની અ.અ-માલ નામા દુસરોંકો ચમકાવ ઔર .ખુદ ઘરમેં બેસ-વાઓંકો બુલાકર મ.જે ઉડાવ;

બ.ગલોલ—અચ્છા અચ્છા શોર તો ન મચાવ.

ગુલદુમ—શોર અરે મંય તો સારે મહોલેમે દુહાઇ મચાઉંગી. નોકરીસે છુડ.વા હય અચ્છા બેટા મંયભી બદલા લેકર જાઉંગી, (તુરન્તકો આવા.જ દેના) .હુ.જુર.

બગલોલ—સુનો મેરી સુનો.

ગુલદુમ—મંય કુછ નહીં સુનતી (આવાજ દેના) સરકાર

બગલોલ—દેખો મેરી તરફ દેખો.

ગુલદુમ—નોકરીસે છુડાયા હય અચ્છા બેટા (આવાજ દેના.) બડી સરકાર.

બગલોલ—મંય પાઉં પડતા હું આવ મંય તુંમ્હેં દુસરી જગાહ નોકરી દિલા દું.

ગુલદુમ—નોકરી? લાઅનત હય નોકરીપર આજ તો મંય અપના પુરા બદલા લેકર જાઉંગી. (આવાજ દેના) હુજુર સરકાર બડી સરકાર જરે ક્રોધ આવ દોડો

તુરરમ—ક્યું ક્યા હય ક્યા શોર કર રહી હય. (બગલોલકો દેખકે) ઓહો જનાબ આપ કુછ તનાવલ ન કીજીએગા. ખાના તો સર્દ હો ગયા ઔર મચ્છલી તો બિલકુલ ઠંડી હો ગઇ.

ગુલદુમ—જનાબ અબ ઇન્હેં આપકી મછલીકી પરવા નહીં રહે તો અપને કમરેમેં પાંપલેટ તલકર ખાયા કરતે હય.

બગલોલ—ગુલદુમ મેરી અચ્છી ગુલદુમ.

તુરરમ—યહે તુ ક્યા બક રહી હય કુછ સાદાઇ હય.

ગુલદુમ—જનાબ મંય યહે બક રહી હું કે હુજુરને આપકે ઘરકો ઇન્દરકા અખાડ! બનાનેકે લીએ એક પરી બુલાઇ હય.

તુરરમ—પરી વાએતે ઔરત કુછ શામતતો નહીં આઇ તેરી.

ગુલદુમ—હુજુર ઇસ કમરેમેં દેખીએ.

તુરરમ—ક્યું જનાપ ક્યા યહે સબ સચ હય.

બગલોલ—સચતો કભી ઇસકા બાપભી નહીં બોલા યહે કયસે બોલેગી.

ગુલદુમ—જનાબ દરવાજા ખુલવાઇએ ફિર આપકો માઅલૂમ હો જાયગા.

બગલોલ—નિકલ યહાંસે ક્યા આપકો શક હય.

તુરરમ—અજી તોબા કરો.

બગલોલ—(દાઢી પકડકર ખુદસે) તુ હય તો ક્યા ગમ હય.

ગુલદુમ—જનાબ ઇસસે પુછીએકે અભી યહે બાતેં કિસસે કર રહાથા.

બગલોલ—ગુલખયરૂસે ઔર કિસસે (ખુદસે) લાહૌલ વલાકુવત યહે મુંહસે ક્યા નિકલ ગયા.

ગુલદુમ—(આયા.૧ દેના.) ગુલ.ખયરૂ ઓ ગુલ.ખયરૂ (ગુલ-.ખયરૂકા આના.)

ગુલ.ખયરૂ—કયા હય કયા તુને બુલાયા હય.

તુરરમ—હુંય યેહ તો ઇસ્તરફસે આયા.

બ.ગલોલ—(.ખુદસે) લુટીયા ડુબ ગઇ મિટ ગય જહન્નમ રસીદ હોય.ગય.

તુરરમ—અબ બોલીએ જનાબ.

બ.ગલોલ—શાયદ યેહ કિસી દુસરે રાસ્તેસે આયા હોગા.

ગુલદુમ—દુસરા તો કોઇ રાસ્તાહી નહીં.

બ.ગલોલ—નિકલ યહાંસે .ખાના .ખરાબ.

તુરરમ—બસ ચુપ અબ તુ ન બોલ મંય .ખુદ ત.હ.કી.ક કરતાહું. .ખયરૂ માર લાત દરવા.જા ખોલ (.ખયરૂકા લાત મારકર દરવા.જા ખોલના .જલીલકા બાહિર આના.)

બ.ગલોલ—(.ખુદસે) અરે યેહ અંદર કયસે પહોંચા.

ગુલદુમ—(.ખુદસે) કયા યેહ મુવા છોટે સરકારકો બેગમ કહે કર પુકાર રહાથા,

જલીલ—મ.આ.ફ કિજીયે અબ્બાજાન મંય આપકે .હુકમસે એક .કલમી કિતાબ જીસકો આપ સબસે છુપાના ચાહતે હુંય ઉસકી ન.કલ ઉતાર રહાથા.

તુરરમ—બસ ઇતની બાત કયું રી તું તો કુછ ઔર કહેતીથી બદ.જાત.

ગુલદુમ—સરકાર.

તુરરમ—ચુપ કુતિયા ક.હબા મુરદાર ચલી જા વર્ને અભી .કમચીયોંકે મારે પીઠકી ખાલ ઉધે.ડ દુંગા.

ગુલદુમ—અચ્છા ન સુનિયે .ખુશી સરકારકી.

તુરરમ—ચલી જા વર્ને અભી જાનસે માર દુંગા.

બ.ગલોલ—ચલ જા જા જા જા.

ગુલદમ—(જાતે જાતે) અચ્છા મુવા જાયગા કહાં સો દિન સુનારકે તો એક દિન લુહારકા. (જાના.)

બગલોલ—દેખિયે ફિર બ.ડબ.ડાઇ હુઇ જા રહી હય.

તુરરમ—અજી ગોલી મારો કુતિયાકો.

બ.ગલોલ—હે યુ ડેમ ફુલ બકરી.

તુરરમ—મ.આફ કીજીએ આપકા બડી તૌહિન હુઆ.

બ.ગલોલ—અચ્છા મ.આફ કરતા હું.

તુરરમ—અચ્છા આઇએ કુછ ખાના તનાવલ ફરમાઇએ.

બ.ગલોલ—આપનેતો ફરમાઇયે મુઝે ઇસ વ.કત ઇશ્તેહા નહીં.

તુરરમ—અચ્છા તો મૈંય .ખુદ હાથોં થો.ડીસી ચાય બિનવાતા હું. (જાના તુરરમકા.)

બ.ગલોલ—યા અલ્લાહ યેહ ક્યાથા ક્યા રહે .ખ્વાબશઃ અ.મીર અબ હોગા ક્યા. (આના જલીલકા.)

જલીલ—જો .ખુદાકો મન્જુર હોગા.

બ.ગલોલ—અબે બદમાઆશ તુઝે સબ તે યાદ તો ઝરૂર હય.

જલીલ—હાં જનાબ .ઝુરૂર હય.

બ.ગલોલ—જલીલ અબ મિસ્કીન બિલ્કુલ તુ મન મત આઓ .જમીનકી તરફ ક્યા દેખતા હય ઝરૂર દેખ વહ હિમા.કતકી ગડ.ડી જો મેરે કમરે મેં રખ્ખી હય. ઉસે કહીં ઔર ધર આ.

જલીલ—કોઇ ઠિકાના.

બ.ગલોલ—ચુલે હમેં ભા.ડમેં.

જલીલ—બતાવ.

બ.ગલોલ—ટોબાન્ડારમેં વોહ બાગવાલા દીવાન.ખાના.

જલીલ—હાં .ખુબ યાદ દિલાઇ.

બ.ગલોલ—તુમ ચલો મૈંય તુમ્હારી હિમા.કતકો લેકર આતા હું.

જલીલ—મગર જનાબ.

બ.ગલોલ—જાતા નહીં .ખાના .ખરાબ. (લયલાકો) મેમમ બેગમ.

લયલા—(અંદરસે) કહિયે .ખયરીયત હય જનાબે .આલી.

બ.ગલોલ—અરે આહિસ્તા વ.કત બહોત ના.ઝુક હય .કદમ ઉઠાવ ઔર ચુપકે ચુપકે ચલી આવ.

લયલા—ક્યા કિસી ઔર જગેહ છુપાઇએગા.

બ.ગલોલ—અરી હાં હાં ભંયસકી તર.હ ન ચિલ્લાય આવ.

લયલા—મગર જનાબ કુતુબ .ખાનેમે મેરા ન.જીર.

બ.ગલોલ—(.હયરાન હોકર) ન.જીર! ન.જીર કૌન!!!

લયલા—મેરા શીર .ખ્વાર બચ્ચા.

બ.ગલોલ—(.હયરતમેં) યા અલ્લાહ પહેલે .ઇશ.ક ફિર નિકાહ ઔર બચ્ચા. (.જયાદા હયરતસે) વ્હે તો એ. બી. સી. વાઇ. .જેડ. તક તમામ ડિગરીયાં પાસ હય. યા શય.ખ બ.ગલોલ અબ તો ઔરબી સત્યાનાસ હય.

લયલા—ફિર જનાબ કયા ઇરશાદ હોતા હય. દેહરી બન્દી લે આતી હય.

બ.ગલોલ—અરે તુ કહાં જાતી હય મેરી મા અરે તૌબા નજીરકા માં કહાં જાતી હય.

લયલા—તો ફિર.

બ.ગલોલ—અચ્છા બાબા તુમ અન્દર જાવ વ્હે હિમા.કતકી ગઠ.ડીબી મંયહી સરપર ઉઠા કર લાતા હું (ગુલદુમકા લયલાકો દેખના બ.ગલોલકા જાના. લયલાકા અન્દર જાના.)

ગુલદુમ—વહી વહી હત તેરી હત તેરી આ.ખિર દેખહી પાયા અબ બકરા છુરી તલે આયા ગુલ.ખયરૂ ઓ .ખયરૂ ઓ મુવે .ખયરૂ.

.ખયરૂ—કયું કયા ફિર કોઇ નઝક આઇ હય.

ગુલદુમ—અરે ઉસ મુવે ખુસટને એક ઔર બુલાઇ હય. જા જા સરકારકો બુલા લા.

.ખયરૂ—અરી કયું જુતીયાં ખિલવાયગી .ખુદતો ઝુઠી બન ચુકી અબ મુઝેબી ઝુઠા ઠહેરાએગી.

ગુલદુમ—ઝુઠીકો દો ઘ.ડીકી મૌત .ખુદા ઉસકા જના.જા નિકાલે મુહકો બેવા કર ડાલે.

.ખયરૂ—અરે કમબ.ખ્ત તો ફિર મુઝે કયું કોસતી હય.

ગુલદુમ—અરે જા જા સરકારકો બુલાલા. મંય તો અપના બદલા લેનેપર અ.ડી હું.

.ખયરૂ—અરે ફિર વોહ હય કહાં.

ગુલદુમ—(કમરેકો બતાકર) યહાં યહાં.

.ખયરૂ—અરે વોહ ફિર નિકલ ન જાય કહીં.

ગુલદુમ—નિકલ કયસે જાય મંય તો દરવા.જા રોક કર ખ.ડી હું (ગુલદુમકા દરવા.જા રોક કર ખ.ડે રહેના જલીલકા આના. ઔર ગુલદુમ કો દેખકર.)

જલીલ--શુક્ર હય અચ્છી જગહ પાઇ. હંય અરી તુ કહું યહાં આઇ.

ગુલદુમ--જનાબ મંય આપકે ઉસ્તાદજી.કી ઉસ્તાનીકો ઝુકકર સલામ કરને આઇ હું.

જલીલ--(હયરાન હોકર) ઉસ્તાની?!!

ગુલદુમ-- જી હાં કમરેમેં તો દેખિયે કૌન બયઠી હય આપબાની.

જલીલ--(મુંહપર હાથ રખકર) અરે ચુપ શયતાનકી નાની.

ગુલદુમ--.હુ.જુર મંય ચુપ કયસે રહું મંયને તો સરકારકો બુલાયા હય.

જલીલ--હાય હાય રહે તો .ગ.જબ હુવા અરે કમબખ્ત ઉસમેં તો મંયને અપની બીવીકો છુપાયા હય.

ગુલદુમ--ઉઇ બીવી ઔર આપકી.

જલીલ--હાં.

ગુલદુમ--અચ્છા તો આપ ઘભરાઇએ નહીં મંય કોઇ તજવી.જ કરતી હું (.ખયર મ.એ તુરરમકે આના)

.ખયરૂ--જીહાં વોહ કમરે મેંહી હય આપ દરવા.જા તો ખુલવાઇયે.

તુરરમ--દેખો કહીં ઝુઠ નહો.

ગુલ.ખયરૂ--ઝુઠ કયા મ.હાલ જરા ગુલદુમને .કસમ ખાકર કહા તો મંય .હુ.જુરકો બુલાને આયા. (ગુલદુમસે) લીજીએ મંય સરકારકો બુલા લાયા

ગુલદુમ--કયું કિસ લીએ.

.ખયરૂ--અરે તુને જો કહાથા.

ગુલદુમ--કયા? કિસસે? કિસ વ.કત? .હુ.જુર ઇસ મુવેકા નામ તો દેખીએ કે કહીં પાગલ તો નહીં હો ગયા અરે .ખુદાસે ડર ઝુઠ બોલતા હય કયું કીસીકો સથ સમે- ટતા હય. .હુ.જુર દેખીએ ઇસ મુવેકા દિમા.ગ તો નહીં સ.ડ ગયા હય.

.ખયરૂ--અરી તુને જો મુઝે અભી ભેજાથા.

ગુલદુમ--કહાં પાગલ.ખાને.

.ખયરૂ--અરી નહીં સરકારકો બુલાને.

ગુલદુમ--દેખો મુવા .ખ્વાહ મ.ખ્વાહ અપને સાથ મુઝેભી લપ- ટતા હય.

.ખયરૂ—અરી ક્યું જુતીયાં સમેત આંખોમેં ધુસી જાતી હય. ઔરત હય યા મદારી. આપહી બુલાયા આપહી ઇન્કારી.

ગુલદુમ—અરે દેખ .ખુદાકે .ગ.જબસે ડર ક્યું કીસી .ગરીબકા ન્યાય સમેટતા હય.

.ખયરૂ—તો ક્યા યહાં કોઇ .ઔરત નહી. ?

ગુલદુમ—ઔરત ! કૌન .ઔરત !! તેરી ખાલા યા નાની.

.ખયરૂ—(ચીગ.ડ કર) અરી .હરામ .જાદી શયતાનકી નાની.

તુરરમ—ચુપ રહે ક્યા .ગ.ઝ નિકાલા હય. ક્યા યેહ સબ .ગલત હય. નહીં નહીં ઇસ .ઔરતકે બશરેસે મા.લૂમ હોતા કે .જુરૂર કુછ દાલમેં કાલા હય, દરવા.જા ખોલો (દ- રવા.જેકા ખુલના. લયલાકા બાહિર આના.)

લયલા—કૌન મેરે શૌ.ક મેરે મો.હસિન.

તુરરમ—[.હયરાન હોકર] હય યેહ તો સબ સચ નિકાલા કહાં ગયા વોહ ઇનકા સૈયાદ પાજી ફેલસૂફ બ.ગલોલ નિકાલો ઉસ બદ.જાતકો મેરે ધરસે નિકાલો.

.ખયરૂ—કહાં મર ગયા. (બ.ગલોલકા ધબરાહટમેં આના.)

બ.ગલોલ—લો બેગમ આપ ઔર અપને બચ્ચેકો સમ્હાલો (સ- બકો દેખકે .હયરત હોના.)

તુરરમ—ક્યું મીયાં મો.અલ્લમુલ મલકુત યેહ તમા .અમ્મામા યેહ દા.ઢી ઔર યેહ કરતુત.

.ખયરૂ—ધુત.

ગુલદુમ—ધુત.

તુરરમ—ઔર યેહ બ.ગલમેં કૌનસી કિતાબ છુપાઇ હય. .જરા મુઝેતો દિખાઇયે કુછ બોલો .જનાબ બોલો.

બ.ગલોલ—અજી જનાબ કુછ નહીં યેહ કયસરહિંદ નાટકમંડળી કી કિતાબ હય.

તુરરમ—.જરા મંય દેખું [બચ્ચા દેખકર] યા અલ્લાહ તીન ફિટકા બચ્ચા. ક્યું .હ.જરત યેહ કૌનસે નાટકકી કિતાબ હય.

બ.ગલોલ—સસી પવન, હીરરાંઝા, તાસીરે .ખ્વાબ. ઇન્તે.ખાબે મેમ્બરી.

જલીલ—મંય કહેતાહું અબ્બાજાન મંય કહેતા હું.

તુરરમ—અરે તુઝસે કૌન પુછતા હય શયતાન.

બ.ગલોલ—ઇસીસે તો પુછના ચાહિયે મેહરબાન.

તુરરમ—ઇસસે ઇસ્સે કયું ?

જલીલ—નહીં જનાબ મેં યહ કહેતા હું.

તુરરમ—અરે તુ ચુપકા બયઠ.

જલીલ—નહીં જનાબ મુઝે બોલને દીજીયે જીસકો આપ આપકી .કદ .કદા સમઝતે હય વોહ આપકી બહુ હય.

તુરરમ—બહુ યા.અને તુમને શાદી કી કબ કિસવ.કત ઔર કિસકે .હુકમસે.

બ.ગલોલ—અજી યેહુ ઝય.ડેકો તો ગોલી લગાવ ઔર .જરા અપને પોતેકો તો ખિલાવ બોયા ન જોતા ઔર અલ્લાહમીયાને દીયા પોતા.

તુરરમ—(.હયરાન હોકર) .અજીબ .કિસ્સા હય.

બ.ગલોલ—લો બેટા આપ ઔર એક મરતબા અપને બાપકે સામને હાથ મિલાવ અરે તુમ કયા તકતે હો આપ મુબારક બાદ ગાવ.

ગાના.

સબ— સુરજ ચન્દાકા હય જો.ડા ગુલો બુલબુલને રિસ્તા જો.ડા
લાઓ લુટાઓ .જરકા તો.ડા.
દિલ સબકા હય .ખુશ હોતા હાત આયા અચ્છા તોતા.
બોયા કભી ન જોતા, અલ્લાહને બ.ખ્શા પોતા.

બાબ પહેલા દિખાવ પાંચવા.

મ.હેલે દિલઆરા.

(અરસલાનકા દુનિયાકી ના પાયદારીપર અફસોસ કરના.)

અરસલાન—હમ ઔર હમારે જીનેકી .હ.કીકત યા.અની જીસ્મ ઔર રૂ.હકી તા.હ.કીકકી કયફિયત .જાહિરમેં એક

ભેદ હય અગર હ.કી.કતકી આંખસે દેખોગેતો ચીલ્લા ઉઠ્ઠોગે કે વ્હે જીસ્મ એક સાંસકી પુતલીયોંકા બના હુવા પીંજરા હય, ઔર રૂ.હ એક પરીંદ ચિ.ડીયા જો ઇસમેં .કયદ હય જીસકે હર નગમોંકી સદા હમપર દરની પરદેમેં વ્હે આવા.જા કરતી હય, કે અય ગ.ફિલોં હવસકી બસ્તીમેં રહેનેવાલી મ.ગરૂર હસ્તી કયું ચન્દ રો.જા તે રહદસ્તી પર .ગફલત પરસ્તી હય. હર કમાલકા સવાલ હય, હર બલન્દીકા નતીજા પસ્તી હય મૌત મારેગી નિ.ખવત જીલ્લત કે ગ.ઢેમેં ઉતારેગી .ક.જા .કબ્રકે ઢેરપર ખ.ડી હોકર પુકારેગી

મુસદ્દસ.

ન તનમેં તાબન બાજુમેં બલ નસરમેં શોર.
બદનકી ફિક્રમેં કી.ડે કફનકી તાકમેં ચોર,
પ.ડા હય કિસ લીએ .ખામોશ અય નવાલએ ગોર,
કહાં ગયા તેરા .જર ઔર કિધર ગયા તેરા .જોર.
લ.હદ હય તુ હય ઔર એક બેકસીસી છાઇ હય,
જનાબ દે કે ફ્ના પુછનેકો આઇ હય.

ગાના.

ન.અજાબ ઠોકરોસે કયું સરે ફ.ગફુર હોતા હય.
ગુરૂરે .જોરો .જર ઇસ સરસે કુંહી દુર હોતા હય.
જવાનીમેં .અદમકે વાસ્તે સામાન કર ગાફિલ,
મુસાફિર શબસે ઉઠતે હંય જો જાના દુર હોતા હય.
હમારી .જીન્દગાની હુસ્ન મટ્ટીકા ખીલોના હય,
અજ.લકા એક ઠોકરસે જો ચકના ચુર હોતા હય.
(.ખાકાન સા.અદાન મ.એદર બારીઓંકે આના.)

.ખા.કાન—હમારે આનેકા .ખબર પાઇ નકિસી નૌકરકો ભેજા ઔર ન.ખુદ પેશવાઇકો આઇ.

સ.અદાન—વા.ક.ઇ વ્હે બરતાપ બિલકુલ ખિલાફે અદબ હય.

.ખા.કાન—અચ્છા તુમ .ખુદ જાવ ઔર હમારી સા.હબ-.જાદીકો બુલાવ.

અસરલાન—હુ.જુરે વાલા.

.ખા.કાન—કયા વોહ નહીં આતી હય. કયા વોહ બ.ગાવત દિખાતી હય, અરે જાવ જાવ ઉસે જા કર કહો કે ખુ.દા

બાપ અપની બેટીસે મિલના ચાહતા હય, શહીનશાહ
.ખા.કાન પ્યારી દિલઆરાકો યાદ ફરમાતા હય.
(દિલઆરાકા આના.)

દિલઆરા—મંય બહોતસી મસરૂર હું કયુંકે .હુ.જુરને ?.કદમ
રંજા ફરમાકર ઇસ કરશ .ખાનેકી .ખાનેકી
.ઇ.જ.જત બ.ક્ષી.

.ખા.કાન—મસરૂર હય .જરૂર હોગી અગર મેરે આનેપર
તુમ્હેં રંજ હોતા તો મંય યહી સમઝતા કે તુમ્હારી
માંકી .કુખમેં મેરી બીવી નહીં બલકે વોહ હરામ
કાર .ઔરત દફન હય જીસને સાંપકે બચ્ચેકો
અપની ઔલાદ કરકે પાલા.

દિલઆરા—જનાબ વાલિદ મર.હુમાકી શાનમેં અયસે કલમેં
.જબાનપર ન લાઇએ આપ બાગકે પાસસે કયું
ચલે આએ યેહ તો ફરમાઇએ.

.ખા.કાન—કયું આયા હું નસીબકો સતાયા હું કિસમતકા જ-
લાયા હું કભી લોગ મેરે પાસ ફરીઆદ લાતેથે ઔર
આજ મંય તેરે પાસ ફરીયાદ લાયા હું. વોહ બાગકે
જીસકે ચમનમેં તુ ગુલ લાલા, વોહ બોસતાન કે જીસને
ચમન તુઝપર સદ.કે કર ડાલા વોહ શા.ખકે જીસને
તુઝે ગોદીયોંમેં પાલા.

શઅેર.

યુંહી ફુંકકે .જાલિમને .ખાક ઉ.ડાઇ હય,
કે ઉ.ડકે ઘર તેરે ફરીયાદ કરને આઇ હય.

દિલઆરા—યેહ આપકા ઇસ્સારા હય મેરી બહનકી તરફ.

.ખા.કાન—ઉસી .ગમો રંજો મુ.હનકી તરફજો.

શઅેર.

બદ શ.આર સિતમ કેશ ઓહલીકી નિકલી
પલીથી ગોદમેં પર મારે આસ્તી નિકલી

દિલઆરા—જનાબ જયસા આપ ફરમાતે હંય વયસી તો મેરી
બહન હરગિ.જ બદ ચલન નહીં હય, બહેતર હો
અગર આપ વહીં વાપસ ચલે જાએં

.ખા.કાન—અરે ! તુ કયા મુનાસિબ સમઝતી હય કે મંય ઉસકે
પાસ જાઉં ઔર ગ.ડગ.ડાઉં ઔર કહું કે બેટી મંય

ખુ.દા હું બેવકુફ હું ઔર કુછ નહીં સોને બયઠનેકો જગેહ ઔર સિર્ફ એકટરોટીકે ટુક.ડેકા .ખ્વાસ્તગાર હું.

દિલઆરા—જનાબ યેહ આપકી બાતેં કુછ સમઝમેં નહીં આતી .અ.કલકો કામમેં લાઇએ આપકે લીએ યહી બહેતર હય, કે બહેન કે પાસ વાપસ જાઇએ.

.ખા.કાન—હરગિજ નહીં વોહ સરાપા .જુલ્મ ઔર મુજસ્સિમ ગુનાહ હય ઉસકે પાસ તુ જાનેકો કહેતી હય. જો મો.હસિન કુશીકા આલા હય. જીસને મેરે કલેજેકો સાંપકી તર.હ ડસ લીયા હય, ઔર દરિંદોંકી તર.હ નોચ નોચકર ખા ડાલા હય. ઓ.

શ.એર.

.ગ.જબ આએ સિતમ ટુટે ફલકસે આફતેં બરસેં,
.ખુદા ચાહે તો ઉસ[illegible] .કેહ્ર પરભી લા.અનતેં બરસે.

દિલઆરા—.ખુદા બચાએ મંય દેખતી હું કે આપ કભી ખ.ફા હો જાએંગે તો મુઝપરભી યુંહી લા.અનતકે તીર બરસાએંગે

.ખા.કાન—નહિં દિલઆરા નહીં ! મંય અપને હોંટસી લુંગા અપની .જબાન કાટ ડાલુંગા મગર તુઝ જયસી નેક લ.ડકીકે .હ.કમેં અયસી બદ દુ.આ કભી ન નિકાલુંગા. તુ .હ.ક શનાસ હય તુ .આલી હય, ઉસકી આંખેં ખૌફનાક ઔર તેરી આંખેં તસલ્લી દેને વાલી હય. વોહ .અયશો રા.હતકી શરીક હય. ઔર તુ .ગમો આફતકી સાથી હય. વોહ મેરા જીસ્મકા ફોડા ઔર તુ મરહમ લગાતી હય વોહ આંખેં ફો.ડતી હય ઔર તુ આંખેં બિછાતી હય. વોહ

અબીયાત.

મૌત માંગે તો રહે આર.જુએ .ખ્વાબ ઉસે,
ડુબને જાય તો દરિયા મિલે પા યાબ ઉસે,
.એ .વજે જો રહો લુત્ફે સરે બે દાદ આએ,
યું હોઇ .જાકે જહન્નમકા મ.જા યાદ આએ.

દિલઆરા—બસ કીજીએ જનાબ આપકી બાત કુછ સમઝમેં નહીં આતી (માહપારાકો આતી દેખકર) વોહ દેખીએ

આજી જાન તશરીફ લાતી હય. (માહપારાકા દિલ-
આરાસે આકર મિલના.)

.ખા.કાન—ઓ .ખુદા ઓ .ખુદા યેહ મંય ક્યા દેખતા હું ઓ દિલઆરા ઓ દિલઆરા ક્યા તુઝકો મેરે આંસુઓંકીભી શર્મ નહીં આતી હય, જો તું મેરે સામને હસ ના બકારસે હાથ મિલાતી હય.

માહપારા—(હંસકર) લો ખુદાપે ઔર (હમ.કનકી નજરોંમેં યેહ ઇખલા.કકી રસમભી (.ખિલા.ફ તહ.જીબ હય.

દિલઆરા—કરેતી સચહે ક્યું સા.હબ ગલે મિલનાભી કુછ .કુસૂર હય.

.ખા.કાન—હય ઔર .જુરૂર હય. ડર ઉસસે ડર જો .ઔરત નહીં જાનકે વોહ શરારતકા ઓ.જાર હય જીસસે શયતાન અપના મતલબ નિકાલતા હય. ઉસકે સીનેમેં દિલ નહીં બલકે વોહ પત્થર હય. જો ઉસપર ગિરતા હય ઉસે યેહ તો.ડ ડાલતા હય ઔર જીસપર યેહ .ખુદ ગિરતા હય. ઉસે પીસ ડાલતા હય

દિલઆરા—તો અપના યેહ મતલબ હય કે બહનકો બહેનકી મુ.હબ્બત છોડ દેની ચાહિયે.

.ખા.કાન—વોહ દાંત જો મુંહમેં રહેકર .જબાનકો કટે ઉસકો સબસે પહેલે તો.ડ દેના ચાહિયે.

દિલઆરા—તો જનાબ મુઝે ઇસ રાયસે ઇન્કાર હય

.ખા.કાન—અરી તુના તજરૂબાકાર હય સોદામેં ..સી બહેન ઔર ઉસસે બાહ દુનિયા ચલે મતલ.. બાપ ઔર અમરૂ કે હયં જો પાસ રહેકરભી એક દુસરેકો નહીં દેખ સકતે.

દિલઆરા—બાત યેહ હય જનાબે વાલા.

.ખા.કાન—ઇસ ઇસ હસીંકો દેખ જીસકો મંયને અપની ગોદમેં પાલા દિનકો રાત ઔર રાતકો દિન કર ડાલા આજ યેહ .ખુદકો ભુલી હય. ઇતનાભી નહીં જાનતી કે .ખાકાન કૌન કુત્તા હય ઔર કિસ ખેતકી મુલી હય.

માહપારા—યેહ મેરા .કુસુર નહીં સિર્ફ આપકા તેરા ગુસ્સા હય.

.ખા.કાન—મેરી બપ .ખુદાકે વાસ્તે તુ મુઝે પાગલ ન બના બા-જી ઔર જીને દે. અબ મેરી .જીન્દગી અબ અપની કમબ.ખ્ત .જીન્દગીસે જગાહ ગુ.જારા કરેગી પ્યારી

બેટી તુ અપને બુઢે બાપ ઔર ઉસકે સૌ નૌકરોંકા બાર ગુવારા નહીં કરેગી.

દિલઆરા—(દિલઆરા મહપારાકી તર્ફ દેખતી હય જો ઇશારેસે મન્અ કરતી હય) જનાબ અવ્વલ તો આપકો બહેનકે યહાં જાનેસે કુ.જુલ ઇન્કાર હય. ઔર દુસરે જબ મેરે હ.જારોં નૌકર મૌજુદ હંય તો ફિર આપકો સૌ નૌકર રખનેકી કયા .જુરૂરત હય.

ખા.કાન—અચ્છા તો મંય પચાસ પરહી સબ્ર કરૂંગા.

દિલઆરા—યેહભી જ્યાદા હંય (દિલઆરા હર કહ્.અ માહપારાકી જાનબ દેખતી હય વોહ હર સવાલપર મન્અ કરતી હય)

ખા.કાન—અચ્છા ચાલીસ-તીસ-બીસ-દસ.

માહપારા—અજી એક આદમી કાફી હય.

દિલઆરા—બસ.

માહપારા—અગર સચ પુછોતો એકકીભી કયા .જુરૂરત હય.

ખા.કાન—ઓ .ખુદા ઓ .ખુદા અગર તેરીહી મરજી ઇન લ.ડકીયોંકો સખ્ત બના રેહી હય તો મુઝે સહારા દે, સબ્રકા યારા દે. ઓ તુમ તુમ ઓ ના.ખલફ .ઔરત તો કયા તુમ યેહ સમઝતી હો કે .જાલીમ મ.જલુમ કો સતાકર ફલ પાતા હય. નહીં નહીં ધોકા નખાવ .ખુદા દહ્રોંમે ઉ.ડાયા નહીં જાતા ઉસકી લઠી બે આવા.જ હય. ઉસકી ચક્કી ચલનેમેં સુસ્ત મગર પીસનેમેં બહોત જલ્દ બા.જ હય, મંય ઉસકે પાસ અપની ફરીયાદ લેકર જાઉંગા મંય અપની ચી.ખોસે ઉસકે .કહરકો જગાઉંગા વોહ બોલેગા મંય બુલાઉંગા વોહ સુનેગા મંય સુનાઉંગા ઓ બેવ.ફ્ફ .ઔરતો મંય અપને દિલકે ટુકડે ટુકડે કર દિખાઉંગા. (બાદશાહ તયશમેં કપડાચીર તહેયુર બેહોશ હોતા હય.)

તહેયુર.

બાબ પહેલા .ખતમ.

બાબ દુસરા દિખાવ પેહલા.

બરફકા સીન.

(પરવીજકા ગાતે હુવે આના.)

પરવીજ— ગાના.

કાહે મન તુ સંકટસે ઘબરાયા, ભુધમાની.
રાજા ઔર રાની સબહીને દુઃખ પાયા.
ક્યું .ગાફિલ ભુલા યહાં જો ગુલ ફુલા.
કુબે ન વોહ મુરઝાયા—

કૌન જાનતા હય. કે મંય કૌન હું ઇસ ફકીરના લિબાસમેં એક દૌલતમંદ નબાબકા તુરે નજર હું કૌન કહે સકતા હય કે ઇસ ફુટી હુઇ ગોદડીમેં એક અમીરકા લાઅલ પોશીદા હય. ચલ પરવીજ ચલ ઔર .ગરીબ .ખાકાનકી મદદ કર વોહગ.લત ઇલ.જામ જીસકે ડરસે તું છુપા ફિરતા હય વોહ લયાકત ઔર શરાફતસે રદ કર.

ગાના.

દુનિયા એક મુસાફિર .ખાના હય પ્યારે ના મન અટકાના.
સાંજ સમઝકે આ બયઠે હંય ભોરકો હય જાના.
ચુન ચુન મટ્ટી મ.હેલ બનાયા લોગ કહે ઘર મેરા.
ના ઘર તેરા ના ઘર મેરા ચિ.ડી રયન બસેરા.
મત લલચાના દિલ ન લગાના દુઃકા ગુન ગાના.
(પરવીજકા જાના સઅદાન ઔર બયરમકા આના.)

સઅદાન—ક્યું બયરમ.
બયરમ—જનાબ આપને મુઝકો કિસકે પાસ ભિજવાયાયા.
સઅદાન—માહપારા ઔર દિલઆરાકે પાસ.
બયરમ—નહીં બલ્કે વ.હશી દરિંદોંકે પાસ.
સઅદાન—ક્યું તુમ્હારા સમઝાના કુછ કરગર ન હુવા.

અવરમ— હુઝુર પથ્થર હોતા તો પાની હોકર બહ જાતા લોહા હોતા તો પિગલ જાતા મગર .ખુદા જાને ઇન ના. ખલફ ઔરતોંકા દિલ કિસ ચી.જકા બના હુવા હય જો બીલકુલ અસર ન હુવા.

મ.અદાન—જાવ જાવ ફિર જાવ ઉન્હેં લેકર ઇસ ગરીબકી મુસીબતેં દિખાવ .ખુદાકી .કસમ અગર ઉન્હોંને મદદ ન કી તો ખુ.દા શ.ખ્સ સરદી ઔર તુફાનસે પાગલ હો જાયગા ચલો ચલો આંખોસે તો દેખકર

.ખા.કાન— છો.ડદે છો.ડદે તુભી મુઝે છો.ડદે અય જા જા ચલા જા.

અરસલાન —.ખુદાવન્દ.

.ખા.કાન— (આસમાનકી તરફ) બરસો .ખુબ બરસો. .ખુબ ચમકો હું આગ, મટ્ટી, પાની ઇન સબકો રૂશવત દીગઇ હય. યેહ સબ મેરી બેટીયોંસે મિલગય હેંય. જા જા તુભી મિલજા.

અરસલાન—(હાથ બાંધકર) .હુ.જુર બર્ફ ગિર રહી હય.

.ખા.કાન—ગિરનેદે ગિરનેદે ચલ અય હવા .ખુબ .જોરસે ચલ અય બાદલો ઇતની શીદ્દતસે બરસો કે પહા.ડોકી ચોટીયાં મ.હેલોંકે ગુમ્બદ્ .કિલ્લોંકે મીનાર યેહ સબ તહે આબ હો જાએં.

પરવી.જ—હાય.

અરસલા—અયસી ઔલાદપર લા.અનત હો જીસકે દિલમેં અયસા .જહરીલા માદ્દા પયદા હો જાતા હય.

.ખા.કાન—ઔર ઇસ બાપ પરભી લાઅનત હોજો અપને નુતફેસે અયસી ના.ખલફ ઔલાદ પયદા કરતા હય. ઔર ઉસમાંપરભી લા.અનત હોજો અપની છાતીયોંકા દુધ પીલા પીલા કર દુનિયાકા મુસીબતે બઢતી હય ઔર ઉસ મુ.હબ્બત પરભી લા.અનત હોજો અયસે .જહરીલે દાંત વાલે કુત્તોંકો પાલતા હય.

પરવી.જ—હાય કયસી અન્ધી તભી અન બરબાદ કુછ .ગરીબ લોગ જીનકે પાસ કોઇ કપ.ડા નહીં અગર વોહ સબસે રહેં તો કુછ .અજબ નહીં મગર અયસા જલીલુલ .કદર બાદશાહ ઔર યેહ મુસીબતકા સામના.

.ખાકાન– (.ખુદસે) અય શાહી શૌકત તુઠન તકલીફોંકો બરદાસ્ત કર તાકે મા.અલૂમ હોકે .ખુદાકે .ગરીબ બન્દે કિસ તકલીફસે દિન નિકાલતે હંય. યેહ તુમે મુતલ.ક .ખયાલ ન હોતા.

પરવી.જ—.હુ જુર કિસી પનાહકી જગેહ ચલીયે.

.ખાકાન—અયસી જગેહ તો સિર્ફ .કબ્ર મંયભી પનાહ નહીં યહાંભી ઇસ તનકો .ખાકકે નીચે દબાતે હંય. ફિર કી.ડે આકર ખાતે હંય ઉસકે આ.અઝ ગોસ્ત સ.ડતા હંય. જિસ્મ બિગ.ડતા હંય. હડ્ડીયોંકો મુસીબતકા સામના પ.ડતા હંય. કુછ પિસ્તી હંય કુછ જલતી હંય કુછ .ખાક હોતી હું ઔર ઉસપરભી જો બચી વોહ જંગલી જાનવરોંકી ઠોકરોંસે બરબાદ હોતી હંય.

અરસલાન—સબ ફિજુલ મેરે આકા મેરે માલીક મેરે શાહિન્શાહ બેગ .ખુદાવન્દે ન્યા.અમત.

.ખાકાન—ચુપ ઝુઠા .ખુશામદી ગુમરાહ વોહ શ.ખ્સ જિસકી .જીન્દગી .ગરીબોંકે .કબરસ્તાનકી તર.હ તારાજ હંય ઉસ મુફલીસ ફકીર આદમીકો તુ શાહિનશાહ બતાતા હંય. આહ બહી લફ.જયે જીનહોંને મુઝે ધોકા દીયા. દુન્યવી દુન્યવી તા.અરીફોંસે બેઈમાન મુઝે લુટ લીયા. તો કયા અબ તુભી મુઝે .ખુશામદ કરકે લુટના ચાહતા હંય. અબ કયા હંય? હા હય!!! યેહ સ.ડા હુવા ચીથ.ડા જીસકો મયને અપને કફનકે લીયે બચા રખ્ખા હંય. યેહભી ન બચાઉંગા નંગાહી દુનિયામેં આયાથા. નંગહી દુનિયામેં રહુંગા ઔર નંગાહી દુનિયાસે જાઉંગા આ ઉતાર ઉતાર ઉતાર (.ખાકાન કુરતા ફા.ડતા હંય અરસલાન રોકતા માહપારા ઔર અ.ઝહાન આતે હંય)

અ.ઝહાન—પરવર દિગાર પરવર દિગાર.

.ખાકાન—ચડેલ .ખબીસ મુરદાર જા જા ચલીજા અપની રા.હતકી દુનિયા છોડકર હમ .ગરીબોંકી દુનિયામેં કયું આઇ હય. સો સો આરામકે મહેલોંમેં સો. ફુલોંકી સેજોં પર સો. .અયશકી બારા દરીયોંમેં સો ઔર

યહાં તક નીંદમેં સરશાર હોકે .ખુદાકા છતર જીસકો મંય અપની ચી.ઓંસે જગા રહા હું એક મરતબા બેદાર હો બેદાર હો. [.ખા.કાનકા ગુસ્સેમેં ચલે જાના મ.એ અરસલાન.]

સ.અદાન—દેખીએ દેખીએ કયા યેહે હાલત કીસીસે દેખા જા સકતી હય. કયા કીસી શ.ખ્સકી અયસી – અખતર .હાલત આપને દેખી હય.

માહુપારા—હંય યેહે ? ? અગર યેહે આંખે હંય તો ઇસ શ.ખ્સકા ઇસસે .જીયાદા બરતર .હાલત દેખુંગી ઔર તુમભી દેખોગે.

સ.અદાન---ન ફરમાઇએ ન ફરમાઇએ વોહ બાતેં જો અફસોસ ઔર ર.હમસે મર્દ નહીં કહે સકતા આપ બેટી હોકર ન ફરમાઇએ .ખુદા ચાહેગા તો અયસા કભી ન હોગા ઔર અગર હોને વાલ ભી હય તો આપ બેટી હંય લેહા.જા આપેકા ફર્જ હય કે .ખુ-દભી ર.હમ કીજીએ ઔર .ખુદાસેભી આપને .ગરીબ બાપકે લીએ રહમ ચાહીએ.

માહુપારા—અયસે .જીદ્દી શ.ખ્સકે લીએ ર.હમ કરને યા ર હમ ચાહેનકી કુછ .જુરૂરત નહીં.

સ.અદાન----.જુરૂરત નહીં હય યેહે જવાબ તો યા.હુજબત નહીં હય કયું .હુ.જુર આપ કભી લ.ડક પનમેં ખેલતે ખેલતે ગિર પ.ડતીથીં તો કયા બાદશાહ સલામત દાય.સે યહી કહતેથે કે અભી .જુરૂરત નહીં હય ન ઉઠા કયુ જનાબ જબ આપ બચપનમેં ભુકસે બિલબિલાકર રોતીંથીં તો કયા .આલા .હ.જરત મસકેએ .આલમસે યહી કહેતેથેકે અભી જુરૂરત નહીં દુધ ન પિલાવ નહીં નહીં વલ્લાહ કીસી વ.કત આપકા .જરાસાભી .હાલ તુહ દીગર હો જાતા થા તો વહી તુરાની ચહેરા જીસકો આપ ચીલાં ઔર ખિ.ઝાંસે તુચવાના ચાહતે હંય રોતે રોતે આંસુઓંસે તર હોજાતા થા.

માહુપારા—યેહે સબ પ.દ દિલાના અબ વાહિયાત હય.

સ.અદાન—અ.ફે અફ્સોસકી બાત હય યેહ દર.ખ્ત જીરમેં ન ઇન્સાન કીસી .અક.લો દાનાઇ હય ઔર નકિસીને ઇન્હેં મુ.હબ્બત ઔર ઇતા.અત સિખાઇ હય મગર ફિરભી વોહ અપને બાગબાનકે કામ આતા હય ફુલોંસે ઉસકા દિમા.ગ્રો અત્તર બનાતા હય. ઔર અપને ફુલોંકો ખિલાતા હય અપને સાએમેં સુલાતા હય. આપ આપને બાપકે સાથ જીસને આપકો જાનકી તર.હ સમાલા ગોદીયોંમેં પાલા રાતકો દિન દિનકો રાત કરડાલા .ઝરાભી સુક્રુ કરનેસે ખુશ નહીં હુએ મગર .ખુદા ઇન દર.ખ્તોંમેં .જબાન પયદા કરદે તો કયા વોહ ન કહેંગે કે ઇન્સાનસે બ.દકર એહસાન ભુલ જાનેવાલા મોહસિન કુશ કોઇ નહીં હય.

માહપારા—સ.અદાન દર.ખ્ત તો નહીં કહે તે જલકે ઉન.કી જ.બાનમેં તુમ કહતે હો.

સ.અદાન—હાં અગર મેંભી કહેતાહું તો સચ કહેતાહું.

માહપારા—મેંય તુમ્હારી બાતોંસે નફરત કરતી હું.

સ.અદાન—ઔર આપકી બાતોંસે .ખુદા નફરત કરતા હય.

માહપારા—અદબ સીખો.

સ.અદાન—નેકી સીખો.

માહપારા—ઇન્સાન બનો.

સ.અદાન—મેહરબાન બનો.

માહપારા—મેરા રૂત્બા જાનો.

સ.અદાન—અપને બાપકા રૂત્બા પહેચાનો.

માહપારા—જબાન આરાઇ ન કરો.

સ.અદાન—અપને પાલને વાલેસે બુગઝ ન કરો.

માહપારા—દેખો યેહ જાન જાનેકા .કરીના હય.

સ.અદાન—મલિકપર મરના યહી વફાદારોંકા જીના હય.

માહપારા—પચતાના હોગા.

સ.અદાન—દો.જ.ખમેં જલના હોગા.

માહપારા—યેહ ગુસ્તાખી

સ.અદાન—યેહ બે ર.હમી.

માહપારા—.અ.કલ ઔર અયસી બદતર.

સ.અદાન—દિલ ઔર અયસા પથ્થર

માહપારા—મેરે મહેરબાનોંકો .હ.કીરે ન સમઝો અયસે બેહુદા દિમા.ગ રખનેવાલે સર ફેરન ઉ.ડવા દીએ જાતે હંય દેખો સ.અદાન મંય ફિર તુમસે કહેતી હું કે અગર તુમને મેરા સાથ ન દીયા તો ઉસ ચૌરાહેપર ફાંસી પાવગે જહાં શહેરકે આવારા કુત્તે મારે જાતે હંય.

સ.અદાન—મેરી .જીન્દગીબી ઉસીકે લીએ હય ઔર મેરી મૌત બી ઉસીકે લીએ હોગી ઔર મેરી હસ્તી જબતક બસ્તીમેં હય અપની .ઉમ્રકે હરગોક ઘટેકો ઉસકી યાદમેં મુબારિક બનાએગી ઔર મેરી રૂ.હ જબતક જીસ્મમેં હય અપની રગોંકે તારપર ઉસીકી મુ.હ-બ્બતકા ગીત ગાએગી ઔર ઉસ વ.કતબી જબકે .ઝાલિક .ખન્જર મેરા ગલા રેત રહા હોગા મેરે .ખુનકી હરએક ધાર ઉસીકે .કદમોંકી તરફ બહેકર જાએગી.

(સા.અદાનકા જાના, આના બયરમકા.)

માહપારા—બયરમ તુમને દેખા.

બયરમ—મંય અફસોસ કરતા હું.

માહપારા—દેખો બયરમ અગર તુમને અપને બાપકે લીએ મુ-ઝમે સિફારીશકી તો મંય તુમસેબી નારા.જ હો જાઉંગી

બયરમ—અય મેરી .અ.કલકી રૌશની મુઝસે અપની મુહબ્બત વાપસ ન લેના અગર તુ યહ અપના રૌશન ચહેરા ચ-ન્દ લ.મ્હાકે લીએ મુઝસે ઉધર ફેર લેગી તો મેરે .ખુશી કે દિનકો ફૌરન .ગમકી તારાકા ઘેર લેગી. (મા-હપારાકા શૌહર આતા હય ઔર બાજુમેં ખ.ડા હોક-ર દેખતા હય)

આસુફપારા—(જોશમે) કૌન માહપારા ઔર બયરમ.

માહપારા—દેખો બયરમ મંય તુમકો ચાહતી હું મો.હબ્બત કરતી હું.

આસુફપારા—(તઅજ્જુબસે) મુ.હબ્બત ! ! ક્યા મુ.હબ્બત !!! (.ખન્જર નીકાલના ઔર ફિર રૂકના.) અય.ગમ જરા ઔર દો બારા.

માહપારા—પ્યારે બયરમ કાશ મેરે શૌહરકી જીન્દગીપર મૌત
કહર પાતી તો.

આસુફપાશા—(.જાહિર હોકર) ઓ શર્મ જુફ હય તુઝપર વ્હે બદ-
.જાતી વ્હે બદ સિફાતી.

બયરમ—હાય હાય .ગ.જબ હો ગયા.

માહપારા—માર માર કયું ડરા જાતા હય કેયું ઘબરાતા હય એક
ફેરમેં હમેશાકે લીએ ઝઘડા જાતા હય.

આસુફપાશા—ઓ .હરામ .જાદે .ખબીસ કુત્તે.

માહપારા—બયરમ માર કયા દેખતા હય. (કાર્નેવાલ ઔર બ-
યરમકા લ.ડના બયરમકા પસ્ત હોના માહપારાકા
પીછેસે આકર કાર્નેવાલકો .ખન્જર મારના.)

આસુફપાશા—આહ .ખુદાયા ઇન્સાફ

માહપારા—ચુપ બદમ.આશ.

બાબ દુસરા દિખાવ દુસરા.

મકાને તુરરમ.

ગુલદુમકા ગાતે હુવે આના.)

ગુલદુમ— ગાના.

જીયા તરસે બદરીયા બરસે સખી દીન કયસે કટેગે બાહારકે
જીયા જાએ ઘભરાએ કીસે જોબન દિખાઉં સીંગારકે
ભંવરા ગુંજે ડાલી ડાલી બોલે કોયલ પ્યારી.
સેજીયા ખાલી પીયા નહીં આલી હાએ કૈસે રહ જીયા મારકે.

જંગલીલ—(સામ્હનેસે નિકલકર) યા અલ્લાહ યાર અન્ધેરે
લીએ બારા બજા દીયે ઉસ કમબ.ખ્તકો વ્હેબી મા-
.અલૂમ નહીં કે એક અલ્લાહકા બન્દા ભુકસે બિલ-
બિલાતા હોગા. આ.ખિર કયા હુવા કયું ન આયા.

ગુલદુમ--અય .હુજુર કૌન ?

બગલોલ—રહી ગુલ-ખયર હિમાકતકા પુતલા, કાઠકા ઉલ્લુ, હરશુ વહશી જંગલી, પહાડી.

ગુલદુમ—તોબા તોબા આદમી હય યા હિમાકતકી રેલગાડી

બગલોલ—વલ્લાહ અગર મેરી હુકુમત હોતી તો દુકદુકીસે બાંધકર ગોલી લગા દેતા.

ગુલદુમ—અય હુજુર નહીં.

બગલોલ—નહીં તો મેરે પગસોંસે કીસી અહ્‌મુનકે સટેમેં દાવ લગાતા હોગા [સાઇડમેં મુંહ કરકે કહેના.] અરે આ નહીં આયા અરે આ આયા અચ્છા બેટા ઉલ્લુ સહી. ગુલ.ખયરકા ઉંગલીયોંપર હિસાબ કરતે આના.

ખયરૂ—એક, દો, તીન, ચાર, પાંચ, છે, સાત, આઠ, નવ, દસ, અગ્યારા, બારા.

બગલોલ—(ખયરૂકી ગરદન પકડકર) કયું બે મુર્ગે અન્ડે લાયા.

ખયરૂ—અજી અન્ડે કયા લાતા વહાં તો હિસાબકી સમઝમેં નહીં આતા.

બગલોલ—અબે કૌનસા રાતના હિસાબથા. જો તુ ભુલ ગયા. ઔર મેરા ઇતની દેર ભુકા રહેના સબ કુ ભુલ ગયા

ખયરૂ—અચ્છા દેખિયે આપને કીતને અન્ડે મંગવાએથે.

બગલોલ—ચાર.

ગુલદુમ—(ખુદસે) તેરા નિકલે અચાર.

ખયરૂ—અબ દેખીગે થોટાલા ધોટા સરકાર (ખયરૂકા ધપ્પા લગાના બગલોલકો.)

બગલોલ—અરે મારતા કયું હય ઉઠકર હિસાબ બતા.

ખયરૂ—અચ્છા તો દેખો દરજનકે કિતને અન્ડે હુવે.

બગલોલ—બીસ.

ગુલદુમ—(ખુદસે) કયા હિસાબ જોડતા હય મુવા ખબીસ (જાહિર) અજી હુજુર દરજન બીસકી નહીં કહેલાતી હય.

બગલોલ—તો.

ગુલદુમ—અજી દરજન બારાહકી કહેલાતી હય બારાકી.

બગલોલ—બારાકી અચ્છા તો બારાકી સહી આગે બતાઇએ.

ખયરૂ—અચ્છા તો દરજનકે હુવે બારા ઓર પચસે હુવે અઠારા, અઠારાકો બારામે ડાલા ઓર બારાકો અઠારાસે નિકાલા તો કિતને હુવે જનાએ વાલા.

બગલોલ—અય .ખબીસ ય્હે ક્યા ઘોટાલા નિકાલા મંયને તો તુઝકો બધી હુઈ અઠન્ની દીથી.

ખયરૂ—તો અઠન્નીકા હિસાબ તો મંયને બતા દીયા.

બગલોલ—અરે રહેનેદે ય્હે હલ્લે હીલેલા મેરી અઠન્ની વર્ને અભી અન્જર પન્જરકે દેતાહુ ઢેલે.

ખયરૂ—અરે ક્યા મરેગા અરે હાય હાય (બગલોલકા ડન્ડા લેને જાના .ખયરૂકા ગુલદુમકો કહેના) કયું જાની દેખી મેરી હિસાબદાની.

ગુલદુમ—વાહ ક્યા .ખુબ ક્યા ય્હે અઠન્ની હજમ કરનેકે લીએ ય્હે ચી.ખ ચા.ખ લગાઇથી.

ખયરૂ—તો ઔર ક્યા.

ગુલદુમ—ક્યુ ય્હે અકેલેહી અકેલે માલ ઉડાના.

ખયરૂ—સબકે જો મંય હાથ સાફ કરૂંગા વો તુમભી મેરે સાથ આના.

ગુલદુમ— } ગાના.
ખયરૂ— } બનવાદો પીયા કોઇ ભારી મોહ રશમકી ગોટી સાડી.
તુમે સાડી બનાદુ મંય ભારી.
ઉસમેં ટાંકાહો ગોટા કિનારી.
ફિરતો હોગી બહાર.
નયા હોગા નિખાર—
મોરે હાથોંમે ચુડીહો કાલી.

બડક—હું હું

ધડક—હય હય.

બડક—આદાબ .અ.ર્જ હય આદાબ

ધડક—તસલીમાત હય તસલીમાત.

બડક—હંય યહાંતો કોઇ નહી કિસ નાલાયક.કો આવા.જ દું.

ધડક—મકાનમેં તો ગધે લોટ રહે હંય.

બડક—અબે કોઇ હય.

ધડક—બોલો. (આના ગુલ .ખયરૂકા)

ખયરૂ—હમ યહાં કૌન આયા કયા આપને બુલાયા.

બ.ડક—અચ્છા આદમી માલુમ હોતા હય.

થ.ડક—અજબ નહીં જો ઇસકે બાપભી અચ્છા હોં.

બ.ડક—ઔર અજબ નહીં જો ઇસકી માભી અચ્છી હો.

થ.ડક—ઔર અજબ નહીં જો ઇસકી બીવીભી અચ્છી હો.

ખયરૂ—(ખુદસે) હંગ રહે આદમી હંય યા બે હુમકે લંગુર (ખદિર) યા આપને યાદ ફરમાયા (એક દુસરેકા દોનોં તર્ફ દોનોં સ્ટેજકે કોનોંમેં ખડે હોકર)

બ.ડક—જનાબ

થ.ડક—હુઝુર.

બ.ડક—જબ તક મુઝકો તુમ્હારા નામ નહીં માલુમ હોગા તબ તક મંય તુમકો દોસ્તહી કહુંગા.

ખયરૂ—હુઝુરકી ઇનાયત હય.

થ.ડક—હય ઇનાયત ઇનાયત તો મેરી સાલીકા નામ હય.

ખયરૂ—બાપરે.

બ.ડક—અચ્છા જાવ ઇસ મકાનકે માલિક બા.અલી મિરઝા તુરરમકો બુલા લાવ.

ખયરૂ—જનાબ વોહ તો યહાં નહીં હંય.

થ.ડક—નહીં હંય કયું નહીં હય.

ખયરૂ—ઉન્કી ખુશી.

થ.ડક—ખુશીકા અવસી.

થ.ડક—અવસીકા ત્યરસી ઔર હમ જો ઇતના દુરસે ચલકર આતે હંય તો કહાં જાએ.

ખયરૂ— જનાબ કયામકી તો ફિક્ર બેસુદ હય અગર મિરઝા તુરરમ નહીં તો ઉન્કા એક ખાસ મુલાઝમ તો મોજુદ હય.

બ.ડક—અરે વ્હે તો ઉસકા ફર્જ હય કે હમેં આરામ પહોંચાએ.

ખયરૂ—અગર આપ હુકમ દેં તો બન્દા અભી બુલા લાએ.

થ.ડક—જુરૂર.

બ.ડક—બિલ જુરૂર

ખયરૂ—મગર દો બાતેં સુન લીજીએ જનાબ ઔર હુઝુર અવ્વલ તો વોહ શખ્સ મુજનકા ઝકી હય દોયમ જાતકા ભાંડ હય ઇસ લીએ અપના અયબ છુપાનેકે લીએ શરીફોંકી સી વઝઅ બના રખ્ખી હય.

થ.ઠક—હું બાંડ હોકર શરીફ બનતા હય અચ્છા લાવતા ખબીસકો.

ખયરૂ—દેખીએ અબી લાતાકું ઇબલીસકો. (જાના ખયરૂકા.)

થ.ઠક—હય હંય.

થ.ઠક—હુ હું. (બગલોલ મ.એ ખયરૂકે આના.)

બ.ગલોલ—ક્યા રહે વહી હંય જો અપને સબ શરીફોંકો બાંડ સમજતે હંય.

ખયરૂ—જીહાં

બ.ગલોલ—(દોનોંકો) આદાબે જનાબ મો.હતરીમ (જવાબ નપા કર) હંય અજબ ઉલ્લુકે પઠ્ઠે હંય.

ખયરૂ—વોહતો મંય પહેલેહીં કહેતા થાકે વાકઇ ઉલ્લુકે પઠ્ઠે હંય.

બ.ગલોલ—(બલંદ આવાજસે)

શા.એર

વોહ આએં ઘરમે હમારે. ખુદાકી કુદરત હય.
કભી હમ ઉનકા કભી. અપને ઘરકો દેખતે હંય.

ખયરૂ—અજી જનાબ જા.રસે કહો જોરસે ઇન્હોંને સુના નહીં.

બ.ગલોલ—અજબ બેવ.કુફ હય.

શા.એર.

વોહ આએ ઘરમેં હમારે ખુદાકી કુદરત હય
કભી હમ ઉનકા કભી (થ.ઠકા ચપત લગાના.)
ઇસ ચપતકો દેખતે હંય.

થ.ઠક—(ખયરૂકા અલગ લેજા કર) કયું દોસ્ત રહે બાંડતો કોઇ શા.એર માઅલુમ હોતા હય.

ખયરૂ—જીહાં પહેલે રહે એક કચરપટ્ટી નાટક કંપનીમેં મુન્શી રહે ચુકા હય (થ.ઠકકી જેબસે નોટ નીકલ પડના ખ-ય.રૂકા ઉઠાકર દેખના) ઓ મેરે બાપકે બાપ ઇતને નોટ (નોટોંકો ઉલટ પલટ કર દેખના ઔર બ.ગલોલકે જેબમેં રખ દેના.)

થ.ઠક—આપકા નામે નામી આલએ જનાબે ગિરામી.

બ.ગલોલ—શેખ બ.ગલોલ.

થ.ઠક આપકા નામ.

બ.ગલોલ—ઇબ્ને બહલોલ.

થ.ઠક—આપકે દાદાકા નામ.

બ.ગલોલ—ઇબ્ને કશકોલ.

ઘ.ડક—આપકી માંક નામ.

.અયરૂ—ઝુઠી હુમ ઢોલ.

જ.ગલોલ—ચુપ રહેગા નહીંતો માર દુંગા પીસ્તોલ નહીં જનાબ.

ઘ.ડક—અચ્છા. જનાબ શેખ જ.ગલોલ ઉર્ફે બહલોલ.

.અયરૂ— બોનતે તાંહોલ.

જ.ગલોલ—અબે નાલાયક તુ બીચમેં ન બોલ નહીં જનાબ
 કરશોલ.

ઘ.ડક— હાં જનાબ મેંયને સુના હય.

જ.ગલોલ—જીહાં આપને મેરા તા.અરીફ સુની હોગી દુરસ્ત હય
 દુરસ્ત હય.

ઘ.ડક—આપ હાદરા બહોત અચ્છા ગાતે હંય.

જ.ગલોલ—(ઉછલકર) વ્હે આપ કયા ફરમાતે હંય.

ઘ.ડક—હાં ગુનગુનાઇએ ન મહેરબાન.

જ.ગલોલ—હંય મેંય ઔર ગુનગુનાઉં.

ઘ.ડક—અચ્છા તો મેંય ગાઉં.

જ.ગલોલ—બક ભાઇ તુ બક.

ઘ.ડક— ગાના.

 સઇયાં બમાએહો નયનાં મેંય દેખ આઇ
 સઇયાંક તોતા બ્રાન્ડી પીવત હય
 બેવડા પીએ મેરી મયના—
 સઇયાંકા તોતા મોતી ચુગત હય
 હીરા ચુગે મોરી મયના—

(જ.ગલોલકો પકડકર નાચના જ.ગલોલકા બાગના .ખયરૂકા પકડના જ.ગલોલકા હરએકકો એક એક લાત લગાના.)

ઘ.ડક—(.અયરસે) કયું ભાઇ મીયાં બાડકો તો ગુસ્સા આ ગયા.

.અયરૂ—.જરા ઔર બનાઇએ.

ઘ.ડક—અચ્છા. જનાબ કુછ ખાનેકે વાસ્તે તો મંગવાઇએ.

જ.ગલોલ—હાં કોઇ હોટલ વા ભઠીયાર .ખાના મુ.કર્રર કીયા
 હય. પયસે દો તો મંગવા દેતા હું.

ઘ.ડક—હાં લીજીએ (જેબમેં હાથ ડાલના) યા પરવરદિગાર નોટ
 .ગાયબ (એક કા.ગ.જ નીકલતા હય.)

ઘ.ડક—લો વ્હે હવા.

ચ.ઠક—તમાશેકા ઇસ્તેહાર.

બ.ગલોલ—યા અલ્લાહ એહતો ગલે પડના ચાહતે હૈં.

.ખયરૂ—જનાબ હમ યહાં દો આદમી હૈં અગર આપકો શક હૈ તો તલાશી લે લીજીયે. (બ.ગલોલસે) જનાબ આપભી અપને કપ.ડે દિખા દિજીયે.

બ.ગલોલ—હાં લીજીયે ક્યા હમ ચોર હૈં ડર ઉસકો હો જો ચોર હો.

ચ.ઠક—(બ.ગલોલકી જેબસે નોટ નિકલના) અબે તો યહ ક્યા.

ચ.ઠક—બાંડપના છોડા.

ચ.ઠક—તોબા ચોરીકા ધન્ધા (દોનોંકા બ.ગલોલકો મારના.)

બ.ગલોલ—.ખુદાવન્દા જી નયે અજી દેખિયે વલ્લાહ બે એેક ત.કસીર હૈ.

ચ.ઠક—ચુપ તુ પક્કા શરીર હૈ (બ.ગલોલકા ભાગજાના, લયલાકા દા.ખિલ હોના.)

ચ.ઠક—હોરત યહ કોન.

.ખયરૂ—જનાબ યહ ઉસી ચોટ્ટે બાંડકી લ.ડકી હૈ .જરા ઇસકીભી ખબર લીજીયે (જાના .ખયરૂકા.)

લયલા—.ખ. મો મુએ .ખયરૂ.

ચ.ઠક—ઓહો ઉધર ક્યું ખ.ડી હો .જરા ઇધરતો આઇએ.

લયલા—.અજબ ઉલ્લુ હૈ.

.ખયરૂ—(.ખુદસે) અબ દેખિયે દિલ્લગી અગર દુરરમ આયા હોતો ઉસે બુલા લાતા હું.

ચ.ઠક—.બાતેં ક્યું કરતી હો કતની.

લયલા—હૈં હૈં પરાઇ .ઔરતોંસે મ.ઝા.ક કરતે તુમે શર્મ નહીં આતી.

ચ.ઠક—હાય હાય .ઔરત હૈ યા નૌરતનકી ચટની (હાથ પક.ડને ચાહના લયલાકા હાથ ઝટક દેના) હૈં હૈં કોઇ આવારા સમઝે હો યા પૈસે વાલી.

ચ.ઠક—વાહ વાહ પ્યારી .ખુબ શરીફ .ઔરતોંકી ન.કલ ઉતારી.

લયલા—દેખો દેખો અયસી હરકતેં કરોગેતો પછતાના હોગા ઔર મકાનસે નિકલ જાના હોગા. (દુરરમ ઔર .ખયરૂકા આના. દુરરમકા ગરદનમેં હાથ દેકર)

ગુરરમ—બેશક નિકલ જાના હોગા ઔર એકદમ નિકલ જાના હોગા.

થ.ડક—અરે યાર ગુરરમ તુ હમારે મ.જેમેં ભંગ ફટક ડાલનેકે લીએ કયું આ ગયા.

ગુરરમ—ચુપ મુંહ બન્દકર નાપાક, અરે મેરા દોસ્ત હોકર મેરી બહુસે મ.જા.ક કરતા હય.

થ.ડક—તો કયા વ્હે તુમ્હારી બહુ હય.

.ખયરૂ—ઔર કયા તુમ્હારી .ખાલા હય યા નાની.

થ.ડક—અબે હરામ.જાદે તુને ઇસકો ચોટ્ટે ભાંડકી લ.ડકી કહે કર ધોકેમેં ડાલા.

ગુરરમ—કયા દસી (.ખયરૂકી તરફ ઇશારા કરકે) ને કહા લગાવ લગાવ જુતે લગાવ.

લયલા—ઇસ તરેહ નહીં બોરીએમેં બન્દકરકે જુતે લગાવ. (બોરીએમેં ઉતારના.)

.ખયરૂ—અરે બ.ડે મીયાં .જીન્દા આદમીકો કયું ટાટકા કફન પહેનાતે હો. (થ.ડકકે પયરકો કાટના)

થ.ડક—અરે નાલાય.ક મેરે પાઉંકો કાટ ડાલા.

ગુરરમ—ઠહેર અગર તુ .જીન્દા હય હમ તુઝે મુરદા બનાએંગે (બોરીએમેં .ખયરૂકો બાંધના,

થ.ડક—ઔર હમ તેરા ભુરતા બનાએંગે. (સબકા જાના, બ.ગલોલકા આના.)

બ.ગલોલ—યા અલ્લાહ વ્હે નોટોંકી ગઠ્ઠી મેરે જેબમેં આઇ તો કયું કર આઇ યા અલ્લાહ.

.ખયરૂ—કૌન મીયાં બ.ગલોલ.

બ.ગલોલ—કૌન ગુલ.ખયરૂ બોરીએમેં ઔરતુ .કહ .કહ .કહ હે હેહે. (હંસના.)

.ખયરૂ—જનાબ ભાગીએ ભાગીએ સરપર પાઉં રખકર ભાગીએ.

બ.ગલોલ—કયું.

.ખયરૂ—વોહ મુજાવિર આપકો ગિરફતાર કરાનેકે લીએ પોલીસકો બુલાને ગએ હંય.

બ.ગલોલ—કયું પોલીસકો કયું બુલાને ગએ હંય.

.ખયરૂ—ઉસનોટકી ત.હ.કી.કકે લીએ ભાગીએ ઔર મંયનેતો અપને આપકો બોરીએ મેં છુપાયા હય ઔર આપ ખિ.ડકીસે કુદકર ભાગીએ.

બ.ગલોલ—યા અલ્લાહ અબતો પુરી હુઇ રૂસવાઇ અરે યાર ખિડકી તો બહોત ઉંચી હય અરે ભાઈ મુઝેભી ક-
સમે છુપાઇએ.

ખયરૂ—અરે મીયાં બગલોલ ક્યે ક્યા કરતે હો મેરે સાથ આપ અપના સર ક્યું ફોડતે હો.

બગલોલ—દેખ ભાઇ હમ બુઢે હમ જઇફ હંય, હમ હાથ જોડતે હંય, હમ તેરે પાઉં પડતે હંય હમ તેરે લડકેકો સબક પઢાએંગે.

ખયરૂ—અરે મુવા લડકા અચ્છા તો ક્યા આપ મુઝીકો ફસાના ચહતે હંય (બોરીએમેંસે નિકલકર બગલોલકો બોરીએમેં બન્દ કરના.) અચ્છા તો મંય કોઇ ઔર દેખતા હું ઠીકાના.

બગલોલ—ઓ ભાઇ અરે ભાઇ.

ખયરૂ—મુવા તુમ્હારા ભાઇ.

બગલોલ—જરા બાંધના તો આ મેરે ભાઇ જરા જોરસે જરા કસકે.

ખયરૂ—અબ બેઠા રહો ઇસી ફુલ ફુલમે ફંસકે (ખયરૂકા જાના.)

બગલોલ—જલ્લ તુ જલાલ તુ આઇ બલાકો ટાલ તુ (તુરરમ બડક ઔર ચડકકા આના)

તુરરમ—કુછ હું ક્યા મકંસે ઝઘડા હય અરે બોલના નહી મુરતકા

બડક—અજી લાતકા ભુત કભી બાતસે માનતા હય.

તુરરમ—નો.

બડક—લગાવ ડન્ડે (તુરરમ ઔર ચડકકા મારના.)

બગલોલ—અરે દાદા અરે બાબા અરે ભાઇ

તુરરમ—ઠહેરો ઠહેરો ઇસમેંતો બગલોલકી આવાજ આતી હય. (બોરીએકો ખોલના બગલોલકા નિકલના)

બગલોલ—અરે યાર મંયને તો તેરે નોટ નહીં ચુરાએ.

બડક—અરે તુનેહી તુનેહી તો ચુરાએ હંય (આપસમેં પકડક્મ પકડા કરતે જાના.)

બાબ દુસરા દિખાવ તીસરા.

બર્ફકા સીન.

(સઆદાન ઔર બયરમકા ખડે હુવે દિખાઇ દેના.)

સઆદાન—આખિર કમબખ્તોને અપને બાપકો પાગલ બના દીયા

બયરમ—કયસી નાખલફ ઔરતેં હયં.

સઆદાન—ખબર! ખુદાકા કેહેર ઝાગાકી શકલમેં બદલકર આયા હય અબ વહી પુરા પુરા ઇન્તેકામ લેગા.

બયરમ—અબ બાદશાહ સલામત કહાં હયં.

સઆદાન—ફિલ્હાલમેં મયંને ઝાગાકે પાસ ભિજવા દીયા હય દેખો બયરમ હમ ઔર તુમ ઉસ ગરીબકી મદદ કરેં હર બાદશાહકા હક હય ઇસ તરહસે પુરા હોગા ઔર હો સકતા હય કે હમ જો ઉનકી મદદ કરતા ચાહતે હયં વોહ સબ મિલકર કરેં.

બયરમ—હર હક જનાબ શરાફતકો ઇસકી તાઇદ કરતી હય.

સઆદાન—અચ્છા ઉન્હોંને અપની ફોજકા સિપેહસાલાર કિસકો બનાયા હય એક તો તુમ હો ઔર દુસરા.

બયરમ—ગુરરમ.

સઆદાન—તુમ મેરે બેટે હો ઇસ કામે વહી કરોગે જો બાપકી મરજી હોગી અબ રહા ગુરરમ ઉસે યહ લે મેરા ખત લેજા ઔર દે. (જાના સઆદાનકા.)

બયરમ—યહ ખત હર્ગિઝ ન દઉં માદરપારા અબ દિલઆરાકો જાકર સુનાતા હું, ચલ બયરમ ઇસ તરહસે બુઢોંકી બેવકુફીસે અકલ મન્દોકી જવાનીકા ફાયદા હોતા હય.

ગાના.

મયં આફતકા પરકાલા હું મયં ડસનેવાલા કાલા હું,
મયં ફન્દા ફાંસા જુમલા ઝાંસા લાખોં હિકમતવાલા હું.
સબ સેર મએ હય જગસે મેરા ફરેબ જાગા.
શયતાન આ ફરેબી પર ઉસકી દુમમેં ધાગા.

વોહ ચાલાકી કે વોહભી બા.હોશ પઢકે ભાગા.
હરદમ મેરે પઓબારે હૈંય સબ સિધાને મુઝસે હારે હૈંય.
દુનિયાસે ચલતા સબકો જાતા .કાતિલ સમઝ ખેલતા હું.

(બબરમકા જાના સ.અદ્દાનકા અફસોસ કરતે હુવે આના.

સ.અદ્દાન—અફસોસ અફસોસ .ગરીબ ફિર જુનુનકે જોશમેં .કફસસે બાહિર નિકલ આયા. (.ખા.કાનકા .હાલતે જુનુનમેં આના.)

.ખા.કાન—.ગરીબોંકે અયબ .જિયાદા .જાહિર હોતે હૈંય, અમીરોંમેં ઉનસે હ.જાર હા .અયબ હોતે હૈંય મગર ઉનકે .જરકે પીછે પીછે રહેતે હૈંય.

સ.અદ્દાન—.ખુદા ઉન જાલિમોંકો ભી યુંહી બરબાદ કરે.

.ખા.કાન—મૈંને યેહ આવા.જ કહીં સુના હય, મૈંને તુમકો કહીં દેખા હય.

સ.અદ્દાન—હુજુર મૈંય આપકા .ગુલામ હું.

અરસલાન—અયસી .હાલત તો એક .ગરીબ .શખસકીભી નહીં દેખી જા સકતી.

સ.અદ્દાન—અબ મેરી આંખેં આંસુ બનકર બહે જાયેંગી.

.ખા.કાન—હૈંય તુ રોતા હય રો રો અગર તુઝે હમારી કિસમત પર રોના હય તો હમારી આંખેં લે ઔર ર સબ હમભી જાય ઇસ તમાશગાહમેં. કોઈ ગાના સિખા હય

અરસલાન—હુજુર એક .જીન્દગીકા ગુ.જરા યાદ હય.

.ખા.કાન—સુના.

અરસલાન— ગાના.

કહે રહા હય આસમાં યેહ સબ સમાં કુછ ભી નહીં,
પીસ દુંગા એક ગરદીશમેં જહાં કુછ ભી નહીં.
જીસ જગે હથા જમકા જલસા ઔર .ખુશરૂકા મ.હેલ,
ચન્દ .કબરોંકે સિવા ઔર અબ વહાં કુછ ભી નહીં.

.ખા.કાન—પકી હય પકી હય સિપાઇઓ પકડ લો .હકિમ સા.હબ ઇસકી ૨ બકારી કિજીયે, મૈંય ઝુઠ નહીં કહેતા ઇસકા નામ મહયારા હય. ઇસને અપને ખુદે આપકો ઠેકરોંસે મારા હય. (અરસલાનસે) હૈંય તુ ચુપ કયું હો ગયા.

અરસલાન— આના.

તખ્ત વાલોંકો પતા દેતે હંય તખ્તે ગોરકે
ખોજ મિલતા હય વહીંતક બાઅદ અઝા કુછભી નહીં

ખાકાન—વોહ દેખીએ વોહ દેખિયે દુસરીભી આઈ ઇસકા નામ દિલઆરા હય ઇસકી બિગડી હુઇ શકલ હય, ઇસકી તબીઅતકી બુરાઇ આશકારા હય. કયા વોહભી ભાગ ગઇ (અરસલાનસે) તુતો ગા રહાથા.

ખાકાન— ગાના.

ગૌંજતેથે જીનકે ડંકેસે જમીનો આસમાં,
ચુપ પડે હંય કબ્રમેં અબ હું ન હાં કુછભી નહીં

ખાકાન—કુછ નહીં કુછ નહીં, ઇન્સાફકો રૂપયોંને ખરીદ લીયા હય હાકિમોંકો રૂશવત દી ગઇ હય ઔ તુમ સબ ડાકુ હો દગાબાજ હો (જારા મએ શૌહર વ નૌકરોંકે આના.)

જારા—યહી હંય સમાલો લે ચલો.

ખાકાન—છોડદો મુઝે છોડદો અરે કોઇ બચાનેવાલા નહીં કોઈ મેરે હલપર તરસ ખાનેવાલા નહીં.

જારા—આપ કિલએમેં તશરીફ લે ચલીએ બન્દી આપકી ખિદમત કરેગી.

ખાકાન—મુઝે મત ચિડાવ મંય બેવકુફ બુઢા શખ્સ હું મેરી ઉમ્ર સાઠસેભી જયાદા હય. મુઝે બેવકુફ સમઝ કર હંસના નહીં, મંય જાનતા હું કે તુમ મેરી બેટી જારા હો.

જારા—જીહાં મંય વહી હું આપ મુઝે દુઆ દીજીયે.

હુમાયુ પાશા—લાઇએ મંય આપકે હાથકો બોસા દુ (બોસા દેના)

ખાકાન—(હાથકો દેખ) અચ્છા ઇસે ધો ડલો ઇસમેસે ફનાકી બુ આતી હય તુમ સબ નહીં હટને તુમ સબ નહીં છોડતે બેવકુફ હમ લડકર મરજાએગે મગર તુમ્હારી ઇતાઅત કભી ન કરેંગે હમ બાદશાહ હંય વહી હંય દોનોં પકડલો બાંધ લો. (ભાગ જાના ખાકાનકા

જારા—અફસોસ ઐ લાદને બાપકી તબીઅત કિસકદર બદલ દી.

હુમાયુંપાશા—અયસી હાલતમેં ઇન્સાનકા પાગલ હે! જાના કુછ ત.અજ્જુબ નહીં.

.જારા—મગર ત.અજ્જુબ તો યેહ હય કે અભી તક .જીન્દા કયું કર રહે.

સ.અદાન—.હુ.જુર અબ અયસી નિગરાની કીજીયે કે .કિલએ કે બાહિર ન આને પાએં જબસે આપને ઇસ સરહદી .કિલએપર .કબ્જા કર લીયા હય, તબસે દુશમનકે સિપાહ ચારોં તર્ફ ફિરા કરતે હય.

હુમાયું પાશા—વોહ એક ઇન્ચ .જમીનભી વાપસ નહીં લે સકતે મુઝે ફ.કત અપની બા.કીફૌજકા ઇન્તેજાર હય ફિરતો યેહ .કિલ.આ કયા ઉન્કે લીએ અપને બચે હુવે મુલ્કકે લીએ બચાનાભી દુશવાર હય.

અરસલાન—સ.અદાન-.ખુદા આપકો ફત્હ નસીબ કરે.

.જારા—વોહ .જુરૂર કરેઆ મેરા પ્યારા હિસો હવસસે .ગયર મુલ્ક પર .હમલા કરતા નહીં ફ.કત મેરી મુ.હબ્બત.

હુમાયું પાશા—ઔર ઇન્સાનિયત કા ફ.ર્જ યહાં તક મુઝે ખીંચ લાયા.

અરસલાન—.ખુદાવન્દ તુ .હ.ક હય જીરકા સાથ દે.

સબ—આમીન.

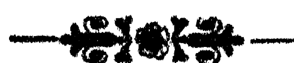
અરસલાન—

ગાના.

દીલકો જાનકા બયરી પાયા.
કયસા .જમાના હએ આયા.
બા.ગે જહાનકે એ ગુલ બુટે હંય.
સબ જુઠે રંગે વફા ન પાયા. (જાના સબકા.)

બાબ દુસરા.—દિખાવ ચોથા.

મહેલે દિલઆરા.

(બયરમો દલઆરાકા આના.)

દિલઆરા—ત.અજ્જુબ હયકે ઇસ .ખતકે લીખતે વ.કત ઉસ બેવકુફને અપને અંજામપર નિગાહ ન કી.

બયરમ—મુઝે .ખુદ ત.અજ્જુબ હય કે ઇસ સરકી .ખબર .ખ્વાહીકે વાસ્તે મંયને અપની સ.આદત મન્દીકે ફ.ર્જ કીભી કુછ પરવાહ ન કી.

દિલઆરા—તો ક્યા અયસે દ.ગાબા.જકો સ.ખ્ત સ.જા ન દેની ચાહિયે.

બયરમ—કયું નહીં દેની ચાહિયે મગર.

દિલઆરા—ઇસલીએકે તુમ્હારા બાપ હય

બયરમ—અગર મેરા બાપ ન હોતા તો મંય .ખુદહી અપને હાથસે ઉસે ફાંસી દેતા.

દિલઆરા—.ખયર તો ય્હે ફ.ર્જ તુમ્હારી તર્ફસે હમ બજા લાએંગે.

બયરમ—મેરાંભી ક્યા બુરી .કીસમત હય, ય્હે સબ જાનતે હંયકે મંયને બ.ડી નમક હલાલીકા કામ કીયા. મગર યહી ફિર મુઝે બદનામ કરેંગે.

દિલઆરા—પ્યારે બયરમ મંયને અપના દિલ જો શૌહરકી અમાનતથી વોહ તુમ્હેં દે દીયા ઔર .ખુદા તકભી પરવાહ ન કી ઔર અબ હમ ઇન્સાનોંકી પરવાહ કરતે હંય. (માહપારાકા આના.)

માહપારા—મંયને નમક .હરામ સ.અદાનકી ગિરફ્તારીકે લીએ .અ.જાબકે કુતે છો.ડ રખ્ખે હય.

દિલઆરા—તો અબ વોહ બચ નહીં સકતા.

માહપારા—અગર વોહ યહાં આયા તો મંય ઉસકી હડ્ડીયાં નુચવાદુંગી.

દિલઆરા—ઔર મંય ઉસકી હડ્ડીયાં કુચલવાદુંગી.

માહપારા—ઔર મંય ઉન હડ્ડીયોંકો જલાકર .ખાક કરદુંગી.

દિલઆરા—ઔર મૈં ઉસ ખાકકો અપની ઠોકરોંસે ઉડા દુંગી.

બહરામ—જનાબ ઇન્સાફ તો ઇસસે સખ્ત સજાકા તકાઝા કરતા હય. મગર આપ રહમદિલ હય, ઇસલીયે થોડા રહમ કીજીયે. અગર ઐસા નહીં હો સકતા તો આપ મુઝે ઇજાઝત દીજીયે. ક્યું કે મૈં અપને બાપકો ગુનાહકા બદલા પાતે હુવે દેખુંગા. તો મુઝે શર્મ આયગી. (જાના બહરામકા.)

દિલઆરા—કિતના નેક મિઝાજ હય.

માહપારા—યેહ ઉતનાહી શરીફ હય જીતના ઇસકા બાપ બદમિઝાજ હય. (સઅદાનકો લાના) ઇધર આ પાજી કુત્તે.

દિલઆરા—ક્યું આ પાજી કુત્તે ગુલામ.

માહપારા—નમકહરામ

સઅદાન—શરાફતકો ન બદનામ કરો તુમ્હારા બાપ શરીફ હય. ઔર તુમ્હારી માભી શરીફથી ઔર મૈંભી શરીફહું ઇસલી તુમભી શરીફ હો ઔર શરીફ કલામ કરો.

માહપારા—તુ કુત્તેસેભી ઝીયાદા જલીલ હય.

સઅદાન—ઇસકી ક્યા દલીલ હય.

દિલઆરા—યેહ કે દગાબાઝ ઔર જુઠા હય.

સઅદાન—સચ કહેતી હો મૈંનેહી અપને બાપકો ખુશામદ કરકે લુટા હય.

માહપારા—બદમિઝાજ તુને ખાકાનકો ઝારકે પાસ કીસ લીએ ભેજા હય.

સઅદાન—ઇસ લીએ કે મૈં નહીં દેખ સકતાથા કે તુ ઉસકે ઝઇફ જીસમકો દુઃખ પહોંચાએ યા યેહ અપને નાખુનસે ઉસકે ઝરી પડે ચહેરેકો નોચ નોચકર ખાએ.

માહપારા—બદમિઝાજ.

સઅદાન—ઝાલમો ખોફનાક જંગલ અજીબ રાત ઉસપર ગરજ બીજલી આંધી પાની ઇન સબ આફતોંકી તુગ્યાની થી. ઔર ઉસમે એક ઝઇફ બુઢા શખ્સ ખરતા ખરાબ થા. તુમ ઔર તુમ્હારા હરએક નોકર ઉસવક્ત બહોત ખરાબ થા. મૈં આયા. મૈં મડ ગઢા મૈંને સમઝાયા. મગર તુમને અપને બાપપર તરસ

ન ખાયા. ઇતના ન કહાકે જાવ દરવાજા ખોલો ઔર અન્દર બુલાલો. ઓ વહશીઓ જલ્લાદો ઉસવક્ત અગર કોઇ મેરે દરવાજે પર આકર ગુલ કરતા તો મેં દરબાનસે કહેતા કે જા દરવાજા ખોલ ઔર ઘરમેં છુપાલે.

માહપારા—તો અબસે જુર્મ પર હમ તેરી બેટીઆ બેડીઓ ખીલવાએંગે.

દિલઆરા—(નોકરોસે) ઇસકી જબાન કાટલો.

સ.અદાન—હાં જલ્દી કરો. વર્ના તુમ્હારે સબ અયબ ખુલ જાએંગે.

માહપારા—ખત લિખકર દુસરોંકે નૌકરોંકો ફુસલાના બ્હેકાર રવાઇ કિસ કદર જલીલ હય.

સ.અદાન—એક નાવાકિફકો સાંપકી દોસ્તીસે બચાના બડી શરાફત ઔર ઇન્સાનીયતકી દલીલ હય.

દિલઆરા—વોહ બેવકુફ હય.

સ.અદાન ઔર તુ બદકહર હય.

માહપારા વોહ દોજખ હીકે લાયક હય

સ.અદાન—ઔર તુ લઅનતહીકા સજાવાર હય.

દિલઆરા—તુ બુઢેકે લીબાસમેં શયતાન હય.

સ.અદાન—ઔર તુ ઔરતકે જામેમેં હયવાન હય.

માહપારા—બદમઆશ તુ અયસા બે ખૌફ હોકર કલામ કરતા હય.

સ.અદાન—હાં હાં જીસકો ખુદાકા ખૌફ હોતા હય વેહ ઇન્સાનોસે નહીં ડરતા હય.

માહપારા—તુ ઔર યેહ જબાંદરાજી.

સ.અદાન—હાય! બેટી ઔર બાપસે દગાબાજી.

માહપારા—બુડ્ઢે દિમાગ ઔર અયસા બેહુદા જુનુન?

સ.અદાન—ઔરત ઔર અયસા સફેદ ખુન!

માહપારા—બદમઆશ પાજી (નોકરસે) માર હાથોંકે સર કટકે ઇન કદમોં પર લૌટે.

સ.અદાન— **અબીયાત**

અય ફરીશ્તો સુન રખો રૂહે સદાકત રખ નિગાહ
અય જમીં દેના શહાદત અય ફલક રહેના ગવાહ.
ફરજે ઇમાં હક હકે માલીક આજ અદા મૈં કર ચુકા.

અ.દ ઘવેર તલવાર ખીંચ વાર કરતે સર ઝુકા.

જલ્લાદ—હય ઇજા.જત.

માહપારા—પુછતા કયા હય.

દિલઆરા—ઉ.ડા .મુઝકા સર.

જલ્લાદ—બદનસીબ ઇન્સાન આહ (કાર્નવાલકા અન્દરસે પીસ્તોલ જલ્લાદકો મારના ઔર બાહિરઆના.)

માહપારા—યહે કયા કીયા એ દાદ ગર.

.ખુસરૂ પાશા—વોહ કીયા જીસકા યહે સ.જા વારથા.

દિલઆરા—મગર કયું કીયા કયા યહે તુમ્હારા .ખતારવારથા.

ખુસરૂપાશા—ઔર કયા યહે તેરા ગુનેહગાર હય.

દિલઆરા—બેશક યહે મુ જી મક્કાર હય.

માહપારા—ઇસને હમકો ધોકા દીયા હય.

ખુસરૂ પાશા—ઔર તુમને અપને બાપકો ધોકા દીયા ઔર ધોકાભી વોહ ધોકા જીસકા નામ સુનકર શયતાન તક લર.જ .જાતા હય.

દિલઆરા—મુઝે તુમ્હારી .અ.કલપર અફસોસ આતા હય.

માહપારા—તુમ .બડે જલીલ હો તુમ્હારા દિલ બુ.જદિલી ઔર ઇ.જ.જતી ઉડાનેકે લીએ બના હય.

ખુસરૂ પાશા—.અ.કલ ઔર નેકીકી બાતેં બદોંકો હમેશા બદહી મ.અલૂમ હોતી હંય તુમને કયા કીયા તુમને ઉસ ગરીબકો નોચ નોચ કર ખાલીયા. કયા તુમ ઉસકી બેટીયાં નહીં હો કયા વોહ તુમ્હારા બાપ ન થા અયસે સુફયદ સરકોકે જીસે રીછભી .તઅ-.જીમસે સુમતા હય તુંમ ના લાય.કોંને ઉસે પાગલ કર દીયા અગર ઉસકે દિલમેં ર.હમ આયા ઔર ઉસકે .ખુનને જોશ ખાયા અગર યહે નમક .ખ્વા-રીકા ફર્જ બજાલાયા તો ઉસને કોનસી ગુનેહગારી કી તુમ્હેં શર્મ કરની ચાહિયે તુમને બેટીયાં હોકર ઉસે રાહત ન દી ઔર ઉસને .ગયર હોકર .ખિદમત ગુજારીકી.

સ.અદાન—ઓ .ખુદા ઇનકે દિલમેં ઇન્સાફ દે.

માહપારા—ચુપ બદમ.આશ કયા યહે ઇન્સાફ નહી હય કે તુ.-.ખોકો .ખુનમેં મિલાયા જાય ઔર બાયરમકા જીસનેકે

હમપર તેરા ફરેબ ઔર .ખત .જાહીર કીયા હય
.ઇ.જ.જત ઔર રૂત્બા .બઢાયા જાય.

સ.અદાન—ઓ .ખુદા ક્યા બેટે નહી બાપસે કિતના પર દા.જીકી
અફસોસ અબ મેરી આંખ ખુલ ગઇ .ગરીબ
પરવી.જકે સાથભી .જુરૂર ઉસને દ.ગાબાજી.કી હય.

દિલઆરા—અયસી અન્ધી .અ.કલ કિસ કામકી જો યેહભી નહી
દેખ સકતી કે અયસી નેકી કરનેસે ક્યા બુરાઇ હોગી

ખુસરૂપાસા— તુભી તો દેખકે શયતાનમેંભી ઇતની બુરાઇયાં
નહીં જીતની કે ઔરતોંમે બદ નુમાઇયાં .નજર
આતી હંય.

આહુપાશા—કયસા મુ.જદિલ હય કે એક ભી હિમ્મતકા લફ્.જ
.જબાનપર નહીં આતા

.ખુશરૂપાશા—તુ મુઝે ક્યુ .ગુસા દિલાતી હય અગર તુ .ઔરત
ન હોતી તો મંય તેરા હડ્ડીયાં પીસ ડાલતા
(સીપાહીયોંસે)સીપાહઓ, છો.ડદો ઇસે.

દિલઆરા—યેહ નહીં છુટ સકતા.

.ખુસરૂપાશા—મંય કહેતા હું કે ઇસે છો.ડદો.

દિલઆરા—ઔર મંય ભી કહે દેતી હું કે નહીં છુટ સકતા.

.ખુસરૂપાશા—(સીપાહીયોંસે) તુમને નહીં સુના.

આહુપાશા—વોહ કભી નહીં સુન સકતે.

.ખુસરૂપાશા—મંય તુમ્હેં .હુકમ દેતા હું કે ઇન દોનોંકો .કયદ
કરલો.

દિલઆરા—ઔર મંયભી .હુકમ દેતી હું કે ઇલ્તેમાસ ઇસકો
કાટ લેસર (ઇલ્તેમાસક બ.ઢના.)

.ખુસરૂપાશા—ઓ .હબશીઓ બદમઆશો.

અલ્તેમાસ—ઠહેરો. [દિલઆરાકો કાર્નવાલકો માર દેના.]

.ખુસરૂપાશા—આહ (મરના કાર્નવાલકા.)

સઅદાન—ઓ .ખુદાયા ક્યા હો રહા હય.

આહુપાશા—ઠહેર બદમ.આશ તુ કહાં જાતા હય. [સ.અદાન કો
ગોલી મારના.]

સઅદાન—આહ [મરના સ.અદાનકા.]

બાબ દુસરા દિખાવ પાંચવા.

કેમ્પ ગ્રાઉન્ડ

(બયરમકા ફોજકો કવાયદ કરાતે હુવે દિખાઈ દેના.)

બયરમ—વન ટુ થ્રી (સીપાહીયોંકા ચાર લાઈનમેં હોકર તલવારેં ખડી કરના.)

સબ— ગાના.

લડે હમ જમકે ખન્જર ચમકે દિલ કાંપે આલમકે.
ચલે તેગે સિતમ સર તનસે કલમ દુશમનકે રાસ્તે આદમકે
ખાર જારમેં ખન્જરસે આતશ બરસે દુનિયા લરજે
થર થર ડરસે.
ફોજ દુશમન તંગ હો જંગકા વોહ રંગ હો.
રૂહે રૂસ્તમ દંગ હો હાં લડો જમકે.

બાબ દુસરા દિખાવ છઠ્ઠા.

મયદાને જંગ

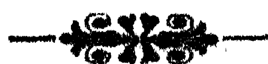
(જારા ઔર માહપારાકે સિપાહીયોંકે લડતે દિખાઈ દેના.)
માહપારાકે સિપાહીયોંકા ખાકાનકો ગિરફતાર કીએ
હુવે લાના. જારાકા ખાકાનકી કમરકો લીપટના.)

બયરમ—ખબરદાર.

ટેબ્લા.

બાબ દુસરા ખતમ

બાબ તીસરા દિખાવ પહેલા.

દિવાન ખાના.

(બયરમકા શરાબ પીતે દિખાઇ દેના દો તવાએફ ઔર એક ગવૈયાકા ખડે હોના.

બયરમ—સુનાવ સુનાવ કોઇ ગાના સુનાવ.

ગાના.

ગવૈયા—દાની દરીયાદો તદરેદાની નાદીર દીર તુમ દીર દીર દીર
તુમદીર દીર દીર તુમ દીર દીર દીર દીર દીર તદરેદાની તાદાની
મુ.કાબિલેમેં કમાલ આજ મેરા દસમાને
વોહ તનકે તાન લગાઉં જો તાનરસ માને.

ગાના.

તવાએફ—તોરેરે બાંકે લોચન માન પ્યારે લાગે મોહન,
મોરીરે પ્રીત છો.ડોના વારી વારી જાઉં રાજન.
મીઠે બોલ પ્યારે બહેના જબસે કોઇ બોલે મધના
બોલોરે પ્યારે મોરે બેગીઆએ મોરે આગન.

બયરમ—વાહ ગાનાભી કયા ઉમ્દા ચી.જ હય, કે કયસીહી .ગમગીન પ.જમુરદાહ રૂ.હ કયું ન હો ઇસકો સુનકર તબી.અત ખિલજાતી હય. મગર મેરા દિલતો બહોત ખુશ હોગા જબ મેરે સરપર .ખા.કાનકા તાજ ઓર ઇસ હાથમેં અ.અ.જાએ સલતનત ઔર ઇસ મુલકકે સિકે પર મેરા નામ હોગા. અબ મુ.જતરીબ રૂ.હ કયું ઘબરાતી હય અગર આજકા મેરા દાવ ચલ ગયા તો રહે સબ કુછભી હાથ આજાએંગે.

માહપારા—(એંટર) પ્યારે બયરમ.

બયરમ—.હુ.જુર હય.

માહપારા—કયું બયરમ દેખો તુમને ફિર વહી અદા દિખાઇ અગર આપ યા જનાબ કહેકર પુકારના હો તો. મ આફ કરો મંય તુમસે નારા.જ હો જાઉંગી.

બયરમ—કયું પ્યારી તહ.જીબસે બાત કરનાભી કોઇ ગુનાહ હય (.ખુદસે) અગર લો.ગતમેં રહે લફ્.જ ન હોતે તો બયરમકો કિસ્તર.હ મા.અલૂમ હોતા કે ઇસકા દિલ પ્યારી માહપારાકી મુ.હબ્બતમેં મા.અમૂર હોતા.

માહપારા—.ખુબ તો મા.અલૂમ હુંવા તુમ્હારે દિલમેં મેરી .ઇ.જ્જત હય મુ.હબ્બત નહીં.

બયરમ—નહીં .ઇ.જ્.જત ઓર મુ.હબ્બત દોનોં.

માહપારા—તો કયા આધે દિલમેં મુ.હબ્બત ઔર આધેમેં .ઇ.જ્.જત.

બયરમ—હાં.

માહપારા—હાં જી હાં અગર સારા દિલહી મેરી મુ.હબ્બતમેં વ.કફ્ કરદિયા હોતા તો ફિર દિલઆરાકી મુ.હબ્બતકો કહાં રખતે.

બયરમ— ગાના.

ચીતવનને તીર ન.જરા દિલપર આહ મારા.

માહપારા—મંય દિલ દેકર પયતાઇ, ઊલફ્તમેં ન રાહત પાઇ
ચાહતસે બા.જ આઇ.
દિલમેં હય પીત બસાઇ.

બયરમ—રહે તનમન સારા તુજપર વારા.
દિલપર આહ મારા.

માહપારા—મતલબકી ચાહત સારી હય, દો દિનકી સબ દિલદારી હય.
બસ મુંહ દેખેકી યારી હય.
દિલપર આહ મારા.

દેખો બયરમ મંય તુમ્હેં ફિર કહે દેતી હું કે તુમ્હારા દિલ દિલારાકા યા કિસી ઓર .ખામપારાકી મુ.હબ્બતમેં ગિરફ્તાર હોગા તો વોહ .ખન્જર જો એક દફ્આ વફાદાર શૌહરકો જુબ્.હ કર ચુકા હય. એક બેવફ્ા .આશિ.કકે લીએ સબસે પહેલે તૈયાર હોગા.

બયરમ—(.ખુદસે) ઓ કમબ.ખ્તી (જાહિર) પ્યારી તુમ્હારા દિલ કિતના બે ગુમાન હય મગર મંયને જો તુમ્હેં કલ બાત કહીથી ઉસકાભી કુછ ધ્યાન હય.

માહપારા—હાં બયરમ મંય રાતભર સોચતી રહી મગર મુઝે કોઇ તજવી.જ ન.જર નહી આઇ તુમ્હીં કુચ્છ બતાવ કયા કીયા જાય.

બયરમ—અચ્છા મંયહી બતાઉં ? તો લો સુનો (ઇધર ઉધર દેખકે) દેખો કોઇ દેખતા તો નહીં.

માહપારા—કોઇ નહી.

બયરમ—.ખા.કાન ઔર .જારાકો .ક્તલ કરાદો.

માહપારા—મગર શાયદ દિલઆરા ઉસકે .ખિલાફ હો.

બયરમ—હો કયા વો હતો હય બી દેખો પ્યારી અગર તુમ ચાહતી હો કે સલતનતમેં તુમ્હારે સિવા કોઇ .હ.કદાર નહો ઔર .ઇશ્.કો મુહબ્બતમેં ખટકને વાલા .ખાર નહો તો એક તદબીર કરો.

માહપારા—વોહ કયા ?

બયરમ—યેહતો મંય તુમ્હેં પહેલેહી કહે ચુકા હું કે ર.ઐયત .ખા.કાન ઔર .જારાકો મ.જલુમ સમઝતી હય. ઇસલીએ બલવા કરકે છુ.ડાના ચાહતી હય. અગર વોહ દોનો આ.જાદ હુવે તો યેહ સર ઔર તાજ દોનોં જાતે રહેંગે. ઇસલીએ મંય આજ દો .કાતિલોંકો લેજકર .ખા.કાનકો .ક્તલ કરાઉંગા ઇસકે બા.અદ તુમ .કયદ .ખાનેમેં .ખુદ જાકર .જારાકો .ખાકો .ખુનમેં મિલાવ ઔર ઉસકે .ક્તલકા ઇલ.જામ દિલઆરાપર લગાવ ઇસ્તર.હ .ખા.કાન મેરે હાથસે .જારા તુમ્હારે હાથસે ઔર દિલઆરા બા.ગી ર.ઐયતકે હાથસે શહીદ હોગી. બસ ફિરતો તુમ્હારે લીએ હમેશાકી .ઇદ હોગી.

માહપારા—લો મંય જાતી હું (મ.હપારા બયરમકે હમરાહ જાતી હય દિલઆરા આતી હય)

દિલઆરા—.ખુબ .ખુબ લયલા મજનુંકી જો.ડી જા રહી હય (બયરમકા આના.) અબ્તો .ખુબ મુલા.કાતેં હોતી હંય .ખુબ ઘુલ મિલકે બાતે હોતી હંય.

બયરમ—.ખાક બાતેં હોતી હંય બસજી બસ જાનેદો અયસી બાતોંકો.

દિલઆરા—કયું કયું .ખયરતો હય.

બયરમ—.ખુન .ખુન.

દિલઆરા—હંય અયસા ભયાનક મ.જમુન.

બયરમ—.ખુન .ખુન પ્યારી દિલઆરા તુમ્હારા .ખુન.

દિલઆરા—મેરે .ખુનકા સબબ.

બયરમ—યેહ તો સબકો મા.અલુમ હય કે રઐયત .ખા.કાન ઔર .જારાકો મ.જલુમ જાનતી હય, ઇસલીએ બલવા કરકે છુ.ડાના ચાહતી હય ઇસલીએ માહપારાકો યેહ વસવાસ હુવા હય કે અગર વોહ દોનોં .કયદસે છુટે તો યેહ સર ઔર તાજ દોનોં જાતે રહેંગે. ઇસલીએ .ખા.કાનકો .કાતિલોંસે .કત્લ કરાએગી ઔર .જારાકો અપને હાથસે .ખાકો .ખુનમેં મિલાએગી. ઔર ઉસકે .કત્લકા ઇલ.જામ તુમપર લગાએગી.

દિલઆરા—ઉફ ઇસ .કદર નીયતમેં ફતુર.

બયરમ—પ્યારી અબ તો સમજ ગઇ હોગી કે ઇસકા કયા મતલબ હય.

દિલઆરા—યહી કે .ખા.કાનકો .કાતિલોંકે હાથસે ઔર .જારાકો અપને હાથસે ઔર મુઝે બા.ગી ર.ઐયતકે હાથસે .કત્લ કરાય.

બયરમ—ઔર .ખુદ તાજો ત.ખ્તકી માલિક બન જાય મગર તુમ ઉસ સાંપકો ડંસનેકા મૌ.કા.અહી ક્યું દો ક્યા અયસા નહીં હો સકતા કે જીસ વ.ક્ત ઉસકી છુરી માહપારા ઔર .જારાકે .ખુનમેં ડુબ ચુકી હો તો તુમ વહાં ફૌરન પહોંચ જાવ ઔર શોર કરકે ઉસેહી ગિરફ્તાર કરાવ ઔર આજ રાત જીસ .કદર મદદ મુઝસે પહોંચ સકેગી મંય પહોંચાઉંગા. ઔર સુબ્હકો ઇસ મુલ્કકી અકેલી મલેકા બનનેકી મુબારકબાદ દેને સબસે પહેલે મંય આઉંગા (.ખુદસે) યા.અને કબ્રસ્તાનમેં

દિલઆરા—ઠીક તો મંય અભી જાતી હું ઔર ઇસકા ટટોલ લગાતી હું. (દીલઆરાકા જાના.)

બયરમ—વાહ મીયાં બયરમ .ખુબ કિસ્સા દીયા વલ્લાહ ઇન સ્યાની ડાયનોંકો શીશેમેં ઉતારના તો યારોંકાહી કરતબ

હય, ઔર વ્હે તો સબકોહી મ.અલુમ હય કે માહપારા દિલઆરાસે તા.કત ઔર જોશમેં કહીં .જિયાદા બ.હકર હય જબ વ્હે ભુતની ઉસ ચુ.ડેલકે પાસ જાયગી. તો ઉસકે એકહી વારમેં ઇસકા બે.ડા પાર ફિર બાકી રહા કૌન માહપારા યા કોઈ ઔર તો વોહ સુબ્હકો મેરે તમન્ચેકે ફયરસે યા રી.આયા કે કેસલેકા. શીકાર હોગી. તો ફિર બન્દા એકલાહી ઇસ મુલ્કકા માલીકો મુ.ખ્તાર હોગા.

ગાના.

બન મતવાલા સબસે નિરાલા રંગતવાલ
ભર ભર પ્યાલા પી જામ પર જામ .આલા
લા—લા—જી—કબતક સાકી તરસે
હા હા હા હા હા હા હા
રંગ રાગ ઉ.ડા બે લાગ ઉ.ડા હાં કાગ ઉ.ડા
દે ભર ભર પ્યાલા પી જામ પર જામ .આલા.

બાબ તીસરા દિખાવ દુસરા.

કિલ.એકા .કયદ.ખાના.

(પલંગપર .ખા.કાનકા લેટે હુવે ઔર .જારાકા ખા.કાનકો છાતીપર હાથ ટેકે હુવે ગાતે દિખાઇ દેના.)

.જારા— ગાના.

અય નસીબે રહમ કર અબ હમે કયું સતા રહા હય,
હંસે કબથે ઇસકદર હમ જો યું યું રૂલા રહા હય.

મંય કિસીકા મુદ્દુઆહુ કે ઉમ્મીદે હોસલા હુ,
અય મેરે ખુદા મંય કયાહુ જો ફલક સતા રહા હય.
ન એક અશ્ક જાનો દિલતક લહુ બનકે બહેગએ સબ
રોએ કયા ગરીબ આંખે કે અબ ઇનમેં કયા રહા હય.

ખાકાન—ગરીબ આજીજ મિસ્કીન ખુદા એકસ રહમ રહમ.

જારા—

શહેર.

ચલી હય જાન આગ લગે ઇસ નસીબ કો,
આરામ નીંદમેં ભી નહીં ઇસ ગરીબકો.

ગાના.

મંય કિસીકા મુદ્દઆ હું કે ઉમ્મીદે હોસલા હું,
અય મેરે ખુદા મંય કયા હું જો ફલક સતા રહા હય.

ખાકાન—પકડો મારો જલ્લાદો ઇન્હી દોનોં ને મુઝે ખુદે સા-
ખ્સકો ઠોકરોંસે મારા હય, ઇન્હી દોનોંને જબર દસ્તી
મેરે સરસે તાજ ઉતારા હય.

જારા—

શહેર.

બેચેનીયોંકા એવજ તેરે કિર દિમાર દે,
અય મુજ તરીબ દિમાગ બસ અબ તુ કરાર દે.

ગાના.

ન એક અશ્ક જાનો દિલ તક લહુ બને કે બહે ગએ સબ
રોએ કયા ગરીબ આંખે કે અબ ઇનમેં કયા રહા હય.

(દો જલ્લાદોં કા કાલે પોશાકમેં આના ઔર ઉધર ઉધર દેખના.)

જલ્લાદ૧—સોતા હય.
"૨—બોલ.
"૧—માર.
"૨—કયા નીંદમેં
"૧—તો કયા જગાએગા.
"૨—ચુપ વોહ જાગી.

જારા—તુમ-તુમ-તુમ કૌન હો!

જલ્લાદ૨—ગુલ ન મચાવ.
"૧—ઇધર આવ.

જારા—તુમ કયા ચાહતે હો તુમ્હારા કયા મતલબ હય ઠહેરો
મંય અબ્બા જાનકો જગાતી હું.

જલ્લાદ૧—અબ વોહ નહીં જાગ સકતા.

.જારા—તુમ્હારી આંખોંસે મુઝે ડર માઅલૂમ હોતા હય ઔર તુમ બતાવ કૌન હો.

જલ્લાદ—દો આદમીયોંકે લીબાસમેં એક શ.ખ્સકી મૌત

.જારા—મૌત કિસ્કી ?!

જલ્લાદ—(.ખા.કાનકો દીખાકે) ઇસકી.

.જારા—હાય ઇસકી ! કયા તુમ ઇસે શહીદ કરને આએ હો. ઇસસે કયા કુસુર હુવા હય ઇસને કયા ગુનાહ કીયા હય.

જલ્લાદ—કોઇ નહીં

.જારા—તો ફીર ઇસ .ગરીબકા .કત્લ કયું મન્.જુર હય. કયા ઇસલીએ કત્લ કરતે હો કે વ્હે બે .કુસુર હય.

જલ્લાદ—ચુપ રહો ચુપ રહો જબ હમ અપને હાથકી તલવાર ઔર છુરીકી ધારકો આ.જમાને આતે હય તો નસીહ.ત સુનને વાલે કાન અપને હમરાહ નહીં લાતે હંય.

.જારા—મગર આંખે તો હમરાહ હોતી હંય.

જલ્લાદ—વોહ સિવાય એક તડપતી હુઇ લાશકે ઔર કુછ નહીં દેખના ચાહતી.

.જારા—મગર થો.ડી દેરકે લીએ તુમ ઉન્હેં મજબુર કરો કે તુમ્હારી રૂ.હકી ભલાઇ પરભી ન.જર ડાલેં મેરે ભાઇઓ વ્હે જો એ.હસાનો મુરવ્વતકી દુનિયા કા ચિરા.ગ જીસકે ગરદનકી ઔર સમીવત જુગનુકી તર,હ હાલા કીએ હુવે હ.ય જો દુનિઆકા દોસ્ત થા. જીસકે આજ તુમ દુશ્મન બન ગયે હો અગર ઇસ .ગરીબકો કત્લ કીયા તો કીયા ફલ પાવગે કૌનસા નફ.આ .હાસિલ હો.ગા તા.કતો .જોર થા વોહ ખુ.દાપેને લુટ લીઆ. દૌલતો સલતનતથી વોહ .જાલીમ બેટીયોંને લુટ લી હોશો હવાસથે વોહ મુસીબતને લુટ લીએ અબ મુઠ્ઠી ભર હડીયાં ઠંડી સાંસઔર જ.ઇ ફીકે બોઝકે નીચે સીસકતી હુઇ જાન બા.કી .હય વોહભી તુમહારે કામ નહીં આસકતી હડીયાં જલકર .ખાક હો જાએંગી. સાંસ હવામેં મિલ જાએગે જાન .ખુદાકે પાસ પહોંચ જાયગી.

ઔર અગર કુછ રહેગા તો મેરે લીએ માતમ ઔર
દ.જતેરાબ ઔર તુમ્હારે લીએ દુનિયાકી રૂસવાઈ
.ખુદાકી લા.અનત ઔર જહન્નમકા .અ.જબ.

જલ્લાદ—હમકો ઇસ કામસે બા.જ રખને કે લીએ કોઇ જહન્નમભી લેજાએ ઔર ફિરવહાંસે લૌટા કરભી લાવે તોભી વહી કામ કરેંગે.

.જારા—કયા.

જલ્લાદ— ઇસકા .ખુન.

.જારા—અફસોસ તુમને સાબિત કર દીયા કે તુમ મર્દીકે નહીં બલકે પથ્થરકે બને હુવે હો મેરે ભાઇઓ મંય એક શાહ.જાદી હોકર તુમસે ભીક માંગતી હું કે મેરે બાપકી જાન બ.ખ્શદો.

જલ્લાદ—ચુપ રહો.

.જારા—દેખો મેરી તરફ દેખો.

જલ્લાદ—(બા.જુ ખીંચકર) ઇધર આવ.

.જારા—સુનો મેરી સુનો.

જલ્લાદ—મંય કહેતા હું કે ચુપ (.ખા.કાનકા આગના જલ્લાદોંકા ત.અ.કરૂબ કરના.)

.ખા.કાન—કૌન હૌન તુમ કૌન હો.ડદો મેરી .જારાકો વર્ના મંય અપને ના.ખુનોંસે તુમ્હારા ચહેરા (એક જલ્લાદકા મુંહબન્દર કરના ઔર દુસરેકા .ખા.કાનકો પક.ડ લેના.)

જલ્લાદ—પક.ડ લો. (.ખા.કાનકો લેજાના)

.જારા—હાય હાય .જાલીમો કયા કરતે હો .ખુદાકે લીએ તરસ કરો ઓ .ખુદા .ગરીબ બાપ (બેહોશ હોકર ગિરના માહપારાકા આના. .જારાકો દેખકે)

માહપારા—સોતી હય (ઠહેરકર) લો વોહ જાગી. (અલગ ચુપ જાના)

.જારા—હાય ગએ લે.ડીએ આએ ઔર મા.અસુમ બુ.ઢેકો લે ગએ.

માહપારા—અરે કમબ.ખ્ત અભી તક અપને બાપકો યાદ કરકે રો રહી હય.

.જારા—આસમાન સુન રહાથા .જમીન દેખ રહીથી, દીવારેં પાસ ખ.ડીથીં મગર કિસીને તરસ ન ખાયા કિસીને ઉસકો ન બચાયા.

માહુપારા—ઓ .જાલિમને વહી કીયા (સામને આકર) અબ
તુમકોભી કોઇ ન બચા યગા.

.જારા—કોન કૌન માહપારા મેરી અચ્છી બહન. દા.ડો દા.ડો વર્ને વોહ બેચારા ગરીબ .કત્લ કર દીયા જાયગા.

માહુપારા—કૌન બેચારા ? કૌન .ગરીબ ?

.જારા—અરી તુ નહીં જાનતી અરી વહી .ગરીબ જીનકી બદૌલત આજ તુ શહ.જાદી કહેલાતી હય.

માહુપારા—કયા તેરા બાપ.

.જારા—તો કયા વોહ તેરા બાપ નહીં ! તો કયા ઇસ જીસમમેં ઉસકા લહુ નહીં, કયા ઇસકે ગોશ્ત ઔર રૂ.હસે મંયહી પયદા હુઇ ઔર તુમ નહીં, બહેન મેરી અચ્છી બહેન તુ ઉસકી મહેરબાનીયોંકો ઇસ .કદર તો બિલકુલ ન ભુલ જા ઉસકી મુ.હબ્બતકો થો.ડા તો યાદ કર અગર ઔર કુછ નહીં કરસકતી તો સિર્ફ ઇતનાહી કરકે ઉન .જાલીમોંકે હાથમેં ઉસકી જાનકો આ.જાદ કર.

માહુપારા—હાં વોહ અબ ઇસે આ.જાદહી કરનેકેલીએ ગએ હંય.

.જારા—નહીં નહીં વોહ તો ઇસે .કત્લ કર દેંગે.

માહુપારા—હાં અબ વોહ .કત્લકી કર દેનેકે લાય.ક હય.

.જારા—અરી યેહ તુ કહેતી હય જો ઉસકી બેટી હય, કયા ઇસ .કિસ્મકી નાપાકી .જાહિર હોતી હય અરે યેહ ઉસ મુંહસે બાત નિકલ રહી હય જીસકો ઉસ .ગરીબ ફરીસ્તેન સેંક.ડોં મરતબા પ્યાર ઔર મુ.હબ્બતસે ચુમા હય.

માહુપારા—(જમીનપર ગિરાકર) બસ .ખામોશ રહો અગર .જયાદા બોલી તો .જબાન કાટલી જાયગી.

.જારા—અગર તુમ .જબાન કાટ ડાલોગી તો મંય અપની આંખોંકે ઇશારેસે સમઝાદુંગી.

માહુપારા—વોહભી ફો.ડદી જાયગી.

.જારા—તો મંય અપના સર ઉસ .ગરીબ ફરીશ્તે કે લીએ તેરે .કદમોંપર ઝુકાઉંગી.

માહુપારા—વોહભી .એલાહિદા હો જાએગા.

.જારા—અલ્લાહ અલ્લાહ તુ ઇતની જલ્લાદ હય.

માહુપારા—કમબ.ખ્ત યેહ તો મા:અમુલી બે દાદ હય.

.ઝારા—તો ક્યા મેરાભી .કત્લ મન્જુર હય.

માહુપારા—હાં તુઝપરભી અપની .ખુન .ખ્વારી કરના .જરૂર હય

.ઝારા—સબબ.

માહુપારા—બે સબબ.

.ઝારા—ગુનાહ.

માહુપારા—બે ગુનાહ.

.ઝારા—.કુસુર.

માહુપારા—બે .કુસુર.

.ઝારા—રહે જફાકારી.

માહુપારા—મર.જી હમારી.

.ઝારા—ર.હમ ર.હમ ર.હમ .ઝાલીમ જલ્લાદ ર.હમ.

માહુપારા—બસ હો ચુકા સર ઝુકાં.

.ઝારા—(ગિરના.) ઓ .ખુદા [અંદરસે કીસી આવા.જકા આના.]

માહુપારા—હંય રહે કયસી આવા.જ કોઇ છુપકર દેખતો નહીં રહા જાઉં દેખું તો સહી [.ઝારાસે] .ખબરદાર ય-હાંસે હિલના નહીં.

.ઝારા—[ખ.ડી હોકર સરપર હાથ મારકે] હાય હાય કોઇ તરસ ખાનેવાલા નહી. કોઇ બચાનેવાલા નહીં અબ ક્યા કરૂં જાઉં હાં હાં યહાં છુપ જાઉં [એક તરફ છુપ જાના. દિલઆરાકા શરાબ પીતે હુવે આના. હમરાહ બયરમકે.]

દિલઆરા—પલંગ તો ખાલી હય.

બયરમ—શાયદ વોહ .ઝારાકો દુસરે કમેરેમેં લે ગઇ હય. મંય યહીં ઠહેરતા હું જીસ વકત વોહ .ખુનમેં ડુબી હુઇ નિકલી ઉસી વ.કત તુમને ફોરન શોર મચાકર ઉસકો યહીં પક.ડવા દેના.

દિલઆરા—ઔર તુમકોભી જીસ વ.કત મેરી આવા.જ પહોંચે ફોર વહી બાહિર નિ.કલ આના [જાના બયરમકા.] આ આ અય અજલ રસીદા આ દેખતો સહી કે તેરી ચાલાકીયાં તેરે લીએ જાલ બિછાતી હંય, મ-ગર હાં બયરમને .હૌસલા ઔર જોશ બ.ઢાનેકે લીએ મુઝે શરાબ કિસ .કદર પીલાદી હય કે મેરી આંખે

બંન્દ હોતી જાતી હય (પલંગકી તરફ દેખકર) હાં માહપારા આતી હય હસપર લેટ જાઉં.

માહપારા—કોઈ નહીં અબ અપના કામ જલ્દી કરના ચાહીએ. (દિલઆરાકો .જારા સમઝ ગોલી મારના.) અબ નાપાક .ખસ કમ જહાં પાક.

દિલઆરા—આહ! .કાતિલ રુફ્ફાક.

જારા—(અંદરસે) ઓ .ખુદા. (ભાગ જાના.)

માહપારા—હય યહે કોન .જારા ઔર યહે કોન દિલઆરા યહે મંય કયા દેખતીહું.

દિલઆરા—(તડપતી હુઇ) જો તુ ચાહતીથી.

માહપારા—દિલઆરા મંય કયા ચાહતીથી.

દિલઆરા—યહીકે .જારાકા .ખુન બહાએ ઔર ઉસકે .ખુનકા ચાદરસે મેરા કફન બનાએ.

માહપારા—દિલઆરા દિલઆરા તુ ધોકા ખાતી હય. (આના બયરમકા.)

દિલઆરા—ધોકા નહીં બયરમ તુમ કયું ચુપ ખડે હો તુમ કયું નહીં (બરમકા તે વરા બદલાતા) હાય હાય.

માહપારા—કયા બયરમને હી સબ કુછ બતાયા ! હય.

બયરમ—હાય હાય યહે કમબ.ખ્ત સબ કહે દેગી અબ યહાંસે ચલના ચાહિયે.

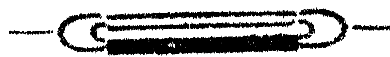
માહપારા—ઠહેર ઓ નમક .હરામ .ગુલામ તુ કહાં જાતા હય (મારના ગોલી બયરામકો ઔર બયરમકા માહપારાકો ગોલી મારના.)

બયરમ—આહ. (મરના બયરમકા.)

માહપારા—આહ .ખુદા (મરના માહપારાકા.)

બાબ તીસરા—દિખાવ તીસરા.

જંગલ,

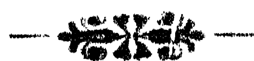
(સીપાહીયોંકા .ખા.કાનકો કોએ હુવે લાના હુમાયુ પાશાકા આના પીસ્તોલસે જલ્લાદોંકો મારના .ખા.કાનકો રિહાઇ દેના ઔર હમરાહલેકે ચલે જાના. જલ્લાદોંકા ત.ડપ-તે હુવે દિખાઇ દેના.)

બાબ તીસરા—દિખાવ ચૌથા.

મકાને બગલોલ,

ગુલદુમકા ગાતે હુવે આના.

ગુલદુમ— ગાના.

બાંકે બલનાંસે ગુઇયાં ન.જર લાગીરે
જલા જલાકે તપે .ઇર.કને તમામ કીયા,
દિરા.કે યારને મારા .ક.જાકા નામ કીયા.
લાગીરે કારી ગુઇયાં બિરહા કટારી ગુઇયાં,
આએના મોરારી ગુઇયાં આઓ મંવ વારી ગુઇયાં—

યા અલ્લાહ કયા કરૂં કિધર જાઉં, ન ગુરરમ મુને ન [illegible] સુને ઔર મા.અલૂમ બ.ગલોલ પસીજે કિસકસો આગે દિ

જેડું કિસ કિસકો મનાઊં. મગર ન્હેલી તો .મ.જબ હય કે .કુસૂર આપ કીયા ઔર બે ચારે બ.ગલોલકો .ખ્વાહ મ.ખ્વાહ કોરીઓમેં બન્દ કરકે પિટવાયા. .ખુદભી નોકરોંસે બરતરફ હુવા ઔર મુઝેભી .હુકમ હો જાએગા કે ચલી જા. (.ગુલ.ખયરૂકા આના.)

.ખયરૂ—કોઇ નહીં મતલા.બ સાફ હય પ્યારી.

ગુલદુમ—હંય કૌન હય તુ.

.ખયરૂ—દેખ.

ગુલદુમ—નહીં ગુલ.ખયર.

.ખયરૂ—હાં બી કયદુ સુનાવ કયા .ખબર હય. બેટી યા બેટા.

ગુલદુમ—અરે .ખબર કયા તેરી .કબ્ર કી મ'વતો મિન્નતેં કરતી કરતી હાર ગઇ.

.ખયરૂ—કયું ઔર વોહ જો તુને .મુ.આરીકી ઉમ્મીદ દિલાઇથી વોહ બેકાર ગઇ.

ગુલદુમ—અરે મુવે તેરે નામસે તો ઘરકા ઘર બે.જાર હય ઔર વોહ મુવા નિગોડા શામતકા મારા તો .હલાલહી કરને કો તૈયાર હય.

.ખયરૂ—કયા કોઇ નઇ આફત આઇ હય.

ગુલદુમ—ઉસ મુવેને .ખાસ આલુ પ્યા.જ છીલનેકી .છુરી સાન પર લગવાઇ હય.

.ખયરૂ—.ખયર અબ મ.અલૂમ હુવા કે વોહ ભાંડ નહીં .કસાઇ હય .ખબર ન્હ તો હો રહેગા મગર તુતો અચ્છી હયના.

દોનો— ગાના.

દીલે બિસ્મિલપે .કાતિલને .ખન્જર સમ ભાલા
મારા ન.જરકા ભાલા હાં એજી વાહ વાહ વાહ
તે.ગે નિગાહકો અદાસે નિકાલા.
મારા ન.જરકા ભાલા હાં એજી વાહ વાહ વાહ
આંખોમેં ન.જર આતી હંય યું પુતલીયાં કાલી
કલક-તેકે મન્દર મેં હો જીસ તોરસે કાલી
હર બાત કરામાત હય હર ઘાત નિરાલી.
સદ.કે તેરે અનવટપે મેરે બાપકી સાલી.
મેરી .ખાલા બરસોંટાલા દો બોસા અબ મ.જેવાલા.

બ.ગલોલ—(અન્દરસે) ગુલદુમ ગુલદુમ ઓ લાલ.જાદી.

.ખયરૂ—કૌન બ.ગલોલ બરબાદી.

ગુલદુમ—ગુલ.ખયરૂ ભાગ ભાગ.

.ખયરૂ—ભાગું (ઇધર ઉધર દૌ.ડના.)

ગુલદુમ—ઇધર નહીં ઇધર.

.ખયરૂ—ઇધર.

તુર્રમ—(દુસરી તરફસે આવા.જ દેના) જલીલ જલીલ.

.ખયરૂ—ઓ બાપરે એક તરફ કુવાં એક તરફ ખાઇ કહીં ગુલદુમ માઇ. (ગુલદુમકા અન્દરસે સુફેદા લાકર .ખયરૂકે મુહપર મલના.) અરી કયું સુફેદા મુંહપર લગાતી હય. કયા નાટકકા એકટર બનાતી હય. (અન્દરસે પોશાક લાકર પહેનાના. ઔર ટેબલ લાકર પુતલા બનાકર ખ.ડે કરના.)

ગુલદુમ—લે યહે ઢાલ તલવાર .ખુબ સમઝ ગયા.

.ખયરૂ—અરી અબ કયા સમઝાતી હય .ખુબ સમઝ ગયા મુઝકો પુતલા બનાકર ઉસ કાહેકે ઉલ્લુકો ધોકા દીયા ચાહતી હય.

ગુલદુમ—દેખ ઓ આ ગયા.

.ખયરૂ—આ ગયા બાપરે (આના બ.ગલોલકા .ખયરૂકા ચુપ હોજાના.)

બ.ગલોલ—યહે ખ.ડા હય ખ.બીસકી બચ્ચી કયું'રી બહેરી હય તુઝકો કિતની મરતબા પુકારા હય.

ગુલદુમ—.હુ.જુર વોહ બેચારાં શરીફ મુલા.જિમથા.

ગુલદુમ—.હુ.જુરને કિસલીએ.

બ.ગલોલ—ઇસલીએ કે તુ જો તુર્રમસે બાર બાર સિફારસ કરતી હય. ઇસસે તેરા કયા મતલબ.

બ.ગલોલ—બેચારા ઔર ઉસકે સાથ શરીફ.

ગુલદુમ—જી હાં શરીફ હી હય. જો ઇસ દિનસે આજ તક મારે શર્મ કે મુંહ નહીં દિખાતા.

બ.ગલોલ—ઔર ઇસલીએકે મુઝ .ગરીબકો .ખ્વાહમ .ખ્વાહ બોરીએમેં બન્દ કરકે પિટવાયા મગર ગુલદુમ યહાં તો કુછ ન થા (પુતલેકી તરફ દેખ) મગર યહે પુતલા કહાંસે આયા.

ગુલદુમ—.હુ.જુર યેહ પુતલા મેરે ખા.લુકે સાલેને મિસરસે બતૌર તોહફા ઇરસાલ કીયા હય .ગૌરસે દેખીએ બનને વાલેને ક્યા કમાલ કીયા હય.

બ.ગલોલ—(.ખયરૂકે ગાલપર હાથ ફેર કર) ગુલદુમ પુતલા તો અચ્છા હય, મગર ઇસકા રંગ ક્યું ઉડ્યા હય.

ગુલદુમ—વહીજ પક્કા હય.

બ.ગલોલ—(પુતલેકો ગૌરસે દેખકર) મગર ગુલદુમ ઇસ પુતલેમેં થો.ડી થો.ડી ઉસ .ખબીસકે બચ્ચે ગુલ.ખયરૂકી મુશાબેહત આતી હય.

ગુલદુમ—નહીં .હુ.જુર બુ.ઢાપેકી વજહસે .જરા આપકી આંખે ચુંધલાતી હય લીજીએ (ચાબી દેના પુતલેકા ફિરના.) ઇસકો ચ.બી દીજીએ ઔર કારીગરીકા મુલા.હિ.જા ફરમાએ. (જાના ગુલદુમકા.)

બ.ગલોલ—ચાબી દેનેસે ક્યા હોગા ક્યા નાચેગા નહીં નહીં સમ-ઝા ગાએગા ગાએગા (બ.ગલોલકા ચાબી દેના. ગુલ-.ખયરૂકા ફિરના.) વાહ વાહ વાહ માશાઅલ્લાહ સુબ.હાનલ્લાહ (ચ.બી દેના .ખયરૂકા લક.ડી બ.ગ-લોલકો મારના.) હંય યેહ ક્યા શાયદ ચાબી ઉલટી દેદી હય અબ ઉધરસે દો (ચાબી દેના .ખયરૂકા ડન્ડા લગાના.) લા હૌલવલા યેહ પુતલા તો મારતા હય. હાં અબ સમઝા યેહ પુતલા વુતલા નહીં યેહ ઔરહી કુછ હય અબ એકહી મરતબા બહોતસી ચાબી દેકર ભાગ જાઉં (ચાબી દેના ગુલ.ખયરૂકા .જોરસે ડન્ડા લગાના.) હાય અરે અરે અરે અરે ઇસ પુતલેને તો નેઅરિયતનહી બદલદી (.ખયરૂકા એક .જાનુ ઢાલ તલવાર ફયલાકર બયઠ જાના.) અબ ક્યા કરૂં જુતે લગાઉં નહીં નહીં મેરા જુતા નયા હય ટુટ જાયગા જાઉં મોટા ડન્ડા લાઉં.

.ખયરૂ—હાય હાય અબ ક્યા કરૂં વોહ કમબ.ખ્ત ડન્ડા લેને ગયા હય મેરી હડ્ડી પસલી તો.ડેગા. (ઇધર ઉધર દે-ખકર) યેહ ઠીક હય નહીં નહીં ઇસસેભી તો વોહ પ-

હેયાન લેગા હું. (મેજકે નીચે દેખકર) યહાં ખુબ જોઉં (ભડકા આના.)

ભ.ડક—હંય હંય મરંજાઉં મગર શરાબ (બોતલ મુંહકો લગાકે) કીસીકો નહીં દુગા.

.ખયરૂ—ઇસ કમ બ.ખ્તને મુઝકો .ખુબ મારા.થા (.ખયરૂકો મુંહકે નીચે સેડન્ડા નારના.)

ભ.ડક—હંય ડન્ડા લગાકે ભાગા હત તેરી દુગમેં ખાગા અચ્છી .ઔરત હય અચ્છી.

સુરત હય નામ કિસ મ.જેકા હય કે ગુલદુમ.

.ખયરૂ—હાય યેહ તો મેરી ગુલદુમકા નામ લે રહા હય.

ભડક—અગર દુમ કાટદો તો બા.કી ગુલ રહા તો બસ વોહ ફુલ હય તો મુઝકોભી .કુબુલ હય.

.ખયરૂ—મેરા વોહ તો કાંટેદાર ફુલ હય. (ગુલદુમકા શરાબ લેકર આના.)

ગુલદુમ—લીજીએ જનાબ શરાબ (ભ.ડકા મે.જ પર ટોપી રખના. .ખયરૂકા ટોપી લે લેના ઔર નીચેસે જુતા ખીચ લેના.)

ભ.ડક—હંય મેરી ટોપી કહાં ગઇ.

ગુલદુમ—.હુ.જુર લાએભીથે.

ભ.ડક—અરી ક્યા બહેકી હય અભીતો મંયને ઉતાર કર રખ્ખીથી.

ગુલદુમ—બન્દી તો .અજીબ હકી બકી હય.

ભ.ડક—(જુતેકો દેખ) લો મેરા જુતાભી ન દ.રદ .ખુશ .ખુશ બ.ગયર ચરા.ગ ગુલકીએ પગડી .ગાયબ. (.ખયરૂકા મે.જ પર જુતા રખના.) લો યેહ ટોપી રખ્ખી હય. (ગુલ--ખયરૂકા પાઉંમેં ટોપી રખના .ઉસકો ઉઠાકર) ઔર યેહ લો મેરા જુતાભી રખ્ખા હય. અન્ધા ઇધર આવ એક બાતતો કાનમેં સુન સકતી હો.

.ખયરૂ—દેખો કમ બ.ખ્તને બોસા લેનેકા ઢંગ નિકલા.

ગુલદુમ—હંય .હુ જુર મંય જાતી હું.

ભ.ડક—ઠહેરોજી કહાં જાતી હો કમર લચકાતી

ગુલદુમ—અજી પરાઇ ઔરતોંસે મ.જા.ક કરતે શરમ નહીં આતી.

ભ.ડક—અરે .જાલીમ યારોસે તો ન અકડ.

.ખયરૂ—લે જુતા ઔર ધ.ડા ધ.ડ (ભ.ડકકા મારના ભ.ડકકા ભાગ જાના. દોનોકા આના.)

દોનો— ગાની

ઓરી સાંવરીયા પમલી કમરીયા જાઓ બજરીયા સંભાલકે
મોરી બૈયા નખાએ ઝટકા.
ગોરી ધીરે ધીરે કરો લટકા.
હું હું હું
હાએ હાએ
હાં હું ફટકા
હાય દિલ અટકા.
જંગલ હય. ઝાડી હય. બા.ગ હુએ. બાંડી હય. ઘો.ડા
હય. ગાડી હય.
ચોલી હય, સાડી હય, દારૂ હય, તાડી હય,
સબ હય તૈયાર લેદે પ્યાર
અજી હોરા કહા હય સંભાલા પ્હેમું ઔર ગરમ મસાલા.
તોરી ન.જરીયા મારે કટારીયાં
ઉલ્લુ તેરા મુંહ હો કાલા
આઓ—
જાઓ

(બ.ગલોલ કાચીસેં મારતે હુવે આના.)

બ.ગલોલ—અ.રે હાયરે હાયરે. (ભડકકા આના .ખયરૂકા મારના.)

ગુલ.ખયરૂ—ઔર કે મેરી પ્યારીસે મ.જા.ક (તુર્રમકા આતા.)

તુર્રમ—કયા હય કયા હય. (.ખયરૂકા બ.ગલોલ કો ટોકરે કે નીચે દબાના જલીલકા લય લાકે હમરાહ આના.)

.ખયરૂ—હંસ પ્હેતો ઇધરસે આયા ઔર હંસમેં કોન બ.ગલોલ હત તેરા મુંહ હો કાલા.

તુર્રમ—કયું બે .ખબીસ ફિર મેરે ઘરમેં ઘોટાલા. (સબકા .ખયરૂકો મારના.)

સબ— ગાના.

મારો મારો મારો યહે હબ લુચ્ચા ઔર આવરા

એજી મંયતો બે ચારા.

અ હા હા હા હા હા હા હા હા.

નીલકા ભુસા દો ફિર ઘુંસા એબલ જુતા

અર ર ર ર ર ર ર ર ર ર ર

મારો જુતા.

અર ર ર ર ર ર ર ર ર ર ર

ઇસકી ખાલ તક ઉતારો હોવે જુરતા અયસા મારો

ચાંદી બનાદો મુજાર

બસ બસ બાવા છોડા મેરી હડીયાં ન તોડો અબ હુએ

તોબા લાખ બાર

એ ઘુસા ઔર યહે ડન્ડા

બસ હો ગયા બાવા મંય ઠન્ડા

આ હા હા હા હા હા હા હા ઓ હો હો હો હો હો હો હો.

હી હી હી હી હી હી હી—

(મારતે હુવે અન્દર લે જાના.)

બાબ તીસરા–દિખાવ પાંચવા.

જશને તાજપોશી.

(ત.ખ્તકા સ.જે હુવે દિખાઇ દેના.)

સહેલીઆં— ગાના.

લાસાની હય શાને ય.જદાની દિખાઇ ફ્સલે શાદમાની.
દરો દિવારસે શહેરો બા.જારશે ન.કશો નિગારસે હએ ઇ.જહાર
જોશો .ખુમાર રંગે બહાર બા.ગે જહાંપે હય છાયા .નિખાર
હર .ખાર .જાર હય ગુલ.જાર બા.ગો પુર બહાર
(અરસલાનો .ખાદમાન .ખા.કાનો .જારાકા આના.)

.જારા— અબ્બાજાન .કદમ રન્જા. ફરમાઇએ રહે તાજો ત.ખ્ત જો કુછ મુદ્દતસે આપકે કદમોંસે મ.હરૂમ હો ગયા થા ઉસે ફિર દુબારા મુબારીક બનાઇએ.

.ખા.કાન— બસ અય મેરે .ખુનકે સબસે .જિયાદા પાક .કતરે. બસ મેરા ત.ખ્ત વોહ લક.ડીકા ત.ખ્તા હોગા જીસપર મૌત સુલા કર ઉસ બાદશાહોં કે બાદશાહકે દરબારમેં લેજાએગી. ઔર .કબા રાહે ફનાહોગી જો મેરે મરેન કે બા.અદ દો ગ.જકા કફન અપને હાથોંસે પહેના એગી.

.જારા— અબ્બા જાન.

.ખા.કાન— બાપકી જાન .કુરબાન .ઓરતો કર રહે વહી હાથ હય કે જીનહોંને મ.ગરૂર હોકર તેરા.હ.ક છીન લીયા થા અબ ઇસકાં ઇન્સાફ દેખ ઇન્હી હાથોંસે તેરા .હ.ક તુઝે વાપસ દિલાતાહું.

અરસલાન— શ.એર.

પુરા પાતેહંય આ.જાદ જો કરતે હંય .અમલનેક

સબ— નેંકીકા જમાનેમેં ફલ મિલતા હય સદા નેક.

ખાકાન—મેરે શરીફ દોસ્ત તુમને જો જો મેરી ખિદમતેંકી હંય ઉસકા શુક્રીયા મંય ઝબાનસે અદા નહીં કર સકતા.

અરસલાન—હુઝુર આપ ઇસ ગુલામકો બાર બાર કયું શરમીંદા કરતે હો સીવાય અફસોસકે ઔર કૌનસી વફાદારી ઇસ ખાના ઝાદસે ઝુહુરમેં આઇ હય. હકીકી ઔર હમેશા યાદ રખને વાલી વફાદારી વોહથી જો શરીફ સઆદાનને કી

ખાકન—સઆદાન મેરા બાલકા સઆદાન શહીદે જફા સઆદાન.

અશઆર.

ઝોહાક ન રિઆન ના સદાદને કીયા.
જો તુઝપે ઔર મુઝપે ઇસ ઔલાદને કીયા.
સીનેમેં હોજયા હય દિલેના ઉમીદ ખુન.
દેખાતો કયા સુનાભી ન અયસા સફેદ ખુન.

હુમાયું પાશા—હુઝુર જો ખુદાકો મન્ઝુરથા હોતા ઝરૂરથા.

ખાકાન—આવ મેરે પ્યારે બચ્ચો એક મરતબા દોબાર મેરે સામને હાથ મિલાવ.

શએર.

એહલે ઝમીંમેં સરતે મહેરે ફલક રહો.
ઝીન્દા રહો બખાલ રહો હશ્ર તક રહો.

(હુમાયું પાશાકા ઝરાકે સાથ હાથ મિલાના.)

સબ—આમીન આમીન.

સહેલીયાં— **ગાના.**

લાઇ હય સબા પયગામ નયા ગુલશનમેં ગુલકી શાદી હય.
હર શાખ સજી-હય ધુમ મચી-હરલબપે મુબારક બાદી હય.
ના ચોજી ધુમ ધુમ છન ન ન ન ન ન ન ન ન.
છન ન ન ન ન ન ન ન ન છન ન ન ન ન ન ન ન.
આન દિખાઓ જાન લુભાઓ ગાઓ બજાઓ.
તન ન ન ન ન ન ન ન ન તાન ઉડાઓ.
બાદે સબા ચલી ખાલી દિલકી કલીઆં ખીલ ગઇઆં.

કરો દિલ મિલ સબ રંગ રલીયાં.

એક ચાંદ હમ એક સિતારા હુએ કયા જે.ઠા પ્યારા પ્યારા હમ.

દરબારી-સરંકારી-ઘરબારી-નરનારી-જગસારી.

હરબારી-હમવારી-બલહારી-તો હારી.-

તમ્મત તમામ શુદ.

મુંબઈની મશહુર કંપનીઓમાં વખણાયેલા નાટકો.

જબાની અને ગાયન સાથે.

કિંમત.

અલીબાબા ડ્રામા (જબાની અને ગાયન સાથે સંપૂર્ણ) રૂ ૦—૬—૦

સયદે હવસ.... ....

ઝહેરી સાંપ.... ....

ખુબસુરત બલા. ....

જાંનિસાર ....

અમૃત ....

દાગે હસરત. ....

દિલ—આરામ. ....

કાલી નાગન. ....

શીરીં ફરહાદ. ....

બ.જમે ફાની. ....

.ખુને નાહક ....

ઉપરની તમામ ચોપડીઓ ગાયન અને જબાની સાથે હિંદુ—ઇસ્લામી જગતમાં વખણાઈ ચૂકી છે અને ઘેર ઘેર વંચાય છે. સામટી મંગાવનાર તથા વેપારીઓને ભરપૂર કમીશન! દરેક ચોપડી મંગાવનારને એક ભેટની ચોપડી મળશે. મહેરબાની કરીને એક વખત ઓર્ડર આપી જૂઓ. ખાત્રી થશે કે સૌથી વધારે લાભ ક્યાં મળે છે?

ઇસ્લામી નવાં રસીક નાવેલો.

કુદરતનો ખેલ. (ઐતિહાસિક સામાજિક નોવેલ) ભા. ૧ રૂ ૧-૮-૦

,, ,, ભા. ૨ જો રૂ ૨-૦-૦

બન્ને સાથે મંગાવનારને .... રૂ ૨-૮-૦

મરયમ. (અમૃતની બહેની) .... રૂ ૧-૦-૦

મુતુહુશશામ. (તુર્કીની જંગી લડાઈ) .... રૂ ૧-૦-૦

નસીરૂદ્દીન. (નવું નોવેલ) .... રૂ ૦-૮-૦

મળવાનું ઠેકાણું—ભાગાળ રોડ, સુરત.

મોતસિંહ હરિભાઇ.